

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

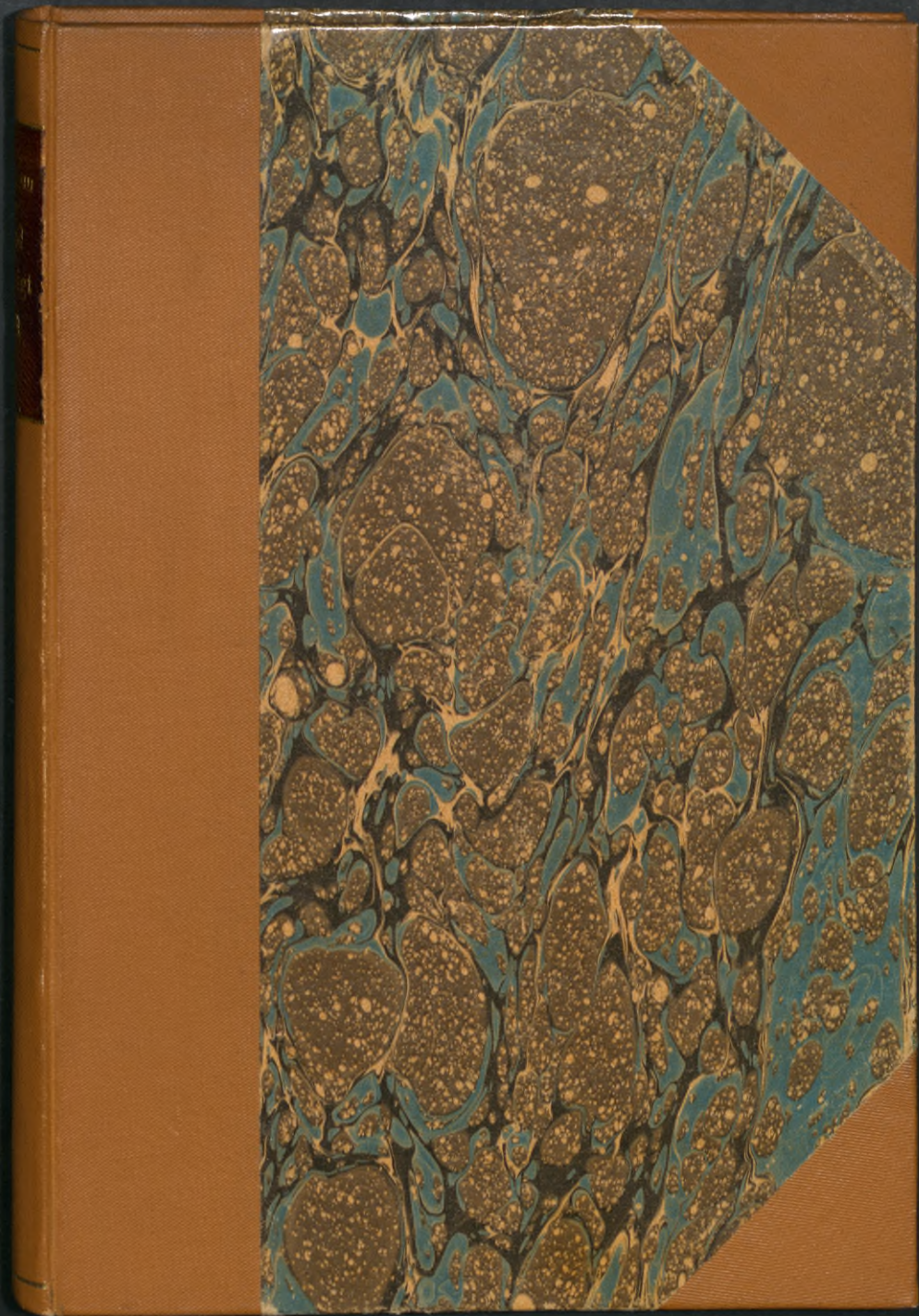
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

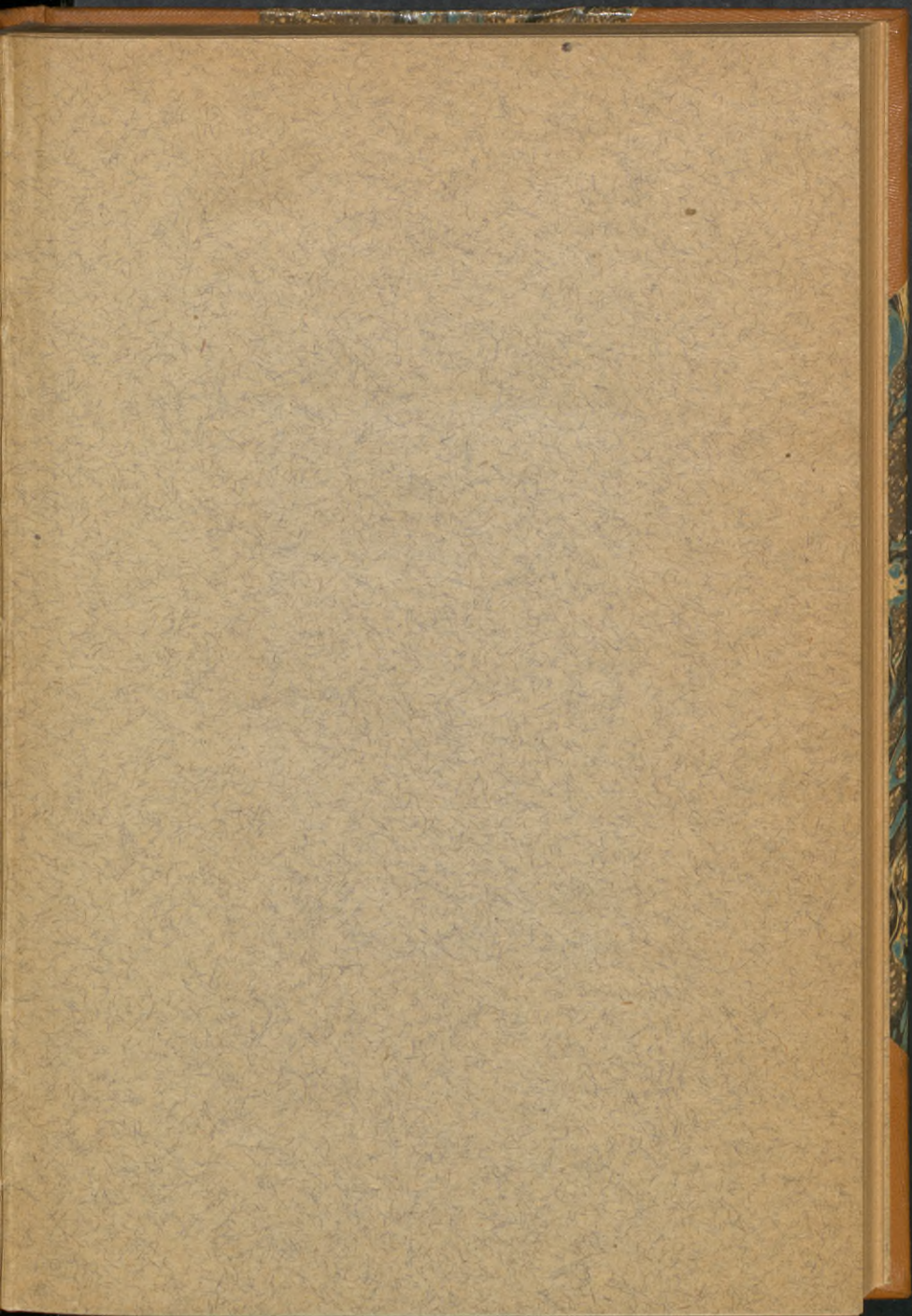

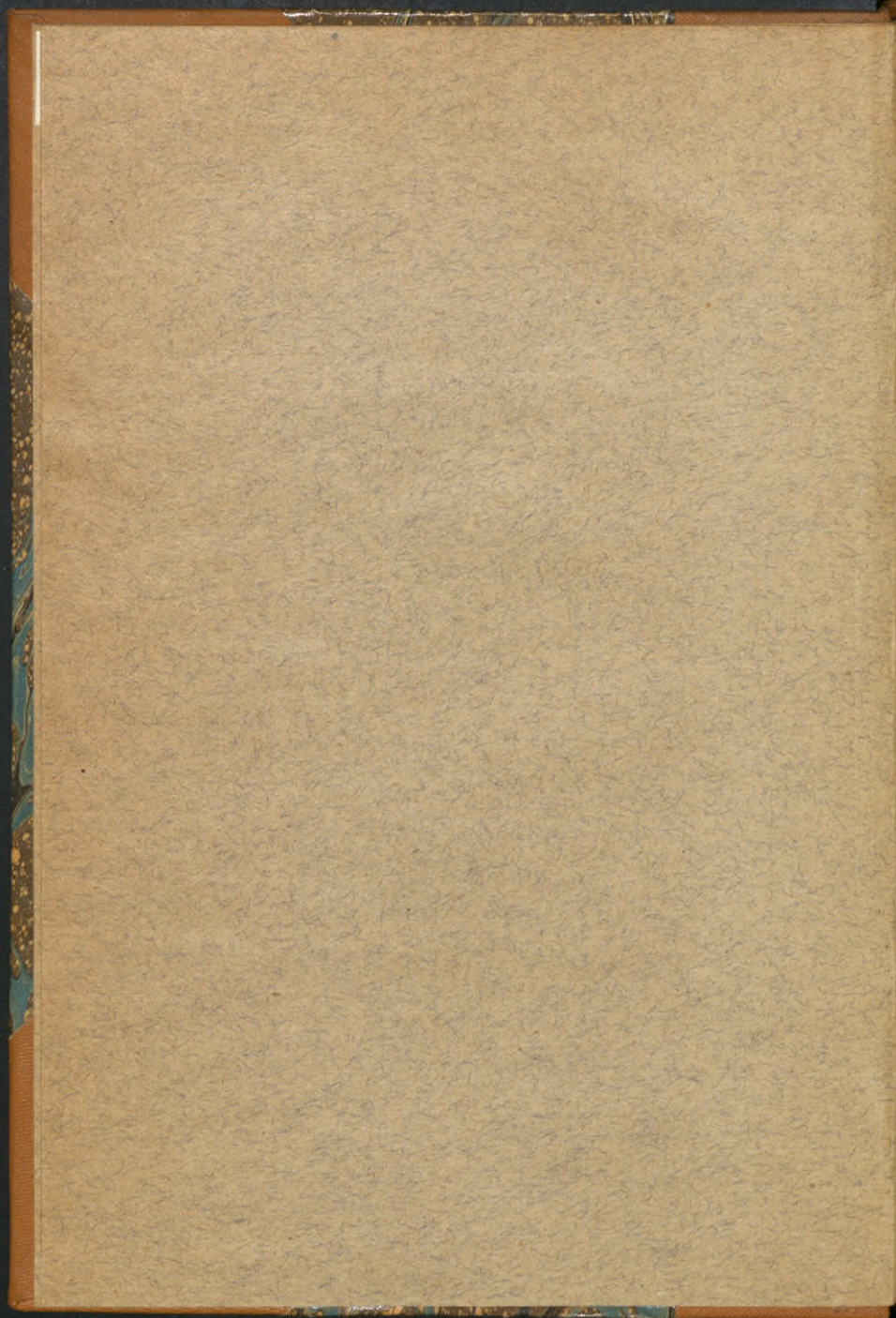
UPPSALA
UNIVERSITET

Litt.
Sv.

Bland hederligt folk.

Svenskt original

af

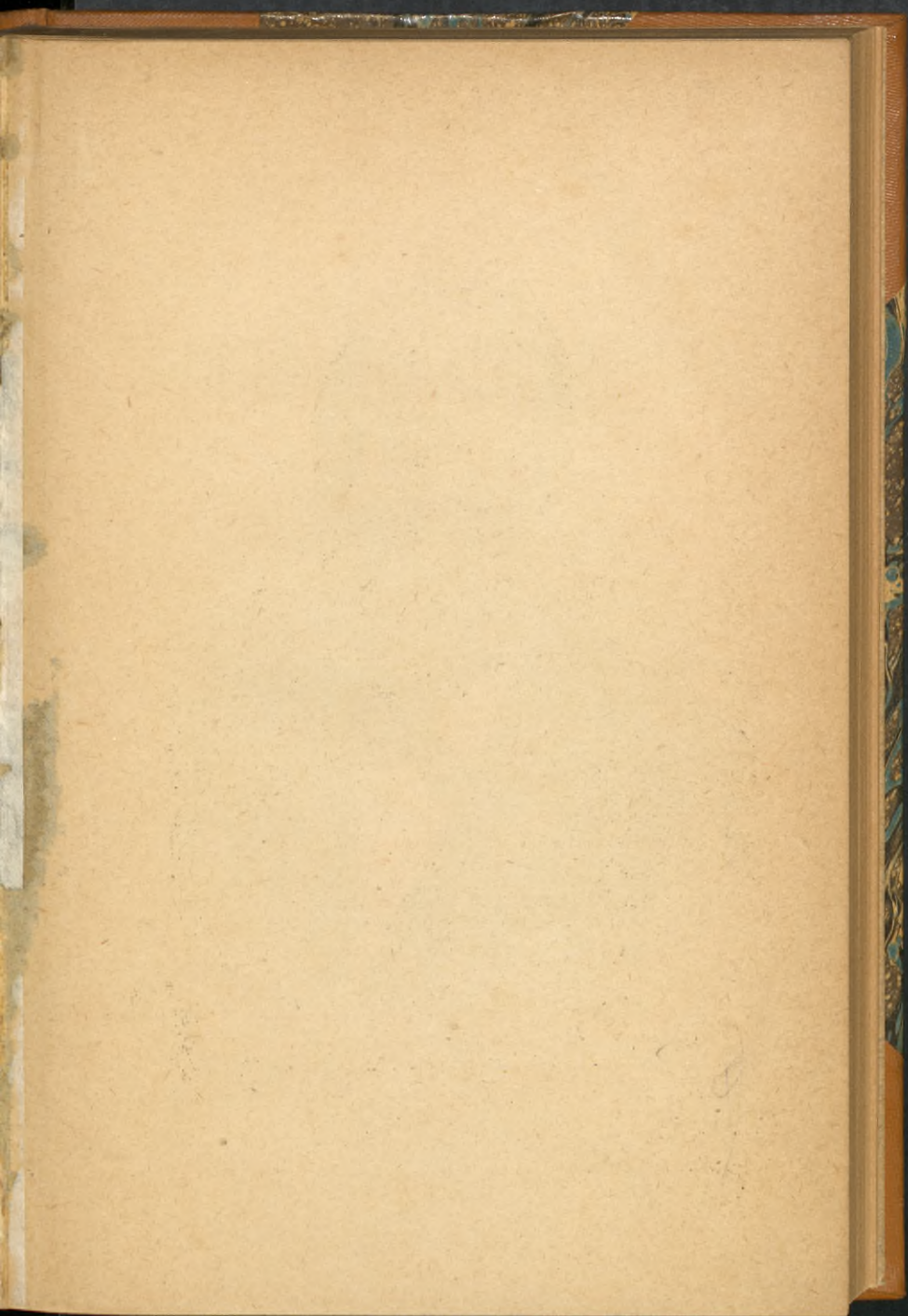
Janne Damm.

M A L M Ö.

Joe Damms boktryckeri,
1889.

Grundbederligt folk

THE END

H. HANSEN'S

Fil. Dr. Jøanne Damm

Bland hederligt folk.

Svenskt original

af

Janne Damm.

M. L. M. Ö.

Joe Damms boktryckeri,
1889.

M. L. M. Ö.
Joe Damms boktryckeri,
1889.

Bland hedderligt folk

M A L M Ö .

Joe Damms förlag.

1889.

I.

Den gamle studenten.

Om rikedom, hög börd, fördelaktigt utseende, ungdom, helsa och en god uppfostran vore nog att göra människan lycklig, så skulle den blifvande fideikommissarien till Björkeröds ofantliga säteri i Skåne, greve Fredrik Hagsköld, icke haft något öfrigt att önska här på jorden. Liksom de flesta andra af sina jemnlisar hade han några år tjenstgjort som officer vid ett af provinsens kavalleriregementen, men militärlifvet var icke i hans smak och sedan han avancerat till ryttmästare tog han afsked ur krigstjensten, dock med tillåtelse att fortfarande bära den prydliga uniformen, för att egna sig åt . . . ja, det var just det, som gjorde honom missnöjd med hela lifvet . . . han viste icke hvad han skulle taga sig till. För landtbruket hyste han visserligen den största aktning, men hans uppfostran och vanor förbjödo honom att taga del i det kroppsliga arbetet och till att vara pådrifvare hade han ännu mindre lust.

Han gjorde en utländsk resa, beundrade visserligen både naturens och konstens skönheter, men snart

kände han sig stå ensam och utan mål midt ibland dessa, en nedtryckande känsla af tomhet bemäktigade sig honom, en nedslående förnimmelse af att han var helt och hållet öfverflödig här i världen.

Han vågade icke tro på kärlek, ty en inre stämma sade honom att om han var den dummaste, den fulaste karl på jorden, så skulle snart sagdt hvilken som helst snillrik och skön ungmö vilja gifta sig med — hans fideikommiss. Han såg mödrarna lägga ut sina snaror för honom och döttrarna tyckes icke hafva något emot att tjena som lockbete, under det fäderna öfverhopade honom med bjudningar och andra artigheter för att draga honom till sitt hem. Det var omöjligt för honom att föreställa sig att allt detta skedde för hans egen skull, han såg ju huru fäder, mödrar och döttrar sågo öfver axeln andra unga män, hvilka visst icke stodo efter honom i personliga egenskaper och talanger, men icke fått sin plats så högt som han på samhällsstegen.

Han hade alltför mycken karakter för att störta sig i utsväfningar och dessutom voro hvarken hans smak eller lynne egnade härför.

I dyster sinnesstämning satt han i en aflägsen del af den herrgården tillhörande vidsträckta skogen; den under de lummiga bokkronorna rådande skuggan harmonierade med mörkret i hans själ.

— Är väl detta lifvet värdt besväret att lefva? — mumlade han, under det ett bittert leende gled öfver det vackra ansigtet. — Det har måhända sina behag för den, som brottas dermed, men det är sannerligen en ödemark för den, för hvilken det hållt ut sitt ymnighetshorn, och som icke ens behöfver sträcka ut handen för att komma i åtnjutande af dess håfvor.

Han drog en djup, tung suck.

Förunderligt! Det tycktes honom att eko besvarade den. Det måtte väl vara blott inbillning, eller fans det flera olyckliga fideikommissarier än han?

Han glömde sitt svärmod för att lyssna.

Han spände örhinnorna och tyckte sig snart åter förnimma samma dofva, om själsqval vittnande qvidande, som först väckt hans uppmärksamhet. Det måste härröra från någon människa, som befann sig i hans omedelbara närhet, dold af en trädstam eller en buske. Han reste sig varsamt upp från den tufva, på hvilken han suttit, och såg sig spejande omkring åt alla sidor. I början kunde han intet upptäcka, men en ny suck kom honom att vända ögonen åt rätt håll, han förde försigtigt grenarna af en hasselbuske åt sidan och såg nu en man ligga utsträckt på marken, tydligen sysselsatt med att liksom nyss den unge grefven hängifva sig åt sorgliga betraktelser, ty han flåsade högt.

Grefven ville draga sig tillbaka, men huru var samma hans rörelser än varit, så hade dock den andre märkt dem och med missnöjd ton utropade han:

— Hvem der? Hvart skall man fly för att i fred för människorna få sofva ut?

Ett lätt leende krusade ovilkorligen den unge grefvens läppar när en trind, välgödd karl reste sig på armbågen och med glämiga blickar betraktade honom. Någon "suck" hade denne goddagspilt tydligen icke dragit.

— Ursäkta mig, min herre, — svarade Fredrik Hagsköld artigt, — jag trodde mig vara ensam här och viste icke att jag störde er . . .

— Det borde ni vetat, — afbröt honom den andre barskt, — men nu vet ni det åtminstone och så kan jag få sofva i fred här i min egen skog.

— Er egen skog? — återupprepade Fredrik förvånad.

— Ja visst, hela världen tillhör ungdomen, sjunger skalden, dessutom har jag annekterat platsen med eröfrarens rätt, och så kan jag väl få rå om denna lilla torfva så länge som jag ligger på den. Sedan må den gerna för mig få en ny egare.

Grefven fann fettklumpen ganska jovialisk. Han hade aldrig förr hört eganderätten så lätt vinnas och förloras.

— Är ni kommunist, min herre? — frågade han muntert.

— Ja visst, när det gäller att taga för sig af de rätter, hvarmed naturen serverar, — svarade den tillfrågade i samma skämtsamma ton, — men för öfrigt är jag student, om det kan roa er att veta och möjligen ingifva er en helsosom förskräckelse.

— Förskräckelse?

— Just så. Har ni icke hört talas om att vara skapt som en student? Det är just jag. Se på mig! Jag tål att se på, skulle jag förmena.

— Obestridligt, — medgaf grefven, som fann samtalet mer och mer originelt. — Ni är student, säger ni, men huru har ni då kommit hit? Det är långt härifrån till Lund.

— Åhja, några mils väg är det visserligen härifrån till Saxos glada och lärda stad, der de härliga lagrarna gro! — svarade den liggande patetiskt och reste sig derefter med möda upp. — Jag kunde nog behöft sofva litet mera, ty det var ett grundligt afskedsgille vi firade på gästgifvaregården i Höör eller Hurfva, hvad tusan det heter. Det var, om man så vill, en sorgfest, men vi hade också skäl till att

gråta sprittårar, ty vi drucko graföl på min uppoffrade ungdom.

Under det Fredrik med förvånade och frågande blickar betraktade honom, fortfor han med en blandning af bitterhet och jovialitet:

— Ja, ser ni, saken är den att jag är en gammal student, som under njutande af det glada studentlivet glömt att taga prestexamen, hvilket egentligen var min mening när jag kom till akademien för ett dussin år sedan, men jag tyckte det icke vara så brådt med den saken, ty min far var en rik bagare och jag ansåg mig under alla omständigheter hafva bröd till döddagar. Men så dog gubben plötsligen och nu visade sig att han tyvärr varit allt för ärlig . . .

— Allt för ärlig?

— Ja visst, allt för ärlig i utöfvande af sitt yrke. Han hade nemligen gjort sina bullar och kringlor allt för stora och allt för goda, men glömt att vederbör-ligen mjöla sin egen kaka, hvaraf den sorgliga följden blef att efter hans död var det knappast en brödkaka öfver till hans son, den unge förhoppningsfulle man, som här står framför er. Krediten var slut så snart herrar värdshusvärdar erforo att kassan ej kunde få ny förstärkning hemifrån och på examen var under förevarande omständigheter ej att tänka, ty man måste ju lefva under det man läser på den. Jag sökte plats som informator, en professor rekommenderade mig, jag blef antagen, ett par lass goda vänner följde mig några mil på vägen, på nyssnämnde gästgifvaregård rumlade vi tappert om, men på vägen derifrån måste skjutspojken hafva tappat mig, ty jag befann mig plötsligen i en grop, kraflade upp ur den, men kom upp på felaktig sida och så traskade jag omkring på vinst och förlust tills jag trött af punsch och sorg dignade ned

på denna mjuka matta, hvarpå naturen gratis beredt en bädd åt mig och der jag ljuft vaggades i sömn af trädkronornas och vindunsternas susning. Om ni icke stört mig, så skulle jag hafva sofvit tills jag blifvit fullkomligt nykter, men nu tycker jag att jag liksom befinner mig i bakrus. Tycker ni icke det samma?

— Kan väl vara, — skrattade den unge grefven.

— Det skulle vara roligt veta hvar jag egentligen funnit ro för min trötta kropp, — fortfor studenten; — förmodligen någonstädes i hjertat af min på svin och nöt så rika fäderneprovins, den nordens kornbod, för hvars skull svear och daner så länge sletto hvarandra i håret. Nu ha de lyckligtvis hållit upp dermed, förmodligen derföre att nutidens slägte icke har något hår, som är värdt att slita uti, hvarom ni sjelf kan öfvertyga er.

Med dessa ord blottade han skrattande sin kala, skinande hjessa.

Fredrik hade helt och hållet förlorat sitt dåliga lynne och svarade i samma muntra ton, som den andre anslagit:

— Ni har rätt, vi stå här verkligen i hjertat af det nötnärande Skåne, såsom Homäros skulle uttryckt sig om han fallit på den idéen att besjunga denna vår gemensamma fäderneprovins, men nu föll detta honom icke in.

— Nej, det gjorde det icke, — bekräftade studenten, och väl var det . . .

— Hvarföre så?

— Jo, ty då hade studenterna fått en rapsodi mera att plugga in i sina skallar.

— Deri har ni rätt, — skrattade Fredrik, — den, som vill, kan se allt från den lustiga sidan.

— Allt, säger ni. Nej, det är icke lustigt att lemna Lund för att plugga vetandets första skatter in i ofvanredan på en högvälboren pojkbysing.

— Ni har således ingen lust för lärarekallet?

— Nej, det har jag sannerligen icke, men emedan jag ej som en ox kan lefva af gräs och vatten, så måste jag finna mig i mitt öde. Ack, om det vore ett embete, som jag kunde låta en vikarie förestå, under det jag sjelf uppbure lönen!

En idé flög blixsnabbt genom Fredriks hjerna. Här erbjöd sig måhända ett äfventyr, en omvexling i det enformiga hvardagslifvet.

— Ert namn, min herre? -- frågade han.

— Om jag heter Lundberg eller Berglund kommer på ett ut, men Berglund är det, Kalle Berglund.

— Hvar bor den familj, som ni ämnar er till?

— I det aristokratiska Södermanland. Det är en baron Kronstjerna på Hjortåsa, hvarest en åttaårig pilt skall njuta fördelen at min undervisning för att beredas till det hedervärda yrket att pina bönder i fredstid och i krig slå medmenniskor i hjel, samt framför allt sätta näsan högt i vädret, så att man kan se på honom att han är ett strå hvassare än andra menniskor.

— Och hvad skall ni hafva härför?

— Det är skam att tala om. Allt fritt i huset förstås och trehundra kronor om året. Det är en betjentlön, men nöden har ingen lag! — tillade han suckande. — Dock tyckes mig att vi nu pratat nog, jag känner mig nykter och torr i halsen, huru långt ha vi till gästgifvaregården?

— En quart mil ungefärligen.

— Får jag bjuda på ett glas?

Den unge greffen fann bekantskapen rolig och följde med. Han hade redan uppgjort sin plan.

När de kommit fram till gästgifvaregården och der fått sig ett eget rum samt intagit några förfriskningar, vände han sig plötsligen till den gamle studenten och frågade:

— Skulle ni hafva lust till att mot ersättning afstå er plats åt en annan?

— Förstår sig, om någon vore så galen att vilja gifva mig något därför.

— Det vill jag.

— Ni? Hvem tusan är ni, min herre? Det har jag hittills glömt att fråga er om, men jag har aldrig brukat fästa mig vid namn. Ett namn är ju blott ett skal.

— Medgifves. Mitt namn skall jag strax säga er så snart jag fått svar på min fråga, — svarade greffen. — Således: ja eller nej?

— Hvad vill ni gifva mig i afträde? — frågade Berglund och klippte med ögonen.

— Lika mycket som första årets lön samt ersättning för kost och logis, — svarade greffen.

— Herre, ni är en stråtröfvare, som i mitt ärliga namn vill smyga er in i ett rikt hus för att utplundra det! — skrek studenten och sprang upp från stolen.

— Men till ett sådant dåd vill jag så mycket mindre räcka handen som det lätteligen kunde bringa mig sjelf till Malmöhus gamla slott, hvilket jag helst beundrar på afstånd.

— Var lugn, — skrattade greffen, — jag hyser inga sådana planer, hvilket ni nog inser när ni hör mitt namn. Jag är greffe Fredrik Hagsköld, fideikommissarie till Björkeröd och åtskilliga andra gårdar.

— Rinaldo Rinaldini bar också stora titlar när han ströfvade omkring på rof, — inföll studenten, — men Kalle Berglund är icke så lätt att draga vid näsan. Bevisa hvem ni är, herre!

— Strax, — svarade Hagsköld leende och ropade på värden.

Denne kom ögonblickligen.

— En flaska champagne!

— Strax, herr grefve.

— Är ni nu nöjd? — frågade den unge adelsmannen skrattande. — Hvad är mitt fulla namn, gästgifvare? Denne herre känner mig icke.

— Här i trakten känna alla menniskor grefve Fredrik Hagsköld.

— Godt, min vän, gå nu och ombesörj champagnen.

* * *

Värden försvann och grefven vände sig till studenten med orden:

— Om ni så vill, så kunna vi strax göra upp affären. Ni får en månads förskott med hundra kronor och en anvisning att hvarje månad under loppet af ett år lyfta en lika stor summa i en bank i Lund. Ni blir då i tillfälle till att taga examen och att ni blir en vördig prest, det förräder redan nu ert yttre.

— Ja, icke sant? Prestmagen har jag redan, det fattas blott prestgården . . .

— Och i första rummet examen; för att kunna taga den får ni ert arfvode månadsvis.

— Ni tyckes mig vara en praktisk man.

— Slår ni till.

— Med båda händerna och båda fötterna! Ro hit med hundringen.

— Sakta i backarna! Ni inser nog att jag som informator icke kan heta Hagsköld, utan måste jag kalla mig . . .

— Berglund! Gerna för mig.

— Just så, men för att kunna göra det måste jag dokumentera mig. Låt mig på obestämd tid låna ert studentbetyg och låt mig få det bref, hvilket professorsn förmodligen medgifvit er som legitimation.

Den gamle studenten såg fundersam ut.

— Kör i vind! — sade han slutligen, — men ni måste gifva mig svart på hvitt på att det är jag, som rätteligen bär namnet Berglund, mig till heder och ingen skam. Ty, ser ni, om ni skulle hafva något hokus pokus för er, så måste jag kunna styrka både hvem ni är och hvem jag är.

— Deri har ni fullkomligt rätt, — svarade grefven muntert, — och jag klandrar ej er försigtighet.

— Försigtighet är hvarje människas pligt mot sig sjelf.

Hagsköld lät gifva sig bläck och penna, ref ett blad ur sin plånbok och skref:

“Undertecknad erkänner härmed att jag af studeranden Carl Berglund mottagit hans studentbetyg för att med hans medgifvande och i hans namn öfvertaga hans plats som informator för baron Kronstjernas på Hjortåsa son, i ersättning hvarför jag förbinder mig att betala tolf hundra kronor, att med hundrade kronor hvarje månad under ett års lopp utgå.

H . . . den 2 Juni 1849.

Fredrik Hagsköld.“

Han räckte studenten papperet och frågade:

— Är ni belåten härmed?

— Hm!

— Har ni något att anmärka?

— Kan jag vara säker på penningarna?

— Hundrade kronor får ni strax och en anvisning på banken för återstående elfvahundra.

— Och skjutspengar hem?

— Fri skjuts efter fyra hästar, om ni har lust, — svarade grefven skrattande.

— Och likköp innan vi skiljas härifrån?

— Så mycket ni kan äta och dricka?

— Nåväl, ni skall få er vilja fram. Egentligen riskerar jag icke något . . . Men, — tillade han plötsligen allvarsamt, — om ni innan årets slut ledsnar på befattningen, huru går det då med min anvisning?

— Utbetalas till er i alla händelser.

Tårarna kommo den gamle studenten i ögonen.

— Om ett år är jag prest, herr greve, — sade han, — och det är er jag har att tacka för att det blir folk af mig. Nu dricker jag en afskedsskål med er, men sedan är det slut med allt rummel tills jag som välbestäld kaplan satt foten under bordet i en skånsk prestgård.

— För att sedan få ett eget kall. Jag får med tiden två pastorater att bortgifva.

En timma derefter skildes de båda herrarne åt, studenten styrde kosan tillbaka mot Lund och grefven lät köra sig hem till den i närheten af Ringsjön belägna herrgården för att rusta sig till resan till Södermanland.

— Jag vill lära känna hvad värde jag har som människa, mumlade han under hemvägen.

II.

Den nye informatorn.

— Hvem är brevet ifrån? — frågade friherrinnan Kronstjerna sin man, när denne slutat läsningen af ett med posten ankommet bref.

— Från professor Ström, som jag anmodat om att skaffa en informator åt Gustaf, — svarade den tillfrågade, en medelålders man med fint, aristokratiskt utseende.

— Hvad skrifver han?

— Att studenterna mer och mer upphöra med att söka kondition som informator, utan föredraga de att skuldsätta sig för att kunna så snart som möjligt taga sin examen. Det har derföre endast med svårighet lyckats honom finna en någorlunda passande lärare för vår gosse, nemligen en gammal öfverliggare vid namn Berglund, men han förmenar dock att denne, som i sjelfva verket är en beskedlig karl, skall kunna läsa med Gustaf ett par år och under tiden kan möjligen finnas en bättre lärare, som under ferierna kan läsa här hemma med pojken och under terminerna hafva honom med sig i Lund eller Upsala.

— Du tyckes föredraga Lund.

— Det gör jag af flera skäl. För det första är jag som du vet sjelf uppfödd i Skåne och hade väl stannat kvar der, om jag ej fått ärfva Hjortåsa, för det andra vill jag att Gustaf skall liksom jag tjena några år på ett skånskt kavalleriregemente och för det tredje är Lund närmare Europas stora kulturländer än Upsala, som ligger i en temligen aflägsen vrå af världen.

— Man talar ju om jernvägar i Sverige.

— Det blir en annan sak. När vi få sådana, så ryckes äfven Upsala närmare Europas medelpunkt. Men som vi tillsvidare måste nöja oss med de kommunikationsanstalter vi ha, så taga vi icke dem vi möjligen få med i räkningen. För öfrigt kände jag ingen professor i Upsala och derföre vände jag mig till en, som jag kände i Lund.

— När kommer informatorn?

— Sannolikt i dag eller senast i morgon.

— Skall han äta vid vårt bord?

— Det brukas ju merändels så och jag antager att karlen kan hålla ordentligt på sked, knif och gaffel.

— Men jag ser aldrig informatorerne på de andra herrgårdarne äta med vid herrskapets bord, — inföll en ung dam, det friherrliga parets äldsta dotter, den ganska täcka fröken Augusta Kronstjerna.

— Jo visst. I hvardagslag äta de alltid med vid herrskapsbordet och äfven på stora bjudningar få de vara med på ett hörn, der ingen observerar dem, men när några få bekanta af stånd komma på besök, söker man gerna en eller annan förevändning för att blifva qvitt påhänget. Så göra äfven vi med herr Berglund.

— Vore det icke bättre att låta honom äta hos inspektorens? — frågade frun. — Det är dock otrefligt att hvarje dag hafva en simpel person vid bordet.

— Deri kan du hafva rätt, men vi hafva redan småflickornas guvernant . . .

— Hon bryter aldrig mot god ton.

— Nej, ty hon säger sällan ett ord, utan låter i ordets bokstafligaste bemärkelse maten tysta munnen.

— Det vore också allt för näsvist af henne att tala . . .

— När ingen talar till henne, deri har du fullkomligt rätt, — afbröt henne baronen leende. — Det har mången gång förundrat mig att den arma varelsen icke helt och hållet förlorat talförmågan.

— Hon tar sin skada igen samman med hushållerskan och kammarjungfrurna.

— Den menckliga naturen tar på ett eller annat sätt ut sin rätt . . . Låtom oss nu emellertid afvakta den gamle studentens ankomst innan vi besluta om vi eller inspektorn skall taga vård om honom. På mattan få vi i alla händelser se till att vi vederbörligen hålla honom.

— Det förstår sig, — instämde båda damerna.

* * *

Under det detta samtal egde rum mellan den friherrliga familjens förnämsta medlemmar skakades föremålet för detsamma, den blifvande informatorn, på en ofjedrad raphöna på den till herrgården förande steniga vägen. Det var en varm sommardag och dammet yrde kring kärran, men den unge mannen var vid godt lynne vid tanken på det äfventyr han gick till mötes och den omvexling detta skulle bereda i den förfärliga enformighet, som hittills fyllt hans lif. Han sökte begagna tiden till att göra sig underrättad

om den familj, i hvilken han snart skulle inträda, men skjutspojken viste intet annat än att inspektorn var en sträng herre och att rättarne flådde de arma dagsverkstorparne. Godsegaren och dennes familj voro storheter, på hvilka en torparepojke knappast vågade tänka och med hvilka han visst aldrig kunde komma i personlig beröring.

Den nye informatorn kom sålunda utan att känna det ringaste till familjen fram till herrgården, hvilken var ett gammalt helt och hållet i medeltidsstil byggdt slott, uppfördt af en af de generaler, hvilka i trettioåriga kriget i Tyskland skördat både ära och penningar, de senare visserligen genom medel, som voro i den tidens, men lyckligtvis icke äro i vår tids smak.

Kärran körde in på borggården och höll vid den stora trappan. Fredrik såg i fönstren i våningen en trappa upp några ansigten, hvilka han antog tillhöra sin blifvande principal och dennes familj, hvarföre han artigt aftog den lätta studentmössan. Derefter sprang han ur kärran och vinkade åt en livréklädd betjent, som han såg stå på något afstånd med händerna i byxfickorna och bliga på honom.

Betjenten rörde sig icke ur fläcken.

— Kom hit, han, — ropade Fredrik med en ton, som mera erinrade om fideikommissarien än om informatorn, — och bär mina saker upp på mitt rum.

— Är det till mig han talar? — frågade betjenten fortfarande orörlig, men med en uppsyn, som antydde att han kände sig djupt kränkt.

— Ja visst, bär upp sakerna.

— Det kan han göra sjelf, jag är icke hans dräng mer än han är min, — svarade slyngeln snäsigt.

Fredrik smålog inom sig. Hvar han förut dragit fram hade betjenterna täflat om att visa sig under-

dåniga. Deras kryperi hade således varit för grefven och fideikommissarien; om han icke varit detta, så hade han liksom här fått hjälpa sig sjelf.

Baronen och dennes damer tycktes heller icke det ringaste bekymra sig om honom. Han tänkte på huru alltid, när hans eqvipage kört in på en skånsk herrgård, värden ilat honom till mötes och med de artigaste ordalag helsat honom välkommen. Här motogs han som en vanlig tjenare, eller rättare, han motogs icke alls.

— Jag får väl dock se till att få reda på hvart jag skall taga vägen, ty på gården kan jag ej stanna, — mumlade han; derefter vände han sig till betjenten, tog åter af mössan och sade höfligt: — Jag skall vara informator här. Skulle herrn godhetsfullt vilja anvisa mig mitt rum.

— När ni ber mig derom, så kan jag väl göra det, — svarade lakajen nedlåtande. — Följ mig!

Med dessa ord gick han före öfver borggården och ned till en mindre flygelbyggnad, Fredrik och skjutspojken knogade efter bärande ressakerna. Det förvånade betjenten att en informator hade tre koffertar, men det föll honom icke in att röra vid någon af dessa, deremot tillkallade han en stallpojke, som fick hjälpa skjutspojken att bära de två koffertarne.

När de kommit in i förstugan till flygelhuset vände han sig till den nykomne, pekade på en dörr till höger och sade:

— Det är herrns rum, till venster hafva jag och de andra kammartjenarne våra rum.

Blodet steg den nye informatorn upp i hufvudet, men han beherskade sig, tog upp en silfverriksdaler, räckte den åt betjenten och sade:

— Tack för anvisningen, der har ni en slant för besväret.

Den andre spärrade upp ögonen. Han betraktade studenten som sin jemnlige och nu gaf denne honom drickspenningar.

— Intet besvär att tala om, — brummade han, — och ännu mindre att betala för . . . Jag hoppas att vi blifva goda kamrater.

— Det betviflar återigen jag, — sade Fredrik leende, — ni tyckes mig vara en stolt herre.

— Det kommer sig an på hur man tar det, — brösthade sig lakejen, som icke begrepp driften, — jag kan tvärtom vara mycket gemen af mig när jag vill vara det.

— Ja, jag betviflar alls icke att ni kan vara gemen, — svarade den unge grefven sarkastiskt, — det såg jag vid första ögonkast på er och min förmodan har redan fått bekräftelse.

En stark ringning afbröt samtalet.

— Herrskapet ringer, — utbrast betjenten, — det är på mig. Ni får nog framdeles veta på hvad sätt man ringer på er.

Med dessa ord ilade han ut för att begifva sig upp i hufvudbyggnaden.

* * *

Fredrik gaf de båda pojkarne drickspengar och lät dem aflägsna sig. Derefter läste han upp sina saker, hufvudsakligen bestående af linne och kläder, allt af så fin beskaffenhet, att det föga harmonierade med hans anspråkslösa ställning som informator. Härpå hade han icke tänkt. Han tog med sig hemifrån hvad han

ansåg sig behöfva, han viste icke att en gammal borgerlig student, dertill något afsigkommen, icke har ett halft dussin sälls kapsdräkter till att byta om med och icke brukar begagna rockar af finaste pariserkläde.

Fredrik hade nyligen varit i Paris och derifrån medtagit en dyrbar garderob, hvilken han nu medfört till Hjortåsa.

Tvätt-don fans i rummet; framför en liten spegel gjorde han toilette för att göra sin uppvaktning hos sitt blifvande herrskap.

Han hade just lagt sista handen vid ordnandet af sin drägt, då betjenten återkom för att tillkännagifva att baronen med sin son och ett par andra medlemmar af familjen väntade honom i lilla salongen i hufvudbyggnaden, dit han, betjenten, hade ordres att föra honom.

Fredrik drog den gula glacéhandsken på venstra handen, satte den moderna hvita silkehatten på hufvudet, vred kokett de små mustascherna och följde den öfver hans drägt och hållning förbluffade kammar-tjenaren.

De gingo öfver borggården, uppför den stora yttertrappan, in i en praktfull vestibul och derefter uppför en bred, mattbelagd trappa, hvilken på båda sidor liksom vestibulen pryddes af bronsstatyer och tropiska växter. Den rådande prakten erinrade om Fredriks eget hem.

När de kommit upp i tamburen öppnade betjenten en dubbeldörr, lät informatorn stiga in och drog sig derefter tillbaka.

Det afgörande ögonblicket var inne. Vid tanken på det lilla oskyldiga bedrägeriet kände den unge greven en lätt darrning, men han återvann snart herra-

väldet öfver sig sjelf och bugade djupt för det församlade herrskapet.

— Förmodligen magister Berglund? — sade baronen nedlåtande.

— Ja, herr baron, — svarade den unge grefven utan spår af förlägenhet, — här är ett bref från professor Ström, hvilket legitimerar mig.

— Det behöfs också, — förmenade baronen, — ty, jag måste tillstå att den förut af professorn lemnade beskrifningen gifvit mig en annan föreställning om er person.

— Herr baron! — afbröt honom Fredrik.

— Var lugn, herr magister, olikheten är just icke till er nackdel.

Den gamle herrn såväl som hans fru och dotter voro i hög grad förvånade öfver att i den förmente gamle studenten finna en elegant verldsman. De hade väntat en tafatt, måhända till och med något rå karl och nu måste de inom sig medgifva att de alls icke behöfde hysa någon fruktan för att denne gentleman icke förstod sig på att hålla på sked, knif och gaffel.

Baronen genomögnade brefvet.

— Min gamle lärare, professorn, skrifver att ni är en man med ganska goda kunskaper, ehuru ni ännu ej afslutat edra studier, och att han är öfvertygad om att ni skall göra ert bästa för att bibringa min son vetandets grunder. Det gör jag också räkning på, min herre!

— Det kan ni göra, herr baron! — svarade Fredrik och lade handen på hjertat.

Härvid fästes ovilkorligen de närvarandes uppmärksamhet vid en blixtrande diamant i en ring på lillfingret. Ringen var påtagligen värd åtskilliga gån-

ger den förmente informatorns årslön. Nästan utan att veta af det fäste de nu sina blickar på hans bröst och upptäckte att äfven det fina holländska linnet sammanhölls af tindrande juveler.

Fredrik var så van vid att bära dessa smycken, att han icke kommit att tänka på huru föga de öfverensstämde med hans ställning som huslärare, han begrep derföre icke anledningen till den förvåning, hvilken han tydligen läste i den friherrliga familjens ansigten.

— Får jag bedja herr baronen presentera mig för damerna, — bad han med en verldsmans ogenerade ton.

— Hm, hm, — mumlade baronen, som icke kunde få riktigt klart för sig huru han skulle behandla denne hans förväntan så föga motsvarande informator.

Han hade föresatt sig att från första stund låta denne förstå hvilken underordnad ställning han intog i huset, att hålla honom på mattan, såsom han nyss yttrat till damerna, men den unge mannens hela sätt att vara hindrade ett fullständigt utförande af denna föresats. Som sin jemnlige kunde han icke behandla en borgerlig student, det var dock en himmelsvid skilnad emellan en Kronstjerna och en Berglund och han insåg nödvändigheten af att från första stund anvisa informatorn dennes rätta plats i familjen.

— Herr Berglund, min hustru, friherrinnan Kronstjerna, min dotter, fröken Kronstjerna, — sade han derföre med högförnäm ton. — Och denne lille gosse är er blifvande elev, herr magister.

Fredrik bugade vördnadsfullt för damerna, hvilka omedvetet nego så djupt som om de haft en adlig jemnlige framför sig, derefter vände han sig till bar-

net, klappade det vänligt på det ljuslockiga hufvudet och sade:

— Vi skola nog blifva goda vänner. Hvad heter du, min lille gosse?

— Herr magister! — utbrast friherrinnan, men en oförklarlig känsla af förlägenhet kom orden till att storkna i hennes strupe.

Fredrik betraktade henne förvånad, han hade ingen aning om att hon fann det opassande af honom att säga du till den lille baronen.

Denne fann det emellertid helt naturligt; det låg i den nye lärarens sätt en hjertlighet, som ovilkorligen fann väg till barnets hjerta.

— Jag heter Gustaf, — svarade gossen och fäste sina stora ögon på sin lärare, — och jag tycker redan om er, ty ni ser så god ut.

— Bravo, min lille vän, du har heller icke af naturen fått någon stråtröfvarefysiognomi, men du har heller ingen sådan att brås på, — tillade han med en lätt bugning för föräldrarna, hvilka stodo mål-lösa af häpnad öfver den oerhörda frihet studenten tog sig.

— Herr magister, — utbrast slutligen baronen med en ton, hvilken har förgäfves försökte göra barsk, — jag tager mig friheten fästa er uppmärksamhet vid att mina damer icke äro vande vid att höra tve-tydiga artigheter af . . .

— Informatorn, — afbröt honom Fredrik, som nu ändtligen insåg att han fallit ur rollen. — Jag ber om ursäkt, mitt herrskap, men I insen nog att när man . . .

— Tillbringat några år uteslutande bland student-kamrater, så . . .

— Är det ett och annat att affila innan man kan som sig bör uppträda i noblare sällskaper, der första pligten är att lägga band på sin tunga, — fulländade Fredrik meningen. — Jag skall vinnlägga mig om att bannlysa gamla studentvanor och att aldrig glömma hvem jag här är.

Dessa ångerfulla ord yttrades så lätt, så artigt, att ingen af åhörarne märkte den ironiska ton, hvarmed de uttalades, eller den sarkastiska blick, som åtföljde dem.

De voro ju så naturliga i en informators mun, sedan denne tagit sig en så opassande frihet. Om jemnförelsen med stråtröfrarne uttalats af en adelsman och deras jemnlige, så skulle de funnit sig smickrade deraf och belönat kavaljeren med ett småleende, men en simpel student hade icke rätt till att säga dem artigheter.

— Är herr magistern icke trött af resan? — voro de första ord, hvilka sedan den unge mannens inträde i rummet utgingo från fröken Augustas mun.

Fredrik rodnade. Dessa ord vittnade om att den förnäma damen var stött och hon gaf honom en skarp tillrättavisning, en erinran om den ofantliga ståndskilnaden dem emellan. De voro en tydlig vink om att audiensen var slut.

Han hade dock föresatt sig att mot familjens alla medlemmar intaga en artig, men aktningsbjudande hållning. I öfverensstämmelse med denna föresats bugade han och svarade ogeneradt:

— Jag är ännu allt för ung för att bli trött af några timmars färd på en landsväg, men jag anser det vara min pligt att icke allt för länge upptaga det ärade herrskapets dyrbara tid och derfore ber jag om tillåtelse till att draga mig tillbaka till mitt rum för

att ordna mina saker och bereda mig till mitt lärarekall. Naturligtvis kommer jag hädanefter att endast på uppmaning, liksom nu, beträda herrskapets salonger och ber jag eder, herr baron, såväl som de nådiga damerna vara öfvertygade om att jag icke skall glömma den ställning jag intager här i huset.

— Det är bra, min herre, — sade baronen, — var öfvertygad om att vi å vår sida skola försöka att hvad på oss ankommer göra ert vistande här så drägligt som möjligt. Om en timma är middagen serverad, skall jag då sända bud på er eller . . . kan jag ringa på er? — men en blick på den unge mannen med den aristokratiska hållningen hindrade honom från att uttala de sista orden.

Denne informator kunde man icke ringa på, det kände han inom sig och samma tanke läste han i sin hustrus och dotters ögon.

— Tack herr baron, — svarade Fredrik, som ingen aning hade om det icke uttalade tillägget, — jag skall punktligt infinna mig.

— Och försedd med god aptit hoppas jag, — sade baronen muntert, — man säger ju att landsvägsdammet såväl som sjöluften suger den resande.

Han räckte informatorn handen, hvilken denne tryckte, hvarefter han aflägsnade sig med en djup bugning för hvar och en af de närvarande.

— Den lille Gustaf förklarade högt att han ville följa med den snälle informatorn och lemnade samtidigt med denne rummet.

Knappast hade dörrn läst sig efter dem förr än de tre kvarvarande utbytte frågande blickar med hvarandra och baronen utbrast:

— Nutidens studenter tyckas icke likna dem på min tid!

— En underlig herre! — förklarade frun.

— Han tar på sig hållning och min som om han vore adelsman, — tillade fröken Augusta, — men så vidt jag vet finnes namnet Berglund icke upptaget i adelskalendern.

— Näppeligen, — skrattade baronen, — emellertid tyckes det som om vi kunna vara lugna för att vår Gustaf icke af honom lär några simpla olater, ty denne Berglund ter sig som en gentleman, det måste vi medgifva.

— Männe diamanterna i hans ring och skjortknappar voro äkta? — frågade Augusta rodnande.

— Förmodligen lika litet som hans aristokratiska manerer, — sade frun försmädligt. — Man fabricerar nu falska diamanter, hvilka en tid hafva de äktas glans, men snart åter förlora den, liksom en ofrälse person förr eller senare förräder sin simpla härkomst.

— Det tror jag icke denne man gör, — hviskade den unga flickan för sig sjelf, — jag tror nästan att adelskapet är honom medfödt hvar än hans vagga stått.

III.

I familjen.

Den nye informatorn egnade sig samvetsgrant åt det lärarekall han åtagit sig. Han höll af sin elev liksom denne af honom och det var ett sant nöje att bibringa den vetgirige gossen förberedande kunskaper.

Mellan det friherrliga herrskapet och informatorn rådde ett egendomligt förhållande. Begäret efter att hålla denne på vederbörligt afstånd, på mattan, kämpade med den angenäma känslan af att pläga dagligt umgänge med en bildad verldsman, en behaglighet, hvilken just icke alltid erbjuder sig på en herrgård.

Fredrik hade icke varit mer än några få dagar på Hjortåsa när baronen en förmiddag sade till honom:

— I dag blir det icke mycket af läsningen, ty Gustaf skall rida ut med mig och sin syster. Skada att ni icke är någon ryttare, herr Berglund?

— Jag tror just icke att jag faller af hästryggen, — svarade den falske informatorn, leende inom sig vid tanken på att dessa ord rigtades till en officer vid ett af landets förnämsta kavalleriregementen.

— Har ni kanske förr ridit?

— Ja, mina föräldrar höllo hästar.

— Hm, bagarekampar äro mera sediga än mina fullblodsspringare. Men om ni har lust dertill, så kan ni ju försöka en af dem; i nödfall får ni hålla er fast i manen.

Han skrattade åt sitt eget infall och Fredrik instämde i munterheten, väl vetande att en ryttmästare satt fast i sadeln som en beridare.

En stund derefter framfördes hästarne. Med en kavaljers artighet räckte informatorn den stolta adelsfröken handen för att hjälpa henne upp på hästen, derefter svingade han sig ledigt upp på sin, lät med en enda ryckning i tyglarne och en tryckning med skäncklarna djuret förstå att det bar sin herre på ryggen och styrde det derefter med säkerhet, som om han varit en magyarisk husar, om hvilken man säger att han liksom hans förfäder, de gamla hunnerna, är född på hästryggen och sedan fastvuxen på den.

— En högst märkvärdig student, — mumlade baronen för sig sjelf, — han måste vara hitkommen endast för att bereda oss öfverraskningar eller kanske för att som representant af den nya tiden bevisa det tredje ståndets förmåga att höja sig till våra jemnlisar i idrotter, hvilka vi hittils ansett vara oss adliga förbehållne.

— Det är illa att denne man heter Berglund, — tänkte fröken Augusta, — han har later som en adelsman. Men Berglund är ju ungefärligen detsamma som Andersson, Pettersson eller Lundström . . . Fy!

Lätt tumlade informatorn sin gångare, han lät till och med denne utföra åtskilliga konststycken och han visade den lille Gustaf huru denne efter alla rid-

konstens regler skulle styra sin lilla öländing. Bar-
net var förtjust och utropade slutligen:

— Ni är ju en riktig ryttmästare, herr magister.

Hvarken gossen, hans far eller syster anade den sanning, som låg i dessa ord, men Fredrik kände blodet stiga i upp ansigtet. Åter hade han varit nära deran att förråda sig.

— Ljugaren måste hafva godt minne, — mumlade han mellan tänderna, — det viste redan de gamla romarne. Jag måste vara på min vakt. För att göra den ena lögnen sannolik måste jag emellertid göra mig skyldig till en ny osanning. Mätte jag blott icke till slut komma in i en sådan väfnad af sådana, att jag sitter som flugan fast i spindelns nät och icke kan draga mig derur. Lögn föder lögn, säger ordspråket, hvilket jag nu får besanna.

— Mina föräldrar, bagarens, hade en dräng, — sade han högt, — hvilken en tid tjenstgjort som underberidare på Flyinge herrgård, och af honom lärde jag att rida.

Denna förklaring befans vara fullkomligt tillfredsställande. Det var en ren slump, som gjort bagarens sonen till en förträfflig ryttare.

Liksom man i gamla prestgårdar sällan saknade ett brädspel, på hvilket kyrkoherden eller komministern ofta "tröskade" från morgon till afton när någon sockenbo eller annan gäst kom för att förströ några timmar af deras enformiga lif, så fann man ej sällan i midten af detta århundrade på herrgårdarna biljarder, med hvilka ädlingarne sökte fördrifva tiden. Man erinre sig att landtmännen till följd af de dåliga kommunikationsanstalterna voro hänvisande till att till större delen söka sina förströelser inomhus. Många

adelsmän voro utomordentligt skickliga i köens förande och den gamle baron Kronstjerna liknade i detta afseende dessa sina ståndsbröder. Han var stolt öfver sina doubléer och carrambolager och gälde med rätta i trakten för att vara en utmärkt biljardspelare.

— Har man någon biljard i Lund? — frågade han en dag informatorn.

— Jag tror det, — svarade denne, som blott några gånger rest igenom Lund och alldeles ingen aning hade om huruvida der fans någon biljard eller ej.

— Ni *tror* det blott, således har ni aldrig spelat biljard.

— Några gånger i Malmö och Helsingborg, — svarade Fredrik, som ännu icke hört omtalas att det fans en biljard på Hjortåsa och derföre icke viste hvaråt den gamle herrn syftade.

— Nå, ni är således icke helt och hållet oerfaren i det ädla spelet?

— Icke helt och hållet.

— Låtom oss då gå upp till biljardrummet för att spela ett parti.

— Biljardrummet? Finnes ett sådant här?

— Ja visst, i tredje våningen. Vi ha, märkvärdigt nog, icke haft något främmande sedan ni kom hit och derföre har jag icke tänkt på biljarden, ty jag trodde icke att biljardspelet ingick i de andliga studierna, — sade baronen muntert. — Kom, herr magister.

“Magistern“ följde och de båda herrarne begåfvos sig upp på biljardrummet. Bollarna lades upp till karolina och man tog köerna. Baronens lade ut. Han var ju äldst och naturligtvis den bästa spelaren. Fredrik intog posityr och rigtade köen, men innan han

hann stöta till grep baronen honom i armen och utropade:

— Herre, ni har *många* gånger haft en kö i hand! Hade er far kanske också en dräng, som varit gammal markör?

Baronen viste icke sjelf hvad han menade med dessa ord, men Fredrik blef purpurröd af förlägenhet.

— Herr baron! — stammade han.

-- Ja, min unge vän, — stammade den gamle herrn gladt, — det angår ju icke mig på hvad sätt ni tillbringat er tid, men jag vill svära på att det varit mera vid biljarden än vid de andliga böckerna och det förundrar mig alls icke att ni icke tagit examen, utan föredragit hästryggen och biljardköen framför kyrkan och botpsalmerna. Jag skulle troligen i edra kläder gjort detsamma. Er första ansats för-rådde att ni är utmärkt biljardspelare, gör nu ert bästa, det skall verkligen bli roligt att en gång pröfva krafter med en jemnbördig spelare. Stöt till!

Informatorn lydde och nu börjades en täflan, hvilken med förtjusning skulle åsetts af hvarje kännare af det ädla spelet. De vackraste konststötтар, doubléer, tripléer och dubbla, ja tredubbla karrambolager omvexlade med hvarandra och vid hvarje stöt beskrefvo de båda spelarne med fingret en liten krets, hvilken deras boll sedan den utlupit sig skulle stanna. Flera partier afslutades utan att någon annan än den, som börjat, kom i stöten.

Slutligen gjorde årens rätt sig gällande och den gamle herrn kände musklerna slappas. Han var trött och hade icke längre herravälde öfver köen.

— Jag tror vi sluta, herr baron, — sade informatorn artigt, — det är hög tid för mig att börja läsningen med Gustaf.

— Ni är ett underverk, herr magister! — utropade principalen, — Det var det trefligaste parti jag haft på många år.

— Samma trefnad står er öppen hvarje dag, — svarade Fredrik med en lätt bugning, hvarefter båda lemnade biljardrummet.

* * *

En af de närmast följande aftnarna var informatorn inbjuden att jemte sin elev dricka the i familjen. Det var tydligt att denna, trots hans underordnade ställning, fann behag i hans sällskap.

Baronen hade hittills undvikit att tala politik, han kände instinktmässigt att den borgerlige studenten icke i denna kunde hafva samma åsikter som den adlige godsegaren, hvilken visserligen på riddarhuset ansågs vara ganska liberal, men som i borgareståndet skulle gällt för mer än löfligt konservativ. De under dagens lopp ankomna tidningarna innehöllo dock nyheter, hvilka han kände behof af att diskutera. Han dryftade den ena frågan efter den andra och kunde ej underlåta att äfven inhemta de andras mening. Till sin förvåning, men med en viss belåtenhet erfor han att informatorn hyste ungefärligen samma aristokratiskt-liberala åsikter som han sjelf, att han medgaf folkets rätt till utvidgade politiska och sociala rättigheter, men att det först genom ett bättre ordnadt skolväsen skulle göras värdigt härtill, emedan samhället endast härigenom tryggades mot omogna omvältningar, hvilka han ansåg vara absolut skadliga och lätteligen kunde medföra det helas undergång.

Under det de ännu samtalade om dessa intressanta ämnen anmältes besök af kyrkoherden i den socknen, till hvilken Hjortåsa hörde.

-- Nu herr magister, — utbrast baronen skratande, — kommer det att visa sig om ni är lika hemmastadd i teologien som i ridkonsten och i handterandet af biljardköen. Jag tillåter mig betvifla det, ty om så varit fallet, så hade ni nog för länge sedan burit prestkrage. Nu tror jag nästan att sporrar bättre anstå er.

— Det tror jag med, — svarade Fredrik i samma lätta ton, men kände dock en viss oro vid tanken på sammanträffandet med presten.

Han hade ju aldrig i sitt lif läst annan teologi än katekesen och den hade han för länge sedan glömt.

Hans fruktan lade sig dock något när han i den inträdande kyrkoherden såg en gladlynt, jovialisk man, just en sådan som han förestälde sig att den verkliga Berglund skulle blifva, om denne någonsin tog examen och kom att bära prestkappa. Denne man skulle ej underkasta honom något inquisitoriskt förhör.

Han misstog sig icke. Presten var en angenäm sällskapsbroder och talade icke ett teologiskt ord; deremot frågade han efter åtskilliga teologiska förhållanden i Lund och förvånade sig öfver att informatorn, som så nyligen lemnat denna stad, kände så litet till dessa. Fredrik slog så godt han förmådde omkring sig med smålögner och allmänna fraser och kyrkoherden, som studerat i Upsala, hade svårt för att kontrollera honom.

— Jag har hört så mycket talas om studentsången i Lund, — sade slutligen presten, — är den verkligen så utmärkt som ryktet påstår?

— Den är öfverträfflig, — svarade den förmente studenten med öfvertygelsens värma.

Han hade hört studentsångföreningen under Otto Lindblads ledning sjunga på några konserter i grannstäderna och en gång hade den berömda sångkvartetten till och med gjort en utflykt till Ringsjön, blifvit af den äldre grefve Hagsköld inbjuden till Björkeröd och äfven der med sin härliga sång gladt en del af svenska aristokratien.

— Är måhända äfven ni sångare? — frågade kyrkoherden.

— Till husbehof, — svarade informatorn, utan att i hast öfverväga sina ord.

Detta var en ny oförsigtighet.

— I så fall hoppas jag att ni icke illa upptager att jag ber er sjunga en af Lindblads kompositioner, hvilka visserligen banat sig väg till hvarje hem i Sverige och öfverallt, der man älskar sången, men som man påstår endast kunna med riktig kläm sjungas af Lunds studenter . . . Ni, herr baron, och I, mina ärade damer, förlåten väl en gammal man att han på detta sätt söker draga fördel af tillfället och få en lika sällsynt som ovärderlig konstnjutning. Jag ser på edra fingrar att ni ackompanjerar er sjelf, herr magister.

Hvad skulle den unge mannen göra? Han hade ju varit oförsigtig nog till att erkänna att han kunde sjunga, det gagnade till intet att förneka att han kunde spela fortepiano, således återstod honom intet annat än att uppfylla den gamle prestens begäran, hvilken understöddes af alla de andra, i första rummet och enträgnast af fröken Augusta, som började tro magistern var sammanfattningen af alla möjliga talanger.

Fredrik satte sig vid fortepianot, preluderade och sjöng med kraftfull tenorstämman en af de klangfulla melodier, hvilka icke skola bortdö på svenska folkets läppar så länge detta folk älskar sångens väljud och verkligt genialisk musik.

Det var länge sedan Fredrik sjungit och i en sådan omgifning hade han aldrig förr höjt sin stämman. Han blundade under det hans fingrar löpte öfver tangenterna, han lefde helt och hållet i tonernas värld, han kände att tvenne tindrande ögonstjernor voro fästa på honom, han lät på musikens och sångens gudaspråk hjerta tala till hjerta, under det han frågade sig sjelf om det var möjligt att denna härliga ungmö kunde besegra sin stolthet, bryta med alla med modersmjölken insupna fördomar och älska honom, den förment informatorn, för hans egen skull? Jublande svarade en röst i hans inre att detta måhända icke var omöjligt, att hans lif hade ett mål, skönare än han någonsin anat, och han gaf sina vexlande tankar och känslor uttryck i musikens toner.

Han var en virtuos utan att veta af det. Med tillbakahållen andedrägt lyssnade åhörarne till sången och musiken. Det var en sann konstnjutning.

Hade den stolta adelsfröken någon aning om att detta tonspråk var rigtadt till henne? Äfven hon tillslöt drömmande ögonen, men hennes drömmar voro icke så klara som sångarens. Om denne varit en medeltidens riddare och hon en ädel borgfröken, om han varit en nutidens ädling och som sådan hennes jemnlige, så hade hon nog kunnat läsa klart i sitt hjerta, nu hvarken tordes eller ville hon det.

Hon gjorde våld på sina sjudande känslor för att kunna visa en kall likgiltighet, när hon, sedan sången

och musiken slutat, liksom de andra uttryckte sångaren sin tacksamhet. Den gamle baronen såväl som prosten voro utom sig af förtjusning och den senare bad magistern att snart helsa på i prestgården.

Fredrik tackade och lofvade att komma.

— Ni har en vacker röst och spelar äfven ganska bra, — sade friherrinnan, — hvarföre jag föreslår er att i sång och musik undervisa Gustaf en timma om dagen, naturligtvis mot det att er lön ökas i förhållande till det ökade arbetet, — tillade hon när hon såg ett moln på informatorns panna.

Derefter vände hon sig till baronen med orden:

— Icke sant, Kronstjerna, du betalar magistern gentilt som alltid?

— Det förstås, — svarade baronen, — men jag anser herr Berglund vara allt för stor konstnär för att lära ett barn de första grunderna i musiken, deremot är jag tacksam om han mot särskildt arvode skulle vilja gifva Augusta musiklektioner.

Fredrik såg den djupa rodnad, som dessa ord framkallade på den unga damens kinder, han kände att äfven hans hjerta dref blodet upp i hufvudet och han måste vända sig om och låtsa sig nysa för att icke förråda sin sinnesrörelse. Nästa sekund hade han dock återvunnit herraväldet öfver sig sjelf och med lugnt ansigte svarade han:

— Ert anbud är mycket smickrande, herr baron, dock vågar jag icke jakande besvara det förr än jag hört fröken Kronstjernas mening.

Äfven Augusta hade hemtat sig. Hon hade kallat all sin stolthet, alla sina fördomar till hjälp emot det intryck, som denne man gjort på henne. Kunde hon, en rik adlig fröken, i hufvudstadens förnäma värld omsvärmad af Sveriges aristokrati och född till glans

och rikedom. låta tjusa sig af en fattig student, en informator med det simpla namnet Berglund? Nej, det var otänkbart, men att fly faran var att erkänna dess tillvaro och någon fara för hennes hjerta fans icke, fick icke finnas.

Hon svarade derföre så stolt och kallt som om det varit fråga om den för henne likgiltigaste sak i verlden:

— Också jag är magistern tacksam om han vill öfva upp mig i musiken, naturligtvis under förutsättning af att min far derför betalar ett passande arvode.

Ej en muskel i Fredriks ansigte förrådde att han kände det kränkande i dessa ord, hvilkas tydliga mening ju var att anvisa honom hans plats "på mat-tan". Hennes rodnad nyss hade sagt honom hvad hon *tänkte* och derför brydde han sig föga om hvad hon *sade*.

— Hon skall blifva min! — jublade hans hjertas röst under det han ceremonielt bugade och högt sade: — Med nådig frökens tillåtelse börja vi i morgon.

Augusta förde omedvetet handen till hjertat för att dämpa dess slag. Anade hon hvilken kamp, som skulle rasa inom henne?

IV.

En rival.

Den gamle baron Kronstjerna hade många barn, bland dem äfven en tjugofemårig son, Maurits, hvilken egnat sig åt den diplomatiska banan och efter genomgången kansliexamen samt efter att hafva varit attaché vid en beskickning nyligen börjat tjenstgöra i kungliga kansliets utrikesafdelning. Naturligtvis umgicks den unge baronen och kunglig sekreteraren i hufvudstadens förnämsta sällskapskretsar och plägade umgänge såväl med sina kamrater i verket som med de yngre gardesofficerarne.

En dag anlände till Hjortåsa ett bref, hvori den unge ädlingen underrättade sina föräldrar om att han tillika med några kamrater ämnade aflägga ett besök i hemmet, dels för att jaga och slutligen för att få en svingom i det gröna, hvilket han försäkrade skulle i hög grad roa de vid stengatorna utledsna stockholmarne, hvarföre han lade föräldrarna på hjertat att arrangera en liten sommarbal.

Det gästfria friherrliga herrskapet omfattade med nöje detta tillfälle till att med några dagars festlig-

heter roa sonen och dennes vänner, af hvilka de flesta redan voro gamla bekanta från vintersäsongerna i hufvudstaden.

Bland de väntade gästerna var äfven den unge gardeslöjtnanten greve Blomkrona, en fulländad kavaller, väl anskrifven vid hofvet och en af Sveriges rikaste arftagare. Man berättade många äfventyr, som han upplefvat, men på hans heder hvilade ingen fläck.

Denne unge ädling hade vid flera tillfällen visat Augusta Kronstjerna en i ögonenfallande uppmärksamhet, hvilken väckt vissa förhoppningar, om ej hos den unga damen, hvars hjerta ännu var fritt, så desto mera hos hennes föräldrar, ty bättre parti kunde deras dotter icke göra.

Augusta fann sig visserligen smickrad af den ståtliga gardesofficerens hyllning och om denne tydligt uttalat sig, så hade han säkerligen icke fått någon korg och det hade slutats med ett af de så vanliga giftermål, hvilka icke kunna kallas olyckliga, men derföre icke äro lyckliga. Tvenne människor vandra likgiltigt vid hvarandras sida genom lifvet, äta, dricka och sofva, roa sig efter råd och lägenhet, få barn samman och uppfostra dessa, föra sålunda en i allo aktningvärd vandel och dö slutligen utan begrepp om hvad kärlek är och utan att den efterlevande saknar den först hädangångne mera än man saknar hvarje annan människa, med hvilken man med vanans magt varit bunden.

Den elegante gardesofficern slog sig emellertid ut för många damer . . . detta anses ju nästan höra till yrket . . . och många flickhjärtan, eller kanske rättare hjernor, byggde derpå stora förhoppningar. Att blifva ofantligt rik, att bära titeln grefvinna, att umgås på

hofvet och vara ibland de förnämsta i landets förnämsta sällskapskretsar kan nog sätta hvilken som helst fantasi i brand, isynnerhet om alla dessa fördelar icke skola köpas med en uppoffring . . . såsom fallet är när en ung qvinna låter viga sig vid en gammal man . . . utan tvärtom åtföljas af en ytterligare fördel: en ung, rik, älskvärd, vacker, bildad, ansedd make.

Baronen och hans hustru mottogo med glädje underrättelsen om att den unge grefven var en bland de herrar, som skulle åtfölja deras son för att tillbringa några dagar på Hjortåsa, de hoppades att grefven skulle uttala det afgörande ordet och de önskade intet högre än att få fira de båda ungas förlofning och deras bröllop så snart som möjligt derefter.

Äfven fröken Augusta motsåg med glädje det väntade besöket. Hon var ju ung och glad, hon njöt af den hyllning landets elegantaste kavaljer egnade henne, äfven om denna hyllning hittills icke gjort något intryck på hennes hjerta; hon höll af att dansa och af den fina, aldrig innehållslösa konversation, som utmärker den högre societéten.

Hon sökte inbilla sig sjelf att i jemnförelse med de förnäma herrarne, och framför allt med den noble grefve Blomkrona, var hennes brors informator blott en obetydlig person och hans för öfrigt högst aktningsvärda egenskaper skulle i de unga adelsmännens närvaro förlora sin glans, liksom månens strålar blifva matta och slutligen osynliga när solen stiger upp på himlen.

* * *

Det var en solklar sommardag, luften var varm utan att vara qvaf, säden vågade på åkrarna och

lofvade rik näring, insjöns vatten krusades lätt af en nästan omärklig vestanvind och der, hvarest ett berg gaf lä, låg vattenytan spegelblank; den enda rörelse, som förmärktes derpå, var de ringar, hvilka förorsakades af små fiskar, när de emellanåt hoppade upp i vattenbrynet för att undandraga sig de störres förföljelse, lärkorna sjöngo öfver fälten och hämplingarna qvittrade i trädkronorna, äng och skog doftade, det var med ett ord en af dessa härliga, tyvärr så få dagar, då naturen tyckes breda ut all sin rikedom och tillropa människor och djur: Njut!

Dels till häst, dels till vagns höll en ståtlig skara af unga män sitt intåg på Hjortåsa. De hade med skjuts, det enda fortskaffningsmedel man den tiden kände, kört från Stockholm till den herrgården närmast belägna gästgifvaregården, hvarest baron Kronstjerna sändt dem ridhästar och förspända vagnar till mötes och sålunda anlände de ståndsmessigt till Hjortåsa.

Informatorn hade naturligtvis hört omtalas det förväntade besöket, hvilket i intet afseende gjorde honom orolig för upptäckt. Han hade aldrig varit i Stockholm, viste sig icke der hafva några bekanta och fruktade således icke för att hans hemlighet skulle blifva röjd. Dessutom stod det honom ju fritt att draga sig tillbaka till sitt rum, ja, hans ställning nästan fordrade detta och dock kände han att det skulle blifva honom mycket svårt att lemna fältet öppet för de unga adelsmännen. Han måste visa fröken Augusta att han i ridderliga öfningar icke stod tillbaka för dessa guldsmidda kavaljerer.

Iförd en elegant sällsksapsdrägt, hvilken just icke erinrade om en tarflig huslärares anspråkslösa ställning och löneinkomster, begaf han sig ned i salongerna,

som redan voro fylde med gäster af båda könen. Hans inträde väckte ovilkorligen en viss uppmärksamhet, ty hans hållning var medfödt förnäm och hela hans väsen förrådde den födde aristokraten. Ett ögonblick föll han ur sin rol och helsade åt alla sidor som om han var bland jernlikar, men redan nästa sekund insåg han att han handlat oförsigtigt, hans principals förvånade blickar drefvo blodet upp i hans kinder och han försökte att obemärkt draga sig tillbaka till aflägsnaste hörnet af salongen för att derifrån anställa sina iakttagelser.

Detta var dock icke så lätt gjordt som tänkt, ty hans uppträdande hade nu en gång väckt gästernas uppmärksamhet och dessas nyfikna blickar följde den unge mannen. Han hörde ej orden, men han kände inom sig att man frågade hvarandra hvem han var och ett lätt leende krusade hans läppar vid tanken på den förvåning, som skulle bemäktiga sig dessa aristokratiska herrar och damer när de erforo att en simpel informator vågat sig längre än till dörrn i en af dem upptagen salong. Han såg flera af dem vända sig till värden och värdinnan och instinkten sade honom att det var om honom man begärde upplysningar. Några unga damer vände sig tydligen med samma fråga till fröken Augusta och den skära rodnad, hvarmed hennes kinder purprades under det hon svarade, sade honom huru svårt det var henne att uttala orden: "magister Berglund, min brors informator".

Denna rodnad förrådde dock också huru oändligt gerna hon skulle velat gifva honom en mera aristokratisk titel.

Om hon vetat hvem han var!

Han kände sig öfvertygad om att hon i så fall skulle föredragit honom framför hvar och en af de

högvälborna kavaljerer, som hon här skulle trå dansen med, men han ville att hon skulle älska honom utan aning om att han var deras jemnlige.

* * *

Efter intagen middagsmåltid begaf sig sällskapet ned i trädgården, i hvars utkant och omedelbart upp till den lummiga parken, som beskuggade den, var anlagd en öppen dansbana. Snart spelade musiken upp och alla gästerna, äldre som yngre, deltog i promenadpolonäsen, i hvilken Fredrik af sin ställning som informator tvingades föra den halfgamla guvernanten. Mången af de adliga damerna skulle säkerligen med nöje lagt sin arm i hans, om han blott icke hetat Berglund, men det var nu en olycka, som ej kunde hjälpas, och derföre kunde det ju icke falla dem in att dansa med honom, äfven om han skulle vara nog djerf att bjuda upp någon af dem.

Den egentliga balen öppnades med vals, denna nobla dans, hvilken svensken i allmänhet trår med så stolt och ädel hållning och i hvilken han öfverträffar alla andra nationer, fransmännen icke ens undantagne.

Det första par, som svingade om på tiljorna, var grefve Blomkrona och fröken Augusta Kronstjerna. Det var ett ståtligt par och deras lätta, smidiga rörelser följdes med beundran af allas blickar.

— De passa för hvarandra! — hviskade friherrinnan sin man i örat och denne nickade bekräftande.

Det föll visst ingen af dem in att informatorn skulle kunna göra dem något streck i den ljufva räkningen.

Augusta njöt af ögonblickets triumf. Hon kände sig stolt och lycklig af den hyllning, hvilken så iögenfallande egnades henne af den elegante gardeslöjtnanten och grefven, det smickrade hennes fåfänga att hon vid sin triumfvagn kunnat binda den ostadiga fjäril, hvilken så länge fladdrat kring hofvets och hufvudstadens förnämsta sällskapskretsars skönaste blommor, och under det hon som en sylfid eller en alf sväfvade hän under trädskronorna skänkte hon ej en tanke åt den plebejiske husläraren.

— Min fröken, — sade hennes kavaljer, under det de för en kort stund stannade midt på dansbanan för att pusta ut och samla nya krafter, — denna dag bringar mig ersättning för de många, under hvilka vi saknat er närvaro i hufvudstaden. I motsats till andra blommor blomstra våra förnämsta unga damer hufvudsakligen under vintern och i salongerna; vill man om sommaren njuta af deras fågring, så måste man söka upp dem på landsbygden.

— Menar ni att vi äro drifhusplantor, herr grefve? — frågade Augusta skälmskt.

— Visst icke, min nådiga, men jag anser salongen vara ert naturliga hem, der I utvecklen alla edra behag i dess största fullkomlighet . . .

— Ni finner oss således mindre behagliga här på landet? — afbröt honom den unga flickan skalkaktigt.

— Nej, fröken Kronstjerna, men det kommer sig af eder förmåga att flytta salongen med eder ända ut i skogen.

Han slog åter sin arm kring hennes smärta midja och sväfvade med henne kring i valsens sirliga ringar.

Fredrik deltog ej i dansen. Han stod i ett hörn, der han var mer än till hälften dold af en hasselbuske, och betraktade derifrån med beundrande blickar

den unga flicka, för hvilken hans hjerta så varmt klappade och af hvilken han viste sig åtminstone för ögonblicket vara förgäten. Han insåg att han i grefve Blomkrona hade en farlig rival, men han kände sig ega kraft till att upptaga kampen utan att förråda att han kunde föra denna med lika vapen och att han i socialt afseende var sin medtäflares jemnlige. Han ville segra genom sin personliga öfverlägsenhet, om han ej det gjorde, så hade han ej funnit den genkärlek, utan hvilken han ej skulle för hela lifvet vilja binda sig vid en qvinna, huru skön, huru älskvärd denna än månde vara.

Under det han stod försjunken i dessa tankar närmade sig honom den gamle baronen, hvilken ansåg sin pligt som värd vara att visa artighet mot *alla* sina gäster, således äfven mot den underordnade informatorn, för hvilken han dessutom hyste stor välvilja.

— Hvad tycker herr magistern om vår lilla tillställning i det gröna? — frågade han.

Fredrik vaknade upp ur sina drömmar, spratt till, bugade och svarade med en ton, som just icke antydde att han menade hvad han sade:

— Mycket trefligt, herr baron!

— Det tyckes just icke så, — skrattade adelsmannen, — och deri kan jag icke förtänka er. Brukade ni dansa på studentbalerna i Lund?

— Något litet, herr baron, — svarade Fredrik på hvilken denna osanning dref blodet upp i ansigtet.

— Försök då er lycka, -- uppmanade baronen vänligt. — En ny dans spelas snart upp, der borta sitta flera oupptagna unga damer.

Fredrik kastade en blick åt den uppgifna riktningen. Der sutto verkligen några fröknar, som tycktes

hafva god lust att dansa, men som för tillfället saknade kavaljerer.

Fredrik närmade sig dem, lyfte artigt på hatten och frågade en ung blondin, som såg något mindre anspråksfull ut än de andra, om han fick hafva äran dansa med henne. Den sköna tycktes intet hafva emot att för en stund låta föra sig i dansen af den ståtliga mannen, ehuru denne var civilklädd, och reste sig till hälften, men i det samma reste sig äfven en några steg derifrån sittande äldre dam med af harm blosande ansigte och ropade högt:

— Min dotter, fröken Sigrid, dansar icke med en ofrälse, herr magister!

Den ton, hvarmed dessa ord uttalades, förrådde det djupaste förakt för den på bördens trappstege under henne stående mannen och dock kände Fredrik sig icke sårad deraf, ty gadden träffade honom ju icke, äfven han var en fullblodsaristokrat och därför flög blott ett lätt leende öfver hans fina läppar. Han lyfte den med en dyrbar diamantring prydda venstra handen, vred lätt de sirliga mustascherna och bugade artigt under det han frågade:

— Kan ni se på mig att jag icke är adelsman, fru majorska?

Den adliga damen studsade. Det fans verkligen ingen bland de närvarande herrarne, som mera liknade den föreställning hon gjorde sig om en adelsmans yttre utseende än denne ofrälse informator.

— Herr Berglund . . . det var ju så ni hette? — stammade hon.

— Ja, och namnet Berglund står visserligen icke i adelsmatrikeln, — svarade Fredrik med ett sarkastiskt leende och så tyst, att endast de närmaste hörde det, — men man kan ju icke veta huruvida det icke som

Berglunder och med ett "af" framför kan komma dit. Jag medgifver att detta är svårt, men omöjligt är det icke, och så får jag kanske äran dansa med er sjelf, min nådigaste fru majorska!

Han bugade sig åter och aflägsnade sig, följd af den korpulenta fruns ilskna blickar. Under det han talat hade hon känt sig så häpen, för att icke säga förbluffad af hans nobla hållning och imponerande ton, att hon icke kunnat afbryta honom, utan blott stirrade på honom som om hon hade ett medusahufvud framför sig, men sedan han vändt henne ryggen och hon icke mera var under inflytande af hans ingen motsägelse tillåtande blickar, återfick hon talförmågan, knöt omedvetet händerna, vände sig till de närmast sittande damerna, hvilka alla liksom hon hade blått blod i ådrorna, och sade med en ton, som uttryckte den djupaste grad af förakt:

— Denne ofrälse skolmästare sätter sig mer än lofligt högt på sina hästar, man måste fästa baron Kronstjernas uppmärksamhet på att han i den unge baronens sinne kan inympa sina förderfliga åsigter.

De gamla damerna nickade bifallande, de unga suckade; ingen af dem skulle hafva något emot att valsa några slag öfver golfvet med den ofrälse informatorn.

Fröken Augusta Kronstjerna kom i detsamma förbi, förd af grefve Blomkrona. Också hon stannade för att uppfylla en värdinnas pligter och rigtade några vänliga ord till sina gäster.

— Dansar du icke, Sigrid? — frågade hon den unga blondinen.

Med tårar i ögonen svarade denna:

— Jag får icke lof för mamma.

— Hvarföre det? — utbrast Augusta förvånad. — Du är ju ung, glad och vacker, hvem skulle då dansa om icke du?

— Min bästa fröken Kronstjerna, — inföll den unga flickans moder, majorskan, — jag har icke förbjudit Sigrid att dansa, men lika barn leka bäst, heter det, och en adlig fröken anstår det icke att dansa med andra än adelsmän. Detta är hon skyldig sitt stånd, icke sant?

— Här finnes så vidt jag vet ingen enda ofrälse kavaljer, — förmenade grefven.

— Ni har rätt, herr grefve, — förklarade en äldre fru, som satt bredvid majorskan och vinnlade sig om att skjuta underläppen fram så långt som möjligt för att få ett riktigt förnämt habsburgiskt utseende, — blott en adelsman kan vara verklig kavaljer. Här finnes emellertid i sällskapet en person, herr . . ., hvad skall jag kalla honom, en blifvande bondkaplan eller något dylikt, som är nog tilltagsen att sätta på sig en ädlings later och som vågat till den förestående valsen bjuda upp fröken Sigrid Gäddcreutz.

— Jag afböjde dock skandalen och tillrättavisade den oförskämde skolmästaren! — upplyste majorskan, kråmande sig.

Augusta rodnade. Kanske kände hon en smula själföförelse öfver att hon hittills icke under balens lopp egnat en tanke åt magistern, till hvilken hon dock medgaf sig stå i en viss tacksamhetsskuld för de många och angenäma timmar han med sina talanger beredt henne, hennes föräldrar och syskon. Den gadd, som stuckit honom, sårade äfven henne och hon kände det vara sin pligt att förskaffa honom upprättelse.

— Har ingen annan bjudit dig upp till valsen, Sigrid? — frågade hon.

— Nej, — svarade den unga flickan och slog ned ögonen.

— I så fall ber grefve Blomkrona om äran att få valsa med dig, — fortfor Augusta och då grefven tillkastade henne en lätt förebrående blick skyndade hon att tillägga: — Jag blir så mycket mindre ond öfver att ni mankerar mig, herr grefve, som jag under alla omständigheter varit nödsakad till att mankeras er, ty jag erinrar mig nu att jag var uppjuden till valsen innan ni gjorde mig den äran att engagera mig. Men som jag omöjligen kan dansa med två, så är jag nödsakad till att låta den förstkomnes rätt göra sig gällande.

Hon förde sin täcka mun helt upp till grefvens öra och hviskade så tyst, att han mera anade än förnam orden:

— Det är ett barmhertighetsverk, herr grefve, gör det för min skull.

Den förtrogna åtbörden, den hviskande tonen smickrade grefven, han tillkastade sin dam en blick, som vittnade om att han nu ansåg sig hafva rätt att hoppas allt, bugade derefter med en verldsmans ledighet och elegans för den unga blönda fröknen och frågade artigt:

— Får jag hafva äran valsa med fröken Gäddcreutz?

Majorsdottern svarade rodnande ja; hon var förtjust öfver att få dansa med gardeslöjtnanten och tillkastade sina bekanta, hvilka hon viste gerna skulle vilja vara i hennes ställe, en triumferande blick.

Musiken spelade snart upp och hon följde sin dansör.

* * *

Augusta hade emellertid sett sig omkring efter informatorn, men kunde icke upptäcka honom, hvilket var helt naturligt, ty han hade åter intagit sin halft undanskymda plats bakom hasselbuskarna. Flera unga diplomater och officerare, som sågo henne gå ensam, skyndade till för att engagera henne, men hon svarade att hon redan var uppbjuden och letade efter sin kavaller.

Var det den blinda slumpen eller var det den omedvetna kärlekens instinkt, som styrde hennes steg mot den buske, bakom hvilken Fredrik stod för att åskåda dansen? Var det blott slump, så är det märkvärdigt hvad denna ofta förer tvenne älskande hjertan hvarandra till mötes.

Utan att veta hvad han gjorde tog den unge mannen ett steg framåt. Han såg den högvälborna fröken rodna vid åsynen af honom och han viste icke hvad denna rodnad hade att betyda. Fruktade hon för att han, den förment ofrälse informatorn, skulle tillåta sig en opassande förtrclighet och våga föreslå henne att dansa med honom? Eller antydde denna rodnad en ömmare känsla?

Skulle han draga sig tillbaka eller med verldsmannens djerfhet närma sig henne och åtminstone för några ögonblick uppträda som den högadlige rivalens jemnlige? Frestelsen blef honom för stark, han kunde icke motstå den.

— Mia fröken, — sade han och lyfte lätt på hatten, hvilken i förbigående sagdt var köpt i en butik vid boulevarden i Paris och af en kännare skulle prisats som den elegantaste, smakfullaste och dyrbaraste hufvudbonad, som bars af någon af de närvarande, — min fröken, tillåter ni mig att med er valsa ett hvarf kring banan?

Ehuru den unga flickan just kommit för att få valsa detta hvarf med honom, så kände hon dock ett ögonblick den aristokratiska fördomen göra sig gällande inom henne, när han så ogeneradt framstälde sin fråga. Hon fann det nu så naturligt att drottningar och andra kungliga damer låta en hofherre engagera dansörer åt sig och hon tyckte att informatorn bort afvakta någon liknande uppmaning från hennes sida innan han framkom med ett så djerft förslag. Han var dock icke hennes jemnlige.

Hon ville gerna dansa med honom, ville bringa honom en viss upprättelse för den förödmjukelse der narraktiga majorskan tillfogat honom och dock kände hon sig sårad af den rättframhet, hvarmed han, brytande mot etikettens former, bjöd upp henne. Hon stammade:

— Jag vet icke om det går an . . .

— Jo visst går det an, min nådiga, — afbröt henne Fredrik, glömmande sin underordnade rol, slog sin arm king hennes midja och förde henne med stark arm i valsens ringar.

Liksom flertalet af sina ståndsbröder var den förklädde grefven och fideikommissarien en utmärkt dansör, fröken Kronstjerna dansade också bra och det unga parets dans väckte allmän beundran.

Grefva Blomkrona kände sig harmset upprörd när han såg hvem dottern i huset föredragit framför honom. Han hade ej kunnat föreställa sig annat än att hon lofvat bort denna dans till en af hans kamrater och fann det vara öfverdrifven grannlagenhet af henne att dansa med den ofrälse informatorn, äfven om hon af ren hjertansgodhet lofvat denne en dans, ty honom, den ofrälse, kunde hon ju afspisa med att hon hade

glömt sitt löfte, på sin höjd med några vänligt ursäktande ord.

Gardeslöjtnanten var en beskedlig karl, men han var stolt både öfver sin börd och sina personliga företräden, han hyste icke stort mera aktning för en student än för en rekryt på hans regemente och en sådan kunde han icke tillåta stå honom i vägen.

Han vände sig derföre till den blonda fröken Gäddcreutz, som han dansade med, och bad henne för några minuter ursäkta att han lät henne sitta en kort stund, under det han valsade ett hvarf kring banan med fröken Kronstjerna.

— Den goda fröken Augusta öfverdrifver sina pligter som värdinna när hon dansar med en obetydlig informator, — sade han; — jag måste se till att rycka henne ifrån honom och sedan låta mina kamrater omvexlande dansa med henne, på det hon icke må fortsätta en så opassande dans.

— Det tyckes dock som om magistern dansar mycket bra, — invände den unga blondinen, som så gerna skulle velat vara i Augustas ställe, om blott Berglund varit adelsman.

— Desto värre tar sig packet i vår tid många friheter och förstår att smörja en fin fernissa på sig, men jag skall försöka att skrapa den af gynnaren.

Han gick med långa och hastiga steg öfver dansbanan och trädde bort till informatorn och dennes dam, hvilka efter en kort paus åter skulle dansa ut. Fredrik, som mycket väl insåg gardeslöjtnantens afsigt, låtsade sig icke märka honom och tog redan det första danssteget, men hejdades af grefve Blomkrona, som grep honom om armen och temligen barskt yttrade:

— Stanna min herre, jag önskar dansa ett hvarf med fröken Kronstjerna.

— Det önskar jag också! — svarade Fredrik och knuffade oblidt den näsvisen åt sidan, hvarefter han förde sin dam ut bland de valsande paren.

Grefven och gardeslöjtnanten stod helt förbluffad. Något dylikt hade han ej förr upplefvat. Han, den högvälborne junkern, de förnäma damernas gunstling, millionären, hvilken hade all utsigt till att blifva excellens, landtmarskalk eller åtminstone general, hade blifvit knuffad af en simpel skolmästare och denne dansade midt för hans näsa med en dam, som det behagade honom, grefven, att dansa med. Verlden var upp- och nedvänd, det var klart, men ännu gälde rangförordningen och han var skyldig sig sjelf, det namn han bar och den officerskår han tillhörde att skaffa sig upprättelse och tillrättavisa den oförskämde vanbördingen. Ehuru ingen människa observerat det lilla uppträdet, så trodde dock grefven att allas blickar hvilade på honom och han tyckte sig på allas ansigten läsa ett förstulet leende.

Han måste förödmjuka informatorn.

Det föll honom naturligtvis icke en sekund in att förmoda att han i denne hade en rival om den sköna ungmöns ynnest. Han hyste allt för mycken aktning både för sig sjelf och för henne för att förut-sätta en sådan möjlighet och han antog enda bevekelsegrunden till hennes handlingssätt vara ett öfverdrifvet medlidande med den borgerlige mannen, en viss flathet, hvilken han måhända skulle funnit förlätlig, om han ej sjelf drabbats af dess följder. Han var en allt för godmodig själ för att hysa hat, denna känsla tro vi lyckligtvis i allmänhet vara främmande för människohjertat, men han kände sig harmsen, förtretad och han föresatte sig att visa den honom föredragne dansören hvilken ofantlig skilnad det är emel-

lan en högvälboren gardeslöjtnant och en ofrälse informator, hvilken senare i ett förnämt hus ej bör kunna göra anspråk på att vara mera än den förste betjenten. Han skulle visst icke vilja beröfva denne hans plats och med den hans bergning, men han skulle vilja gifva honom en helsosam påminnelse om att hålla sig på mattan och att icke flyga högre än de ofrälse vingarna kunde bära honom.

Huru skulle detta ske? Hans ögon följde de båda dansande och huru djupt förakt han än hyste för den borgerlige studenten, så sade honom dock en inre stämma att denne man just icke såg ut till att låta leka med sig. Han beslöt uppsöka sin vän, konglig sekreteraren baron Maurits Kronstjerna, för att för denne klaga sin nöd och rådgöra om bästa sättet att skaffa sig upprättelse.

Han fann snart den han sökte, stack sin arm under hans och förde honom ut i parken, helt och hållet glömmande den blonda fröknen, som väntade på att få fortsätta dansen med honom.

— Min vän Kronstjerna, — sade han sedan de kommit utom de andra gästernas hörhåll, — hvad är det för en underlig kurre dina föräldrar fått till informator för din lille bror?

— Jag känner honom icke vidare, — svarade den tillfrågade, — men både mina föräldrar och mina syskon skildra honom som ett studentunderverk. Hvarken de eller jag kunna bedöma hans kunskaper, men dessa lära väl ej vara stora, ty han är hvad man kallar en öfverliggare och har ännu ej orkat taga prestexamen, deremot rider han som en gammal kavallerist, spelar biljard som om han vore född med köen i hand och du har sjelf i dag kunnat se huru han dansar.

— Jag tycker det vara temligen oförskämtdt af honom att bjuda upp din syster till dans.

— Hm, han har nog blifvit van vid att taga sig åtskilliga friheter här i huset. Du måste medgifva att sjelfva hans yttre gör det omöjligt att behandla honom som en vanlig skolmästare. När min far presenterade honom för mig som magister Berglund försökte jag att sätta på mig en öfverlägsen min, men när han ogeneradt som en gentleman förklarade att det glädde honom att lära känna ytterligare en medlem af den familj, i hvilken han varit nog lycklig att finna anställning, då glömde jag ståndsskilnaden oss emellan och räckte den gamle studenten handen som om han varit min jemnlige. I familjen behandlas han som sådan och har till och med förstått att sätta sig i respekt hos betjeningen, hvilket för en ofrälse huslärare sannerligen icke är någon lätt sak. Min informator till exempel . . .

— Låt om oss nu icke tala om denne, utan om den gynnare, hvilken nu som bäst för tredje gång svingar omkring med din syster, ehuru jag bjudit upp henne till denna dans.

— Är det möjligt?

— Ja, hon förklarade att hon blifvit först upp-bjuden af magistern och denne dansade sedan helt fräckt ut med henne när jag bad om att få dansa blott ett enda hvarf kring banan.

— Det är temligen magstarkt!

— Ja, icke sant, en sådan oförskämndhet måste tuktas, annars friar han kanske en dag till henne, — tillade grefven skrattande.

Den unge baron Kronstjerna instämde i skrattet.

— Det är ett långt steg emellan att dansa med en ung dam och att fria till henne, — sade han, —

och min syster har alltför mycken takt för att hon skulle kunna förgäpa sig i en simpel magister, äfven om denne är hvad man kallar en vacker karl.

— Det tror jag också. Fröken Augusta kan välja bland landets högsta aristokrati, — svarade grefven och smålog sjelfbelåtet, — dock kan det lätteligen gifva anledning till underliga rykten när man ser en dam af hennes samhällsställning stå på förtrolig fot med en så underordnad person som hennes brors informator.

— Deri kan du måhända hafva rätt! — utbrast den unge baronen, hvilken liksom familjens öfriga medlemmar hyste hopp om att den rike grefven och gardeslöjtnanten skulle blifva hans svåger. — Kom med så skola vi strax göra slut på spektaklet.

De högvälborna herrarna styrde kosan rakt på de båda dansande, hvilka just stannade efter att för tredje gången hafva valsat några hvarf kring banan.

— Min syster, — sade baronen, — grefve Blomkrona önskar dansa med dig.

— Fröken Kronstjerna är för denna vals engagerad af mig, — svarade magistern i sin dams ställe.

— Min herre, — utbrast grefve Blomkrona, ur stånd till att längre beherska sig, — vi äro här icke på någon studentbal och ni har redan dansat med fröken Kronstjerna längre än det för en man i er ställning passar sig.

— Jag har lofvat magistern denna dans, — stammade den unga flickan, på hvars kinder marmorns blekhet och purpurns rodnad hastigt aflöste hvarandra.

— Och du har mera än infriat ditt löfte, — inföll brodern medlande, fruktande ett obehagligt uppträde.

Till de båda ädlingarnas utomordentliga förvåning tycktes magistern icke det ringaste låta imponera på sig.

— Mina herrar, — svarade han kallt, — i de sällskapskretsar, i hvilka jag hittills haft äran deltaga, hafva damerna icke haft för sed att låta föreskrifva sig hvem de skola dansa med, och det har visst aldrig fallit en gentleman in att midt under dansen mot hans vilja taga en dam bort från en *hederlig* dansör. Naturligtvis står det helt och hållet i fröken Kronstjernas skön att fortsätta valsen med mig eller att, om hon känner sig trött, afbryta den, men jag tillstår att jag skall känna mig i hög grad förolämpad om hon i denna vals, som hon lofvat mig, räcker någon annan sin hand.

Den unga flickan omfattade med begärlighet den sluga utväg, som hans ord erbjödo henne.

— Ja, jag känner mig mycket trött, — hviskade hon med blossande kinder, — och jag önskar hvila mig under den återstående delen af valsen. För mig till en bänk, herr magister.

Hon lade sin hand på informatorns arm och med furstlig hållning skred Fredrik öfver banan. När de gingo förbi musikanterne tillvinkade han dessa att sluta valsen, hvilket de ögonblickligen gjorde, troende honom vara en bland de förnämsta bland balgästerna.

Nu *kunde* grefven icke taga damen från den ofrälse kavaljeren.

— En ful fisk att fjella! — brummade Blomkrona.

— Ful är han just icke, men nog blir han svår att fjella, — instämde baronen.

* * *

Under den återstående delen af sommaraftonen dansade fröken Augusta, föregifvande hufvudvärk, icke mera än hennes pligt som husets dotter ålade henne,

Grefve Blomkrona friade icke den aftonen, heller icke någon af de få dagar han ytterligare uppehöll sig på Hjortåsa och hvilka för öfrigt till större delen upptogos af jagt och lukulliska måltider.

Han afreste till Stockholm i en allt annat än upprymd sinnesstämning. Visserligen hyste han icke i aflägsnaste mån fruktan för att i den obetydliga magistern hafva en verklig rival, men han tillät ej att den qvinna, som han en gång ville upphöja till sin maka och gifva den stolta titeln grefvinnan Blomkrona, skulle hafva kastat en beundrande blick på en annan man, allra minst en ofrälse, en plebej.

V.

Rent spel.

Grefve Blomkrona var den förste af stockholms-herrarne, som bröt laget, till icke ringa förtrytelse för den äldre baron Kronstjerna och hans friherrinna, hvilka båda i tysthet hoppats att de landtliga festerna skulle afslutas med ett lysande förlofningskalas.

De andra diplomaterne, konglig sekreterarne och officerarne reste några dagar derefter, endast den unge baron Maurits Kronstjerna stannade ännu en kort tid kvar på Hjortåsa för att njuta af den sköna, vederqvickande naturen och för att gemensamt med sina föräldrar öfverlägga om åtskilliga viktiga familjängelägenheter.

De sista dagarna af gästernas kvarvaro voro hufvudsakligast egnade åt jagtens nöje, men denna måste inskränka sig till jagt på rofdjur, emedan harar och ädla foglar denna årstid voro skyddade af jagtstadgan, och till målskjutning, vid hvilken senare äfven damer voro närvarande och till en del också försökte sin lycka. Fröken Augusta hade skarpt öga och stadig hand och hennes pistolkula träffade flera gånger skifvan, om också icke dennas medelpunkt.

På uppmaning af den gamle baronen deltog äfven magistern i jagten och målskjutningarna och mer än en officer brummade mellan tänderna att det var oförskämdt af en skolfux att hafva förvärfvat ett sådant herravälde öfver eldvapnen.

En och annan af ädlingarne, som genomgått Mariebergs högre krigsakademi och der, såsom nästan alltid är fallet, jemte grundliga kunskaper äfven tillegnat sig en mera liberal åsigt af lifvet och dess förhållanden än man i allmänhet finner hos mindre kunniga adliga officerare, beundrade upprigtigt den ofrälse informatorns skjutfärdighet och andra egenskaper, på hvilka de varit i tillfälle till att se och höra prof, och behandlade honom efter hand mer och mer som deras jemnlige. Ett par af dem voro till och med så artiga, att de inbjödo honom till att besöka dem, om hans vägar skulle föra till Stockholm.

— När ni blifvit prestvigd, herr Berglund, — sade en fortifikationsofficer, — bör ni söka anställning i hufvudstaden, jag är viss på att ni der skall göra lycka.

— Tror ni ej att jag skall taga mig bra ut som kaplan på landet? — frågade Fredrik en smula ironiskt.

— Ni bondkaplan! — utbrast den andre högt skratande. — Nej, min bästa magister, det vore att taga plats på alltför orätt hylla. Ni skall förtjusa stockholmsdamerna och måhända sluta som pastor primarius.

— Hvarföre icke lika gerna som erkebiskop, serafimerriddare och kanske till och med upphöjd i adligt stånd? — instämde Fredrik i samma skämtsamma ton. — Börjar man bygga luftslott, så kostar det lika mycket att bygga dem höga som låga.

— Deri kan ni hafva rätt . . . låtom oss dricka ett glas tillsammans, herr magister.

De båda herrarne klingade med hvarandra och med några geniofficerare; gardet och diplomatiska kåren höllo sig ännu på vederbörligt afstånd.

Fröken Augusta var vittne till denna lilla scen, visserligen ville hon ännu icke inom sig erkänna att hon älskade den ofrälse husläraren, men dock gladde det henne utomordentligt att se dennes värde erkänt af den intelligentaste delen af hennes fars gäster. Helt och hållet ledd af ögonblickets ingifvelse och utan att tänka på hvad tydning man kunde gifva åt en sådan handling, fattade äfven hon sitt glas och räckte det fram mot Fredrik med orden:

— Tillåt äfven mig att klinga med er, herr magister!

Den rodnad, hvilken på en gång betäckte båda de ungas ansigten, skulle väckt svartsjukans furier i grefve Blomkronas själ, om han varit vittne dertill, och han skulle varit tvungen till att med förödmjukelse erkänna att han i den ringa husläraren hade en mycket farlig rival. Nu observerades den ömsesidiga rodnaden af ingen annan än Augustas bror, baron Maurits, denne insåg farans storhet och beslutade att så snart gästerna lemnat Hjortåsa tala med sina föräldrar derom och förmå dem till att stämma i bäcken innan det blef för sent till att stämma i ån.

Utan att veta hvad hon gjorde tömde Augusta sitt glas och Fredrik följde mekaniskt exemplet. Der- efter räckte han henne handen och sade:

— Jag tackar er, min fröken.

Hans lätta, omedvetna handtryckning färmådde Augusta till att lyfta den broderade spetsnäsduken för att dölja huru kinderna blossade. Hon besvarade ej

handtryckningen, men om den unge mannen kunnat läsa genom de sänkta ögonlocken, så skulle han fattat de djerfvaste förhoppningar.

Den unga flickan lyckades snart beherska sin själsrörelse. Hon tog åter näsduken från ansigtet, vände sig till de andra damerna och sade med en verldsdams lätta ton:

— Följen mitt exempel, mina vänner, och klinga med herrarne!

Glasen klingade mot hvarandra och allmän munterhet rådde i det nobla sällskapet.

Man hör ofta påstås att den fina världen ej förstår att roa sig, att etiketten bannlyst glädjen från dess umgängeskretsar, men deri har man fullkomligt orätt, noblessen roar sig lika mycket som borgerskapet och den sanna etiketten är intet annat än en vacker yta, en ej tryckande form, som förfinar njutningen. Den dervid ej vande borgerlige har svårt för att lämpa sig efter det förnäma sällskapslivets regler, men den med dem uppväxte kan ej undvara dem i umgängeslivet, om ej detta skall förlora allt behag.

För öfrigt finnes etikett, om än något olika, i alla samhällsklasser. De olika stånden hafva svårt för att pläga umgänge med hvarandra derföre att sällskapstonen hos dem är olika; man uttrycker sig på annat sätt, man har andra later i hofvets, i högadelns, i de höga embetsmännens salonger än i borgerliga hus och annorlunda i dessa än i bondstugor. Ädlingen — som ju icke absolut behöfver föra adligt sköldemärke — passar lika litet till att pläga förtroligt umgänge med borgaren som denne med bonden eller med arbetaren. Vår tid söker att utplåna denna skilnad, att nivellera stånden och mycket är obestriddligen gjort i detta afseende, så att t. ex. i börsmagternas salonger

stundom råder lika fin ton som i börds- och embetsmannaaristokratiens, men mycket återstår ännu att göra, ty reformen skall utgå från hemmet och det fordras i allmänhet mera än en generation till att skapa en fulländad verldsdam, en nobel verldsman. De fattiga klassernas hem måste reformeras af skolan, men detta går långsamt, mycket långsamt, ty folkskollärarne kunna ju ej bibringa sina elever egenskaper, som de sjelfva sakna.

Afskedsdagen var inne. Den gamle baronen hade bjudit traktens nobless på en splendid frukost, efter hvars intagande stockholmarne bröto upp. Baronens hästar och ekvipager körde dem till gästgifvaregården, hvarifrån resan fortsattes till hufvudstaden. Gubben Kronstjerna med friherrinna, son och dotter följde i en lätt jagtvagn sina gäster ett stycke på väg, det samma gjorde ortens adel och först på gästgifvaregården egde det sista afskedet rum, sedan värden med ett glas önskat siua gäster lycklig resa och dessa hjertligt tackat för de trefliga dagar de tillbragt på Hjortåsa.

Informatorn deltog ej i denna utflygt af det enkla skäl att ingen anmodat honom derom. Häröfver kunde han så mycket mindre känna sig stött som alla hästar voro upptagne, alla vagnar fullsatte och dessutom sade han sig sjelf att såväl familjen Kronstjerna som dess gäster under dessa festdagar visat honom all den artighet, hvartill hans anspråkslösa ställning som huslärare gjorde honom berättigad.

Prosten, församlingens ålderstigne kyrkoherde, hade jemte sin familj varit inbjuden till en del af festligheterna. Högadeln anser sig i allmänhet stå högt öfver presteståndet, men den egne socknepresten och dennes familj ser man dock understundom vid större

fester i sina salonger. Deremot torde det höra till undantagen att der träffa en annan prest. De adliga godsegarne äro så godt som hänvisade till att plåga umgänge med hvarandra; en och annan officer, dock mycket sällan ofrälse, kan någon gång inbjudas till deras slott, men andra embetsmän, såsom kronofogdar, häradshöfdingar, häradsskrifvare, hafva der aldrig tillträde, om ej vid en och annan officiel middag, som göres i anledning af ordförandeskap i en komité eller i liknande anledning.

När prosten Åberg, som var en af de sista gästerna, skulle fara hem föreslog han informatorn att göra sig sällskap. Fredrik mottog anbudet för att icke stöta den vördnadsvärde gubben för hufvudet; helst skulle han velat tillbringa några timmar i skogens enslighet för att öfverlemna sig åt sina drömmar.

Vid framkomsten till prestgården, hvarest informatorn varit några gånger förut och der han i alla afseenden bemöttes som jemnlige, beskref gubben för sin familj, som icke varit med den sista dagen, hvad som då tilldragit sig och prisade isynnerhet deras unge väns förvånande skjutfärdighet.

— Man skulle nästan tro att bror förberedt sig till det andliga kallet liksom en af de medeltidsprester, hvilka i krigiska tider i sjelfva templet drogo harness öfver messhaken och med svärd i hand förde kämparna mot fienden, — skämtade den gamle mannen och betraktade beundrande informatorns resliga, ståtliga figur. — Man kan visserligen icke veta hvad komma kan, dock hafva vi föga anledning till att förmoda att bror någonsin får bruk för dessa krigiska egenskaper, äfven om bror skulle råka till att bli regementspastor.

Fredrik skrattade hjertligt, prostens döttrar likaså.

— Farbror har rätt, — svarade han i samma muntra ton, — och jag har sjelf alltid tyckt mig passa bättre till knekt än till prest . . .

— Det var väl brors far, bagaren, som nödvändigt ville se sin son med prestkrage? Känner till denna svaghet hos nutidens handverkare, — afbröt honom prosten. — Han trodde väl att det var lika lätt att af en pojke forma en andans man som en bulla af en degklump.

— Förmodligen har han haft några sådana tankar, — förmenade Fredrik, — men menniskan råkar nu till att icke vara en sådan der viljelös degklump och därför har jag i det längsta stretat emot att antaga den önskade formen. Det torde till och med vara osäkert om jag någonsin får den.

— Broder Berglund, — sade prosten allvarsamt, — lyd en väns råd och raska på med att taga examen. Jag är en gammal man, pastoratet är patronelt och du står på den fot med din principal, att du bör kunna göra dig hopp om att blifva min efterträdare.

En blick på de båda rodnande dottrarna, hvilka ifrigt skötte sina handarbeten, sade tydligt att han i sin gäst gerna skulle se mera än en efterträdare. Fredrik smålog. Han hade så smått hört glunkas om att guden Amor bak den gode faderns rygg hållit sitt intåg i prestgården, att den ena af husets ännu ogifta döttrar skänkt sitt hjerta åt en af bokhållarne på herrgården, den andra visade så afgjord böjelse för att höra ordet förkunnas från predikostolen i närmaste sockenkyrka, att det allmänt antogs att hon kom dit för den unge hyggelige komministerns skull. Ingen af dessa båda män var emellertid ännu i stånd till att sätta eget bo, derföre höllo de tills vidare sin förlofning hemlig.

Besynnerligt nog äro föräldrar ofta de sista, som få ögonen upp för sina barns kärleksförbindelser, och så gick det äfven i prostens Åbergs hus. I hela socknen talade man om prestflickornas förlofning, prosten och prostinnan voro de ende, som icke viste något derom.

Efter att hafva tillbragt ett par timmar i prestgården tog Fredrik afsked. Han kände behof af att inandas skogens friska barrdoft. På måfå vandrade han mellan de resliga furarna och granarna, här och der blandade med ståtliga ekar och hvitbarkiga hängbjörkar, det hela en väl underhållen och vårdad nordisk skog, sådan som man ännu ser den vid ganska många herresäten, der en rationel skogshushållning gjort sig gällande, en glädjande motsats till den på bondhemmanen mer och mer försvinnande skogen.

Plötsligen väcktes han ur sina tankar af gälla, flera gånger upprepade nödrop. Han ilade i den rigting, hvarifrån dessa kommo, och fick nu till sin förskräckelse se tvenne skenande hästar, släpande efter sig en halft sönderslagen vagn. I de der åkande personerna igenkände han de båda herrarne Kronstjerna, friherrinnan och fröken Augusta. Lyckligtvis var vägen, hvarpå eqvipaget rusade fram med stormens hastighet, i närheten af den punkt, der vår svärmande vandrare för tillfället befann sig, men desto värre var det heller icke långt till den strida åns strand och om hästarna icke följde vägen, utan sprungo rätt fram mot vattnet, så var olyckan oberäknelig.

Utän ett ögonblicks besinning störtade den modige mannen emot hästarna, han hade nått fram till vägen så att de skrämde djuren styrde kosan emot honom, drog, under det han sprang, af sig den lätta eleganta sommarrocken, kastade denna öfver den ena hästens hufvud, grep med kraftfull hand den andra i

tygeln och försökte med sin näsduk blända äfven den. Detta lyckades honom visserligen endast till hälften, men djuren saktade dock sin fart så mycket, att den unge baron Maurits kunde utan fara hoppa ned från vagnen och de båda starka människens förenade bemödande lyckades det snart att tvinga de nu magtlösa hästarna till att stå fullständigt stilla.

Derefter hjälptes den gamle mannen och de båda damerna ned från vagnen, lyckligtvis var ingen skadad, men alla i hög grad upprörde.

Godsegaren var den förste, som återvann sitt jemna joviala lynne. Han tillsade de unga männen att binda de från skaklarna frigjorda hästarna vid ett par trädstammar, att draga den trehjulade vagnen åt sidan så att den icke stängde trafiken, och föreslog derefter att man skulle begifva sig hem till herrgården, hvarifrån betjening sedan skulle sändas för att hemta hästar och den skadade jagtvagnen.

— Gå du förut, Maurits, — sade han till sonen, — du har unga raska ben, så komma vi andra efter så snart vi orka.

Maurits lydde tillsägelsen och aflägsnade sig på en genom skogen till slottet förande genväg. Gubben bjöd sin hustru armen. När han såg att Fredrik icke gjorde min af att konvoyera den unga flickan, sade han muntert:

— Icke buskblyg, herr magister! Bjud Augusta armen, hon behöfver i sanning en riddare till stöd efter den förskräckelse hon nyss upplefvat.

Fredrik lät icke två gånger uppmana sig och ungdomen lade rodnande sin arm i hans.

När de gått en stund inföll baronen plötsligt:

— Det måtte varit en utmärkt dräng er far, bagaren, hade, ty han har i sanning lärt er att behandla

hästar som om ni varit en gammal kavallerist. I ert ställe skulle jag hafva föredragit husardolman framför prestkaftanen.

— Menniskan är en lekboll i ödets hand, — sade Fredrik och försökte uttala dessa ord med en den blifvande presten anstående salfvelsefull ton och med blicken riktad mot himlen, men härigenom fick han ett så komiskt utseende, att alla hans tre åhörare ovilkorligen brusto ut i skratt.

— Har ni någonsin uppträdt på en predikstol, herr magister? — frågade baronen.

Fredrik blef något förlägen. Han viste att det var ganska vanligt att studenter, som förberedde sig till prestexamen, förskaffade sig en liten extrainkomst medels att med predikande biträda kyrkoherdar i häraderna kring Lund såväl som, under ferierna, pastoratsinnehafvare öfverallt i landsorten, men aldrig hade han fallit på den idéen att sätta *sin* fot på en predikstol. Han ville icke intrassla sig i nya lögner och svarade därför efter kort betänkande:

— Nej, herr baron, jag anser det tids nog att uppträda som predikant sedan jag fått rätt att alltid bära prestkrage.

— Deri gör ni fullkomligt rätt, min vän, — inföll friherrinnan, — ty den gudsnådliga uppsynen klär er vida mindre än den glade verldsmannens.

En blick från Augustas sköna men tårfyllda ögon bekräftade dessa ord.

— Solsken och regn omvexla i ditt ansigte som aprilväder, min dotter, — skämtade baronen, — och uppriktigt sagt så kan man lika gerna gråta som skratta vid tanken på magister Berglund på en predikstol. Men skämt å sido, herr magister, ni har i dag bevisat oss en så stor tjänst, att vi ej kunna annat

än känna oss i hög grad tacksamma, ty det är ganska sannolikt att ni från oss afvärijt en stor fara, och jag gifver er härmedels mitt hedersord på att om ni tagit er prest- och pastoratsexamen när gubben Åberg sluter sina ögon samman, så kallar jag er till hans efterträdare som kyrkoherde.

Fredrik hade mycket svårt för att hålla sig allvarsam. Han hade sjelf som fideikommissarie två pastorater att bortgifva och nu lofvades honom som belöning för en rask handling en kyrkoherdebeställning. Han beherskade dock sin skrattlystnad och svarade så allvarsamt som möjligt:

— Jag tackar er för er godhet, herr baron, att vilja hafva mig till kyrkoherde, men dels är gubben Åberg ännu kry och vid full vigör och kan hafva många år igen att lefva, hvilket jag hjertligt unnar honom, den hedersmannen, dels har jag hört sägas det vara brukligt att med pastoratet följer skyldighet att gifta sig med företrädarens enka eller dotter, efter som det faller sig, eller också med det nådiga herrskapets guvernant eller kammarjungfru . . .

— Och dertill känner ni ingen lust, icke sant? — afbröt honom friherrinnan.

— Ännu icke åtminstone. Jag känner alltför litet dessa damer och dessutom . . .

— Är ert hjerta icke fritt? — fortsatte Augusta meningen, bemödande sig om att uttala orden med vårdslös ton och påsätta sig ett glad likgiltigt utseende, hvilket endast ofullständigt lyckades henne.

— Nej, det är icke fritt, min fröken, — svarade den förmente magistern och lade handen på hjertat.

Augustas kinder blossade och hon slog ned ögonen för den unge mannens glödande blickar.

— Får man lof att gratulera magistern och fråga hvem den utkorade är? — frågade baronen glädtigt.

— Härpå måste jag bli svaret skyldig tills jag satt eget bo och till det kan hemföra min hustru? — svarade Fredrik undvikande.

— Klokt taladt, — inföll baronen, — men uppriktigt sagdt, så tror jag att ni snarare skulle hinna detta mål om ni sloge in på en annan bana än den presterliga. Hvad säger ni om att arrendera en landt-egendom.

— Duger icke till bonde.

— Eller att söka anställning vid en af våra talrika privatbanker?

— Dålig räknemästare.

— Eller att slå in på grosshandeln?

— Afskyr all slags köpenskap.

— Ja, då vet jag verkligen icke hvad jag skall råda er till och det blir väl till slut ändå bäst att ni fortsätter på den bana ni engång beträdt. Jag skall gerna göra hvad jag kan för att hjälpa er till att komma hastigt fram. Till att börja med låter jag er elev följa med er till akademien, hvarest ni kan fort sätta edra studier och blott ha tillsyn med att gossen ordentligt besöker skolan och lär sina lexor.

— Hjertligt tacksam för er välvilja, herr baron, men ännu har det just ingen brådska med att återvända till lärdomsstaden . . .

— Jo, min vän, — afbröt honom gubben Kronstjerna, — det brådskar sannerligen och efter vi nu kommit att tala om det gamla Lund, så erinrar jag mig att jag gjort mig skyldig till en oförlätlig ohöflighet, då jag uraktlåtitt att tacka min gamle lärare, professor Ström, för att han sändt mig en så förträfflig informator som herr magistern. På samma gång

skall jag fråga honom af hvad anledning han om er lemnat en skildring så helt och hållet olika verkligheten. Med undantag af de gedigna kunskaperna, som jag icke förmår bedöma, slår ju icke beskrifningen in i något afseende. Öfverlegad student, något tafatt . . . nej, det är dock allt för rasande.

— Ni glömmet att han äfven skref hederlig karl, — inföll Fredrik rodnande, för att säga något.

Augusta betraktade honom småleende och förundrade sig öfver att någon kunnat falla på den idén att kalla denne fulländade kavaljer tafatt. Om han ej hetat Berglund, skulle han ju med glans kunnat uppträda i ett kungligt hofs salonger.

— Nej, det glömmet jag icke, — fortfor baronen muntert som förut, — men det faller ju af sig sjelft att den gamle redbare professorn icke ville skicka mig en bof på halsen. Litet smått har han dock drifvit med mig och det skall han ha en liten skrapa för . . . Kan jag rekommendera er hos någon af de andra professorerna, så skall det vara mig ett nöje. Hvad heter den värste busen inom teologiska fakulteten?

Nog hade väl vår vän grefven, fideikommissarien och ryttmästaren, hört talas om att det fans olika fakulteter vid universitetet i Lund, men detta var en sak, som så föga intresserat honom, att han icke viste huru många dessa voro och om de lärde professorernas namn hade han ingen aning, allra minst om teologernes. Han viste blott att biskopen hette Faxé och att en för sina geniala egenheter känd professor hette Brunius. Antagande att baronen kände lika litet till universitetsförhållanderna som han, svarade han derföre undvikande:

— När man tar gubbarna på rätta sidan, så äro de just icke så farliga. Står man väl anskrifven hos

Faxe och Brunius, så blir man snart klar med de andra.

— Hm, — inföll baronen, förvånad öfver svaret, — hvad ha biskopen och professorn i grekiskan att skaffa med herrar prestkandidater?

Fredrik insåg att han förlupit sig, men han var icke den man, som så lätt lät slå sig på fingrarna. Han afbröt derföre sin principal och sade:

— Nya testamentet är ju skrivvet på grekiska och således måtte väl professorn i detta språk se till att prestkandidaterna äro hemmastadde deri? Biskopen är kyrkans öfverhufvud och . . .

— Prestviger de examinerade kandidaterna, men befattar sig för öfrigt hvarken med tentamina eller examina. Nå, det tala vi om sedan, nu äro vi framme vid Hjortåsa och skola med ett glas vin till middagen skölja ned den öfverståndna förskräckelsen.

* * *

En stund derefter höll det lilla sällskapet sitt intåg på herrgården. Hvar och en begaf sig till sina rum för att till middagstaffeln ordna toaletten, hvilken, isynnerhet hvad damerna beträffade, blifvit bragt icke så litet i oordning af den häftiga körseln och sedan af promenader på landsvägen.

Innan de skildes åt tryckte de räddade ännu en gång Fredriks hand och när han höll Augustas hand i sin tyckte sig den öfverlycklige informatorn märka att en svag tryckning besvarade hans. Ännu djupare trängde till hans hjerta den blick, som den fagra ungdomen en sekund lät hvila på hans ansigte, under det hon yttrade:

— Jag blir er evigt tacksam, herr magister!

Vid taffeln föreslog den gamle baronen i skummande champagne en skål för "vår tappre räddare", och den dracks naturligtvis i botten af både herrar och damer. En stund derefter uppmanade friherrinnan de andra att klinga med "vår blifvande själasörjare", hvilken skål tömdes under allmän munterhet. Man hade så svårt för att föreställa sig informatorn med messhake och prestkragar och denne skrattade sjelf icke minst åt infallet.

— Härnäst jag träffar prosten Åberg skall jag bedja honom att få låna hans kappa och krage för att se huru magistern tar sig ut med dem, — sade Augusta skämtsamt, -- och sedan skall jag beveka honom till att låta herr Berglund predika nästkommande söndag. Jag skall nog draga omsorg om att kyrkan blir full med åhörare, så att predikanten skall få en talrik församling att utdela uppbyggelse till.

Baron Mauritz delade visserligen den allmänna munterheten, dock observerade Fredrik att han gaf noga akt både på honom och på Augusta och att det ryckte lätt till i hans ansigtsmuskler hvarje gång han uppfångade en blick, som en af dem förstuulet tillkastade den andre.

Anade han något?

Fredrik hade naturligtvis fordom haft mycken flygtig kurtis och då mer än en gång märkt att bröder äro särdeles skarpsynte när det gäller deras systrars kärlekshistorier. Ofta läser en bror förr än älskaren i ungmöns hjerta. En förtidig upptäckt af hvem han verkligen var blefve den falske informatorn i hög grad oläglig, han hade visserligen föresatt sig att med iakttagande af vanliga former anhålla om den älskades hand, men han ville icke avslöja sin hemlighet förr än han öfvertygat sig om att hon älskade honom för

hans egen skull, att hon föredrog den ringa husläraren framför den lysande aristokraten, gardesofficeraren och hofmannen.

Redan samma dag om aftonen bad baron Maurits sina föräldrar om ett enskildt samtal. Med oblandad förvåning hörde de båda gamla att sonen trodde sig hafva upptäckt att Augusta var på god väg till att blifva kär i Berglund. Han omtalade det lilla uppträdet på dansbanan mellan denne och grefve Blomkrona och han gjorde de båda gamla makarna helt oroliga med att förklara att detta var anledningen till grefvens hastiga tillbakaresa till hufvudstaden.

— Det är en ledsam historia, — sade baronen sedan sonen slutat sitt meddelande. — Naturligtvis böra vi göra allt hvad i vår förmåga står för att bereda Augusta den lysande samhällsställning, hvilken väntar henne som grefvinna Blomkrona . . . men är du verkligen säker på din sak, Maurits?

— Ja, min far. Min fulla öfvertygelse är att min vän Blomkrona följde med hit för att fria till Augusta och att enda anledningen till att han icke tog det afgörande steget var att han fruktade för att icke komma i odelad besittning af den älskades kärlek. En man som han riskerar ingen korg.

— Det vill jag hoppas att han heller icke riskerar här, — sade baronen allvarsamt, — ty om än Augusta liksom vi andra beundra Berglunds egenskaper, hvilka på så besynnerligt sätt stå i motsats till hans anspråkslösa samhällsställning, så är det dock ett långt steg derifrån till att bli kär och jag är öfvertygad om att Augusta är en alltför väl uppfostrad flicka för att ett enda ögonblick kunna glömma hvad hon är skyldig sig sjelf och sitt stånd. Eller hvad är din mening, gumman mir?

— Du har fullkomligt rätt, käre man, — svarade friherrinnan. — Också jag sätter värde på Berglund och skulle gerna en gång vilja hafva honom till prest här i församlingen, men som svärson . . . nej, min svärson måste hafva ett helt annat namn än Berglund.

— Bravo, mamma! — utropade baron Maurits. — Om mannen vore grefve eller baron, så skulle jag icke hafva något emot att kalla honom svåger, men min aristokratiska känsla motsätter sig att stå i så nära släktskapsförhållande till magister Berglund.

— Ha, ha, ha! — skrattade baronen. — Lyckligtvis kan faran härför icke vara stor. Om äfven Augusta råkat att en smula förgäpa sig i den vackre karlen, så är det blott ett flygtigt sinnesrus, som snart går öfver om hon antingen förlofvar sig med en annan eller hon också icke mera får se honom. Jag skall föreslå honom att förlofva sig med vår guvernant, det är ett passande parti, hon är visserligen något torr och gammal, men han är heller ingen dufunge. Han kan då vara säker om pastoratet, antingen detta eller något annat, som någon af mina vänner har att bortgifva. Går han ej in härpå, så får han resa med pojken till Lund och stanna der öfver vintern. Under tiden blir Augusta förlofvad med Blomkrona och den här lilla idyllen af hennes lif är snart glömd.

Friherrinnan och den unge baronen prisadæ hans skarpsinnighet och man beslutade att redan en af de närmaste dagarna sätta planen i verket.

Det tycktes nästan som om fröken Augusta och magister Berglund instinktmässigt anat att afskedets stund var förestående och att de derföre ville njuta af de få timmar, hvilka före skilsmessan ännu återstodo dem. De redo ut samman, de sjöngo och musicerade samman; gick den unga flickan ned i trädgården för att

inandas blommornas doft, så stod nästa minut den unge mannen vid hennes sida för att uppfånga en del af samma arom. Detta hade de nu visserligen äfven förut mången gång gjort, utan att det fallit någon in att dervid fästa ringaste uppmärksamhet, men nu hade föräldrarna plötsligen fått öppna ögon och insågo nödvändigheten af att skilja de unga åt innan verklig kärlek hunnit slå rot i deras hjertan.

— Ett ord i förtroende och mellan fyra ögon, herr magister, — sade den äldre baronen efter taffelns slut tre dagar efter det ofvanskildrade uppträde med de skenande hästarna egt rum. — Behagar ni stiga in i mitt arbetsrum, jag skall icke länge uppehålla er.

Fredrik följde naturligtvis den gamle herrn. När de kommit in i skrifrummet bad denne informatorn taga plats och bjöd en cigarr.

— Min herre, — började baronen, — jag är ingen bakslug man, som förstår mig på krokvägar och omsvep, jag håller af att gå rakt på saken och sjunga rent ut. Hvad tycker ni om vår guvernant?

— Upprigtigt sagdt, — svarade magistern förbluffad, — så vet jag icke hvad jag härpå skall svara. Jag har icke mycket sett på henne och talat ännu mindre med henne. Hon tyckes mig vara en ganska hygglig människa.

— Vill ni gifta er med henne om hon för ett par stورات med sig som hemgift i boet?

Baronen var verkligen ingen vän af omsvep. Han gick rakt på saken. Det ville han åtminstone att informatorn skulle tro.

Fredrik studsade. Detta förslag kom honom helt oväntadt, men han insåg strax att den gamle baronen hade en räf bakom örat och långt ifrån gick så öppet till väga som han velat låta påskina. I den

unge verldsmannens själ uppsteg ovilkorligen misstanken om att hans känslor på ett eller annat sätt upptäckts af gubben eller åtminstone anades af denne. Han bibehöll sin yttre fattning och svarade lugnt:

— Ni behagar skämta, herr baron.

— Visst icke. Jag är öfvertygad om att mamsell Lundberg är pin kär i eder.

— Eller i den blifvande kyrkoherden.

— Det kommer ju på ett ut.

— Icke så helt och hållet, — skrattade Fredrik.

— Men ni tycker förmodligen att Berglund och Lundberg passa ypperligt samman. Åh ja, hvarför icke?

— Ni finner således förslaget antagligt?

— Det har jag icke sagt. Jag sade blott att namnen Berglund och Lundberg passade samman som tvenne parhästar under samma ok, men deraf följer alldeles icke att jag har lust till att vara den ene af dessa lastdragare. Har mamsell Lundberg uppdragit åt er att fria till mig?

— Det är icke skottår i år, min unge vän, så att damerna ha lof till att fria sjelfva, -- inföll baronen leende. — Besinna dock att ni genom ett sådant steg helt och hållet tryggar er framtid. Saken tål väl åtminstone att fundera på?

— Icke en sekund, herr baron!

— Nå, jag vill icke vara envis och jag hade nästan väntat ett sådant svar. Men jag har ett annat förslag att göra er och detta anser jag det vara er pligt mot er sjelf att antaga, — fortfor baronen och klippte slutg med ögonen.

— Låt höra.

— Jag har kommit till öfvertygelse om att det vore nyttigt för min lille Gustaf att gå i skola samman med andra barn och emedan jag från min ung-

dom har en viss förkärlek för min fäderneprovinc, så ämnar jag låta honom bevista Lunds läroverk. Jag erbjuder er således hvad man kallar akademisk kondition, ni har uppsigt med gossens skolgång, lefver fritt och har samma lön som nu. Hvad säger ni om detta förslag, herr magister?

— Att det liksom det förra blott går ut på att bli af med mig, — svarade Fredrik och såg sin principal fast i ögat.

— Herre, hvad vågar ni säga? — utbrast baronen harmsen och förbluffad.

— Den rena sanningen, herr baron, — svarade den unge mannen och antog en ovilkorligen imponerande hållning. — Afbryt mig icke, min högtärade principal, — fortfor han, då baronen gjorde min af att vilja falla honom i talet. — Vi skola skiljas som vänner, hvilket vi ju varit den korta tid jag tillbringat här i huset, och jag hoppas att vi som sådana en gång skola återse hvarandra, men för att detta må kunna ske är det nödvändigt att vi spela med någorlunda öppna kort. Ni fruktar för att jag gjort ett visst intryck på er högvälborna dotter och ni ryser vid tanken på en förbindelse mellan den fattige ofrälse studenten och den rika fröknen, hvilken har rätt söka sin make bland Sveriges högsta aristokrati. Det är också en ofantlig skillnad mellan grefve Blomkrona och studenten Berglund, icke sant?

— Herr magister!

— Och jag skulle finna dessa farhågor fullt befogade, om ni hade något skäl till att hysa dem. Fröken Augusta Kronstjerna är född och uppfödd för den högsta societeten och min skull blir det sannerligen icke om hon ej kommer att tillhöra den.

— Ni är en hedersman, herr magister.

— Jag tror mig sjelf vara hederlig karl, herr baron, liksom jag tror er vara det och öfverhufvudtaget har jag aldrig haft beröring med annat än hederligt folk, — fortför den förmente informatorn med värma, — och om jag kunde bjuda fröken Augusta en lika lysande samhällsställning som den, hvilken väntar henne vid grefve Blomkronas sida, så skulle jag kanske försöka att slå honom ur brädet, men huru mycket jag än beundrar er fröken dotter, så tror jag dock icke att hon, som har sin plats i hofvets och högadelns salar, skulle taga sig ut som herskarinna i en anspråkslös prestgård eller förstå att der sprida omkring sig en lycka och trefnad, hvilken hon sjelf omöjligen skulle kunna känna. Nu har ni mitt svar på ert förslag, herr baron, och jag hoppas att ni finner det tillfredsställande.

— Fullkomligt, herr magister, och jag är viss på att ni ej kan ogilla mitt handlingssätt eller därför hyser något groll emot mig, — svarade baronen.

— Jag finner det naturligt, herr baron, — försäkrade Fredrik, — och dock tillåter jag mig en fråga: Om jag vore af lika ädel börd som grefve Blomkrona, om jag vore lika rik eller ännu rikare än han, om jag på den sociala rangstegen stode ännu ett steg högre än han, skulle ni då, förutsatt att jag vunnit fröken Augustas kärlek, neka mig den lycka, hvilken ni som far och aristokrat *måste* neka den obetydliga, fattige studenten?

— Jag förstår icke hvarför ni gör mig mig en så underlig fråga, men jag hoppas att ingen baktanke döljer sig der bakom och jag svarar er derföre öppet att om ni vore min jemnlige och Augusta älskade er, skulle jag föredraga er framför grefven, men nu . . .

— Icke ett ord mera, herr baron, — afbröt honom Fredrik Hagsköld, — jag är nöjd med detta svar och hvarken begär eller önskar något annat. Jag gifver er mitt hedersord på att så vidt på mig beror skall er fröken dotter aldrig bära ett borgerligt namn, hvarken Berglund eller något annat . . . Jag tar mitt afsked som informator och reser härifrån om några få dagar, min elev är det mig omöjligt att medtaga. Deremot lofvar jag er att hemta honom omedelbart efter fröken Augustas bröllop, om ni då ännu så önskar.

— Som ni vill, herr magister. Se der min hand till tecken att jag för er hyser både vänskap och högaktning.

De båda männen skakade hvarandras händer och Fredrik lemnade rummet för att begifva sig till sin elev och öfverlämna den på det stundande afskedet. Den lille pilten gret bittert, han hade redan lärt sig hålla mycket af sin informator.

Baronen gaf sig in i familjens sällskapsrum.

* * *

— En präktig karl denne Berglund, — sade han, — jag trodde sannerligen icke att ett så högsint hjerta kunde klappa i ett ofrälse bröst.

— Jag har ju alltid sagt att han förtjenade att vara adelsman, — bekräftade friherrinnan.

— Det är också min mening, — instämde den unge diplomaten, — men då han nu icke är det och näppeligen någonsin blir det, så måste man taga saken sådan som den är.

— Hvad är det fråga om? — utbrast fröken Augusta, som suttit vid ett sybord ett stycke från de

samtalande och varit upptagen af sina minderåriga systrar.

— Vi talade om magister Berglund, som på min inrådan en af de närmaste dagarna afreser till Lund för att der afsluta sin examen, hvilket ju är hans lefnads mål, — upplyste den gamle baronen. — Det är min pligt att förhjelpa honom härtill och det vill jag också göra. Han skall få en späckad reskassa.

— Och en god matsäck att anlita under resan, — tillade friherrinnan leende.

Den starka rodnad, som dessa ord dref upp i Augustas ansigte, förrådde tydligt för föräldrar och bror att den vidtagna åtgärden alls icke kommit för tidigt. Blott den icke kommit för sent! En ung flickas hjerta är så lätt krossadt.

VI.

Afsked.

Det hade förvånat baronen och dennes familj att den lefnadsglade, intelligente informatorn, som antagligen lemnat många vänner och bekanta kvar i Lund, icke ända sedan sin ankomst till Hjortåsa mottagit ett enda bref med posten. Då anlände plötsligen ett blott tvenne dagar gammalt, med Lunds poststämpel försedt bref, adresserad till: "Teologie studeranden, högädle och vällärde herr Carl Berglund, Hjortåsa pr . . . poststation."

Fredrik drog sig tillbaka till sitt rum, bröt brefvet och kastade först ögat på underskriften. Skrifvelsen var från den verkliga studenten Berglund och lydde sålunda:

"Högvälborne herr Grefve och Vålgörare!

Får i djupaste underdånighet anmäla att det kommit ugglor i mossen! Professor Ström har från Hjortåsa mottagit bref, hvori baron Kronstjerna tackar honom för det han sändt hans son en så utomordentligt hyggelig informator, som är i besittning af alla möjliga gentlemansegenskaper, hvilka han tyvärr icke

med skarpaste förstoringsglas kunnat finna hos mig, om det på min lott fallit att inplugga vetandets första grunder i den friherrlige piltens hjerna. Jag har icke haft biljardkö i hand mer än en gång och då blef jag kurerad för detta slags spel, ty jag stötte hål på biljardklädet och höll på att blifva bysatt för hvad det kostade att anskaffa ett nytt; jag klef en gång upp på min salig fars bagarekamp, men det annars så fromma djuret slog mig af och sedan har jag icke stretat öfver en hästrygg; jag har visserligen ätit mången portion harstek, men min bössa har visst aldrig varit farlig för en jösse; det är möjligt att jag är musikalisk, men hittills har jag aldrig trakterat annat instrument än glastrumpet, hvilken för närvarande står på hyllan tills jag en gång får pastorat, då den tvifvelsutän framtages för att med en rungande fanfar fördrifva vinteraftnarnas enformighet; jag har visserligen varit med på många sångarefester, men visliga hållit munnen, ty min vän Otto Lindblad påstår att min röst har ett omisskänneligt slägttycke med kråkans kraxande.

Jag hade ämnat att med mästern Eriks hjälp låta kunskapens ljus på bakvägen tränga in i den unge baronens högadliga lekamen; jag har genom egen erfarenhet kommit till öfvertygelse om att på detta sätt bibringade kunskaper sitta fast i menniskan för hela lifvet.

Det kan måhända glädja er att erfara att jag icke sedan vi skildes åt på H:s gästgifvaregård tagit mera än en enda sup, nemligen på min födelsedag, då jag tog mig en redig långsup, på det mina saliga föräldrar icke skulle vända sig i grafven af berättigad harm öfver att deras förhoppningsfulle son förfallit till absolut nykterhetsvän. Supen sköljde jag ned med en toddy,

men sedan har jag vegeterat nyktert som en gåsunge och pluggat in i skallen en massa af det teologiska vett, hvilket jag i en när framtid skall som ett klart ljus och i form af ovett låta lysa för den enfaldiga bondhopen.

Ja, herr grefve, jag närmar mig med hvarje dag min examens mål, men om jag skall nå detta, så måste Ni fortfarande draga det friherrliga herrskapet vid näsan och jag får försöka att slå en eller annan dalkarl i professorn, hvilket nog går för sig och är absolut nödvändigt, ty om han skrifver till baronen, så tar pocker hela melevitten.

Tre gånger har jag nu lyft pengar i banken och jag ser på bankherrarnes uppsyn att de anse mig som en högst viktig person, hvilket jag ju på sätt och vis också är, när jag representeras af Eder, högvälborne herr grefve.

Märker jag nytt smolk i vällingen, så får ni strax åter höra af

Eder ödmjukaste tjänare

Calle Berglund,

teologie studiosus af skånska nationen.“

Detta bref gjorde det klart för Fredrik Hagsköld att han icke längre kunde uppskjuta med sin afresa från Hjortåsa, ty bref från professor Ström kunde hvilken dag som helst anlända och då var det ju omöjligt att längre segla under falsk flagg.

Innan han lemnade herrgården ville han dock hafva visshet om huruvida Augusta med kärlekens verkliga värme besvarade hans ömma känslor eller om hennes tycke för honom blott var af en öfvergående natur. Men huru få denna visshet. Fria till henne kunde han ej, ty om den unga flickan älskade honom,

men gjorde våld på sig sjelf och lät sina aristokratiska fördomar förmå sig till att gifva honom en korg, så var det visserligen möjligt att hon härigenom gjorde sig sjelf olycklig, men han var ju då för alltid hindrad från att närma sig henne, ty om hon äfven sedan vore villig till att räcka den rike grefve Hagsköld sin hand, så förbjöd dennes hederskänsla honom från att mottaga den, sedan han en gång som den fattige informatorn blifvit afvisad.

Han grubblade mycket på huru han skulle lära känna hennes hjertas verkliga tillstånd; han kände att det var honom nästan omöjligt att lemna Hjortåsa innan han öfvertygat sig härom. Han uppgjorde tusende planer, men alla syntes honom öfverspända, förkastliga. Skulle han föregifva en plötslig fara för att se hvad intryck detta gjorde på henne? Han drömde sig liggande redlös, hemsökt af krampanfall midt ute på en flod och han såg henne stå blek och darrande på stranden. Skulle hon med fara för sitt eget lif vilja rädda honom? Skulle hon störta in i elden för att rycka honom ut ur ett brinnande hus? Han kunde ej finna svaret på dessa frågor. Han sade blott sig sjelf att han skulle kunna göra allt det der för henne.

Det återstod honom intet annat än att anförtro sig åt slumpen, hvilken så förunderligt ofta arbetar i den blinde gudens tjänst. Och om icke förr något tillfälle till att sondera hennes hjerta erbjöd sig, så skulle i afskedets stund hennes ögon och kinder säkerligen åtminstone till någon del förråda hvad som rörde sig i hennes inre.

Han hade icke förgäfves litat på slumpen.

Under det han, försjunken i sina dystra drömmar och tankar, vandrade i den stora, parkliknande trädgården, såg han plötsligen genom den täta häcken kring ett lusthus en skynt af hennes ljusa klädning. Han närmade sig för att vexla några ord med henne, hans oroligt klappande hjerta sade honom att en vigtig stund i hans lif var förestående. Hans själsrörelse var så häftig, att han en stund måste stå stilla för att med handen hårdt tryckt mot bröstet söka återvinna sin själfbeherskning. Och det lyckades honom, såsom det ju alltid lyckas den bildade, viljestarke mannen.

Han styrde kosan till ingången af lusthuset, men den första blick han kastade in i detta liksom fastnaglade honom på stället. På den gröna, sammetslena gräsbänken till hälften satt, till hälften låg den älskade, de små, af klädningen icke skylda fötterna hängde ned mot marken, ena armen likaså, under det den andra hvilade under det täcka hufvudet. Ögonlocken voro tillslutna och deras långa hår bildade en frans af oförliknelig skönhet.

Sof hon?

Det var tydligt att hon ville att han skulle tro det, men den vågande barmen, sprittningarna i den nedhängande armen och kindernas hastigt vexlande färg förrådde nog samt att hennes sömn endast var låtsad och Fredrik kände inom sig en ljuf tillfredsställelse, ty denna låtsade sömn var bevis på att hon fruktade för att vara samman mellan fyra ögon med honom, fruktade för att han skulle uttala de känslor, som sjödo i hans inre och att hon icke skulle hafva kraft till att afvisa honom om han vågade en kärleksförklaring. De slutna ögonlocken, de ömsom bleka, ömsom purpuröda kinderna, hela

hennes kropps darrning sade honom tydligare än ord skulle förmått uttrycka det att han icke var henne likgiltig och han kände sig fullt och fast öfvertygad om att, om han lät masken falla och sade henne hvem han verkligen var, så skulle hon med glädje sjunka i hans armar och tillåta honom att på hennes jungfruliga läppar trycka kärlekens första glödande kyss, men han var nu en gång för alla icke nöjd med denna hvardagskärlek, han ville blifva älskad som den fattige magistern, han fordrade att den qvinna, åt hvilken han skänkte sin hand och sitt hjerta, skulle älska honom så högt, att hon för hans skull skulle bryta med ståndsfördomarna och åtnöja sig med den anspråkslösa samhällsställningen som prestfru. Han fordrade att den sanna kärleken skulle vara oppoffrande, den skulle tåla att genomgå pröfningens skärseld.

— Det tyckes, — sade han inom sig, — som om ända till sista stunden af min härvaro nya scener skola följa hvarandra i den komedi jag här uppfört. Nåväl, jag vill ännu en gång försöka min lycka som skådespelare.

— Du sofver, hulda tärna, — hviskade han med vek stämma, hvilken dock trängde till den unga flickans öra, — och jag prisar den lyckliga stjerna, som fört mig hit och som tillåter mig att till den sofvande rigta ord, hvilka jag aldrig skulle våga uttala, om du vaken lyssnade till dem. Jag älskar dig, Augusta, älskar dig med hela den glöd, hvaraf mannens hjerta är mäktigt, men ack, jag kan ej bjuda dig den samhällsställning, till hvilken din börd, din uppfostran och din skönhet göra dig berättigad. Aldrig skall du ana hvilken eld du tändt i den ringa studentens bröst; när du en gång i dina likars krets intager en dig värdig plats bland Sveriges högsta aristokrati, då har du för länge

sedan upphört att egna en tanke åt den obetydliga magistern, som flyr din närhet för att icke förtäras af den glöd, som utströmmar från dina sköna ögon, och som anser det vara sin pligt att icke låta den inom honom rasande elden antända en enda fiber i ditt rena hjerta. Elden är farlig att komma för nära och aldrig skulle jag förlåta mig sjelf om jag, vore det än blott för ett ögonblick, spridde oro i din oerfarna själ. Minnet af dig skall vara mitt lifs sol, men du skall lika litet som dagens lysande stjerna någonsin få en aning om huru högt du varit tillbedd, beundrad!

Han gjorde en kort paus för att njuta af det intryck hans ord synbarligen gjorde på den unga flickan, som fortfor att låtsas sig sofva, men långt ifrån spelade sin roll så väl som den förälskade mannen. Hon kämpade påtagligen en svår strid för att tortfarande kunna hålla ögonlocken tillyckte.

— Farväl du älskade! — fortfor Fredrik med samma vecka och dock af passion glödande ton. — Farväl för alltid! Må din lott här på jorden blifva så lycklig som en menniskas kan blifva det, ty du förtjenar det, må du ständigt vandra i den rangens och rikedomens glans, till hvilken du blifvit född och i hvilken du hittills lefvat.

— Men som jag afsäger mig för att lyda hjertats röst! — utropade den unga flickan, ur stånd att längre beherska sig, sprang upp från gräsbänken och hvilade vid den älskades bröst innan denne hann hemta sig från sin öfverraskning och afvärja det. — Lyser icke kärlekens sol skönare och varmare än rikedomens glit-ter, finnes väl här i lifvet någon verklig lycka utan ömsesidig kärlek?

— Fatta er, fröken Kronstjerna! — sade Fredrik och försökte blidt frigöra sig från den passionerade

flickans omfamning. — Vi måste båda taga vårt förstånd till fånga. Minnet af denna stund skall följa mig genom hela lifvet, sprida solsken deröfver, men tillika erinra mig om hvad pligtens bud ålägger mig.

— Pligtens bud? Är det icke vår pligt att blifva lyckliga när vi kunna blifva det? — stammade Augusta och dolde sitt ansigte vid hans bröst.

— Ni har rätt, men i sitt letande efter lyckan har mången, förledd at ett ögonblickligt sinnesrus, tagit ett obetänksamt steg, som ledt till olycka, — svarade Fredrik. — Tro mig, fröken Augusta, att ostraffadt bryter ingen med från barndomen inpreglade vanor och föreställningar. Ni är född till att i hvarje sällskapskrets vara en bland de förnämsta, huru skulle ni väl kunna finna er i en prestfrus anspråkslösa samhällsställning.

— Kärleken skall gifva mig krafter dertill.

— Ja i hemmet måhända, men äfven der blott till en tid, ni är van vid eqvipager, vid en talrik, livréklädd betjening, som lystrar er minsta vink, huru skulle ni väl kunna undvara allt detta?

— Jag kan undvara det.

— Nej, ni har kanske aldrig i ert lif gjort er toilette utan er kammarjungfrus biträde, men en sådan finnes ej i ett presthus. Der har husmodern blott ett par pigor till hjelp vid skötandet af husets alla inre angelägenheter, hon måste förstå att brygga och baka, ja, hon måste till och med kunna hafva uppsigt öfver ladugården.

Ett lätt leende flög ovilkorligen öfver Augustas sköna, rodnande ansigte. Det var dock för löjligt att tänka sig henne med en mjölkstäfva i handen.

— Jag skall försöka att lära mig allt det der, — hviskade hon blygt.

— Och det skulle måhända lyckas er, måhända misslyckas. Deremot skulle ni aldrig kunna vänja er vid det borgerliga umgängeslif, som föres i en prestgård, ni skulle känna er förolämpad af den välmenta nedlåtenhet, hvarmed aristokratiens damer bemöta en prestfru, med hvilken de aldrig pläga verkligt umgänge; ert sinne skulle förbittras af att någon vågade se er öfver axeln och mot er vilja skulle denna bitterhet slutligen vända sig mot den make, som dragit er *ned* till sig.

Augusta drog en djup suck.

— Äro människorna verkligen så elaka? — stammade hon. — Är jag då icke densamma om jag bor på ett herresäte eller i en prestgård?

— Nej, min fröken. Hustrun följer mannens stånd och vårt samhälle är desto värre byggt på ståndsskilnaden. Jag ser att ni börjar lugna er, betrakta denna stunds tilldragelse som en dröm! Våra banor *måste* skiljas åt. Er vänta rang och rikedom, den stora världens lysande fester, på hvilka ni i många år skall vara en af de förnämsta stjernorna; jag återvänder till studierna och skall försöka finna lyckan i utöfvande af mitt kall, i samvetsgrannt fullgörande af mina skyldigheter. Gör ni detsamma och friden skall återvända till ert hjerta.

Han förde henne bort till gräsbänken, på hvilken hon halft medvetslös neddignade.

* * *

En våldsam kamp rasade i hennes inre. Hade han rätt? Var verkligen rangens och rikedomens glans mera värd än den lycka, hvilken endast kärle-

ken förmår gifva menniskan? Skulle hädanefter hennes tomma hjerta finna någon glädje på hoffester eller i den höga aristokratiens praktfulla salar? Ja, det var påkostande att afsäga sig denna yttre glans, i hvilken hon uppväxt och som så till sägandes utgjorde en del af hennes tillvaro, men var det ej värdt ett sådant offer att få tillbringa sitt lif denne mans sida? Hon kunde icke finna något svar på dessa frågor och hon tillslöt åter ögonen för att icke se honom, som hon på en gång älskade och fruktade.

Fredrik läste i hennes själ så tydligt som i en uppslagen bok. Han viste nu att hon älskade honom varmt och att hon ville för hans skull uppoffra sina lysande framtidsförhoppningar. Innan han lät masken falla och lät den ringe studenten förvandlas till sago-prinsen, till den omätligt rike fideikommissarien, den högvälborne adelsmannen, ville han dock hafva visshet om att hennes kärlek till honom icke var blott ett öfvergående sinnesrus, utan att den var stark nog till att fortfara genom hela lifvet, äfven om han vore den anspråkslöse person, hvars rol han här spelat.

Han fattade därför hennes hand, tryckte en kyss derpå och sade med en ton, som trängde genom hvarje fiber af den älskande flickans själ:

— Farväl, Augusta! Genom att försaka er kärlek vill jag visa mig värdig den! . . . Farväl!

Han kysste ännu en gång hennes hand och vände sig om för att gå.

Den unga flickan skälfdde i hvarje lem, hon ville springa upp och ännu en gång kasta sig till hans bröst, men hon kände sig liksom qvarhållen på gräsbänken af en osynlig magt, mot hvilken hon ej förmådde göra motstånd.

Hon slog upp ögonen, såg den älskade med fasta, manliga steg aflägsna sig, hon tryckte händerna hårdt mot hjertat, som om hon ville hämma dess häftiga slag, derefter brast hon ut i konvulsiviska snyftningar.

— O ja, man har rätt när man kallar mannen stark och kvinnan svag, — halfhviskade hon. — Jag är viss på att han lider lika mycket som jag och dock har han kraft till att slita sig ifrån mig! . . . Skall han kunna qväfva den känsla, hvilken hans ögon, hans röst förrådde, som bor i hans hjerta? . . . Han talade om sin pligt . . . är det då hans pligt att glömma mig, att ur sin själ utplåna min bild? Och männe han *kan* det, äfven om han *vill* det? Jag tror det icke, ty i mitt inre skall ingen annan man kunna uttränga bilden af honom.

* * *

Fredrik begaf sig från trädgården upp på sitt rum, han kände behof af att vara ensam för att utkasta planen för sitt vidare handlingsätt. Blott en dag återstod honom ännu att vara kvar på Hjortåsa, men hvart han än begaf sig, så lemnade han hjertat kvar hos den älskade. Han kände att han icke egde rätt till att göra hennes pröfningstid alltför lång; så ren, så ädel hon än var, så var hon ju dock människa och tiden måste på henne som på oss alla utöfva sitt inflytande.

Dessutom är hvarje människa till en viss grad sjelfvisk och hvarje dag, som han var skild från henne, beröfvade han sig ju sjelf en del af lifvets lycka.

* * *

Ett oemotståndligt begär efter att lära känna det der rådande hvardagslifvet förmådde Augusta till att om aftonen samma dag begifva sig till prestgården. Hon hade visserligen flera gånger varit der, men aldrig utan på så till sägandes officiella besök, hvilka merändels voro väntade och under hvilka prostinnan och hennes döttrar aldrig visade sig i hvardagsdrägt, ännu mindre kunde det falla dem in att i deras förnäma gästers närvaro utföra några husliga sysslor. Man satte fram det bästa huset förmådde, visade sig smickrad af den friherrliga familjens artighet och nedlåtenhet och var det också, men kände det oaktadt en viss lättnad när det tyrspända eqvipaget rullade ut genom prestgårdsporten.

Menniskorna trifvas bäst bland sina jemnlikar och för borgerligt folk, till hvilket ju äfven presterskapet hörer, kännes etiketten, hvilken är oåtskiljaktig från aristokratien, alltid tryckande.

Det väckte i icke ringa grad det goda prestfolkets förvåning när dörren till dagliga rummet plötsligen öppnades och fröken Kronstjerna oanmäld inträdde. Prosten satte den stora sjöskumspipan ifrån sig, prostinnan tillkastade sina båda döttrar en blick, hvilken af dessa uppfattades som en befallning till att iföra sig det förnäma besöket mera motsvarande toiletter än de enkla bomullsklädningarna; den för tillfället hemmavarande sonen, en ung landtbrukskandidat, höll på att sjunka igenom golfvet af blygsel öfver att han satt i bara skjortärmar, hvilka till och med utan skada kunnat vara en smula hvitare än de i verkligheten voro.

Besöket framkallade således en viss förlägenhet, hvilket Augusta mycket väl observerade. Hon bad de unga flickorna icke för hennes skull genera sig, hon hade just kommit hit för att se dem i hvardags-

lag och det skulle innerligt roa henne att se dem arbeta. Den ena af prostdöttrarna sömmade på en klädning, den andra sydde på en så kallad lappmatta, en underbar sammansättning af de mest olika färgade tygbitar, hvilkas smakfulla ordnande erfordrade en viss grad af skönhetssinne; modern stickade på ett par strumpor åt sonen.

— Om ni ändå kommit i går, fröken Kronstjerna, — sade den joviale kyrkokerden, — så skulle ni fått se samtliga mina fruntimmer i bagaredrägt, mor sjelf är mästare i kringlefabrikationskonsten, men de båda unga flickorna hafva ännu mycket att inhemta. I dag hafva de finare arbeten för sig. Ni förstår förmodligen lika litet det ena som det andra, men det är också för er öfverflödigt, ty ni kommer ändå aldrig till att bli matmor i en prestgård.

Augusta rodnade. Prostinnan trodde att hon kände sig sårad af skämtet och ville godtgöra mannens frispråkighet.

— Tag ej illa upp, fröken Kronstjerna, — sade hon, — ni vet ju att min gubbe brukar taga munnen full, men han såväl som vi vet nog hvad plats i samhället, som tillkommer er.

Sedan man pratat en stund om ett och annat sade plötsligen Augusta.

— Mamsell Maria, skulle ni vilja låna mig en af edra hemväfda bomullsklädningar?

Allmän öfverraskning.

— Med största nöje. — svarade den tillfrågade, — ehuru jag ej begriper hvartill ni ämnar begagna den. Jag skall strax packa in den och sjelf bära den upp till herrgården.

— Så var icke min mening; jag önskar att följa med er upp på ert rum och der taga klädningen på

mig. Vi äro af ungefärligen af samma kroppsstorlek, så att jag är öfvertygad om att den passar mig.

— Hvilket underligt infall! — inföll prostinnan.

— Jag har lust till att se huru jag tar mig ut i bomullsklädnad, — fortfor Augusta rödnande.

— Det är alltid ni, som pryder drägten, och icke drägten, som pryder er, — sade den unge landtmannen artigt, men blef plötsligen röd som en pion när han såg systrarna tillkasta honom blickar af den djupaste förvåning.

Det var också djerft af den unge prestsonen att säga en hvardaglig artighet åt en dam, hvilken i rang stod så högt öfver honom och hans familj.

Augusta log inom sig vid tanken på att om hon blef fru Berglund, så skulle hon efter all sannolikhet i prestgården få höra samma lätta behagliga smicker, som hon hittills trott vara en af högadelns företrädesrättigheter. Det glädde hennes hjerta att hennes förstånd blifvit beröfvadt en fördom. Hon började nästan tro att lifvet hade sina behag äfven för de ofrälse.

— Tillåter ni mig att följa med upp på ert rum? — frågade hon den äldsta prestdottern.

— Med nöje, min fröken.

De båda unga flickorna aflägsnade sig och de i dagliga rummet kvarvarande uttömde sig i gissningar om hvad som kunde hafva föranlett detta i deras ögon besynnerliga infall. Slutligen trodde sig den gamle kyrkoherden hafva funnit gåtans lösning.

— Sannolikt hafva några förnäma damer med drottningen eller kronprinsessan i spetsen, — sade han, — stiftat en förening hvars, syfte är att upphjelpa den svenska hemslöjden, hvilken mer och och mer ligger under i kampen med de in- och utländska fabrikerne, och hafva de för detta ändamåls vinnande be-

slutat att vid en eller annan tillställning vara iförde klädningar af hemväfdt svenskt bomullstyg. Detta blir derigenom modernt och en massa fattiga väfver-skor få behöflig arbetsförtjenst. Om sparsamhet skall göra sig gällande bland medelklassens qvinnor, så måste furstliga och högadliga damer föregå med godt exempel. Hvarje förständig människa måste inse att en qvinna af folket gör sig löjlig om hon kläder sig dyrbarare än en prinsessa eller en annan förnäm dam . . . Nu önskar fröken Kronstjerna veta huru hon tar sig ut i en sådan borgerlig dräkt, så olika hennes vanliga dyrbara toiletter.

Man fann förklaringen, i brist på bättre, tillfreds-ställande, och och när kort derefter de båda unga flickorna återkommo måste enhvar medgifva att prest-sonens smicker icke varit öfverdrivet, ty den förnäma damen tog sig förträffligt ut i den enkla klädningen utan alla garneringar och bjefs, med en bomullssja-lett öfver bröstet och ett förkläde af samma anspråks-lösa tyg.

— Nå, mina vänner, — sade hon med ett gladt leende, under det hon såg sig i den stora väggspegeln, — hvarföre betrakten I mig med så förvånande blic-
kar? Ser jag icke ut som en ganska näpen prest-
mamsell?

Alla uttryckte sin beundran; den unge landtman-
nen önskade inom sig att den täcka varelsen icke
skulle vara utklädd, att hon vore hvad hennes dräkt
antydde, en tarflig, borgerlig flicka. I så fall viste
ingen hvar haren kunde hafva sin gång. En ung, hygglig
karl och en vacker flicka, båda af samma stånd och såle-
des med samma anspråk på lifvet . . . hvarför icke!

Augusta bad att få medtaga de lånta plaggen för
att en af de följande dagarna återsända dem, en be-

gåran, som naturligtvis genast beviljades. Hon hade dock föresatt sig att behålla dem och som ersättning tillsända Maria en mycket dyrbarare dräkt. Denna föresats utförde hon några dagar derefter till den goda prestdotterns på en gång glädje och förvåning.

Om aftonen stängde Augusta sig inne på sitt rum, klädde sig i de tarfliga bomullsplaggen, såg sig ofta i spegeln och mumlade:

— Männe han skulle tycka om mig i denna dräkt? Männe han äfven nu skulle betvifla att jag passar till prestfru? Jag tycker sjelf att jag tar mig ganska bra ut som sådan.

Hon log mot sin egen bild och kände sig öfvertygad om att om hon vore en borgerlig flicka, så skulle Calle Berglund icke ett ögonblick draga i betänkande att fria till henne. Instinktmässigt spetsade hon munnen till en kyss, men hon blef nästan förskräckt när hon i spegeln såg denna åtbörd. Den ungdomliga glädtheten tog dock snart åter öfverhand och hon sväfvade halft dansande fram öfver golvet, oupphörligt leende mot sig sjelf, en tjusande bild af ungdom och oskuld.

Hon kände sig lycklig, ty hon viste sig vara älskad och ingen ängslig tanke på framtiden förmörkade hennes sinne.

Följande dag lemnade den förmente Calle Berglund Hjortåsa efter att hafva tagit ett ceremonielt, men dock hjertligt afsked med sin principal och dennes familj. Både han och fröken Kronstjerna hade varit för mycket med i världen för att förråda sina känslor, och en främling, som varit vittne till afskedet, skulle icke kunnat ana att mellan dem bestod något ömmare förhållande. Denna fina takt är aristokratien medfödd.

Kusk och betjent harmades öfver att den simple magistern skulle åka till gästgifvaregården i baronens med fyra praktfulla fullblodshästar förspända jagtvagn, de voro dock glade öfver att blifva qvitt denne i deras ögon högfärdige student, hvilken de vid hans ankomst till herrgården föresatt sig att behandla som kamrat, men som förstått att hålla dem på det vederbörliga afstånd, på mattan, hvarest baronen och hans familj ämnat hålla informatorn, hvilket dock, såsom vi sett, helt och hållet misslyckats. De båda drängarna kände sig det oaktadt belätne när den bortresande gaf dem drickspenningar som om de befordrat den rike fideikommissarien grefve Fredrik Hagsköld och icke den fattige studenten Calle Berglund.

— Vete pocker hvad den der egentligen är för en fisk eller om det icke snarare är en fogel! — sade betjenten snusförnuftigt när han med kusken slog sig ned vid ett bord i gästgifvaregårdens källarsal för att låta servera sig och kamraten med en toddy. — Blott det icke är en förklädd Lasse-maja eller en Rinaldo Rinaldini . . . rätt hänger det icke samman med den karlen, det vill jag våga mitt livré på.

— Och jag min kuskhatt! — svarade bokens beherskare. — Oss gör det emellertid detsamma hvar han stulit sina pengar, nu supa vi upp dem.

Och det gjorde de samvetsgrant.

VII.

På resan.

Sedan magister Berglund lemnat Hjortåsa föreföll lifvet der dess förnäma innevånare särdeles enformigt. Man sökte visserligen förströ sig med besök hos grannar och med att göra bjudningar för dessa; man företog ofta ridturer i de vackra omgifningarna, men man saknade den elegante ryttaren och den angenäme sällskapsmannen och när man återkommit hem tyckte man sig sig icke hafva någon att tala med och drog sig derföre tillbaka hvar och en till sina rum. Baronnen uppmanade ofta Augusta att spela ett stycke på fortepianot för dem och att sjunga en sång, men det var som om strängarna förlorat sin klang och sången sitt smäktande välljud . . . inspirationens fans icke.

Hvar och en af familjens ledamöter kände inom sig att det var magistern, som saknades, men man var för mycket aristokrat för att för hvarandra erkänna att man satte så stort värde på den ofrälse studenten, att man djupt saknade honom.

Slutligen bröt baronen tystnaden.

— Här är tråkigt på Hjortåsa, — sade han. — Något fattas, men jag begriper ej hvad det är.

Han begrep det mycket väl, men han ville hvarken för sig sjelf eller andra erkänna det.

— Är du klokare än jag? — vände han sig till sin hustru.

Friherrinnan skakade på hufvudet. Hon hade svårt att qväfva en gäspning. Sedan Calle Berglund rest gäspades det mycket på Hjortåsa.

— Nej, — svarade hon, — jag vet icke hvad som fattas. Jag tycker att vi hafva allt som erfordras för att göra lifvet angenämt.

En ny gäspning förrådde att dock något fattades den rika och förnäma familjen för att njuta af allt sitt öfverflöd, och gäspningen smittade.

— Och du, Augusta, — sade fadern, — hvad är din mening. Heller icke ditt ansigte antyder att du har särdeles roligt här på Hjortåsa.

Den unga flickans ansigte blef purpurrödt.

— Nej, min far, — svarade hon halft förlägen, — här är icke roligt, men jag vet icke om jag törs säga hvad jag tror vara orsaken till den tråkighet, som tydligen trycker allas våra sinnen.

— Tala, min dotter. Det kan nog hända att vi allesamman äro af samma mening.

— Jag tror att pappa saknar sin skicklige motspelare på biljarden.

— Och vår lilla gosse saknar sin snälle informator, — tillade friherrinnan.

— Och du den underhållande sällskapsmannen och Augusta sin . . . sin . . . ja, hvad skall jag säga? Sin medsångare! Ja, der ha vi det. Vi sakna allesamman den hyggelige magistern, fastän vi hittills icke velat medgifva det för hvarandra. Medgifvom emellertid att det var en ovanligt treflig karl att lefva samman med och att det är skada att han icke är adelsman.

— Det är *stor* skada att han icke är det! —
 hviskade en stämma i Augustas hjerta, men hon var
 allt för mycket verldsdam för att förråda sina känslor
 och hon fortsatte högt: — Ja, det var skada, men det
 är nu en sak, som svårligen kan hjälpas, helst på den
 bana magister Berglund slagit in, ty i våra tider blir
 aldrig en prest upphöjd i adligt stånd.

— Nej, det brukas icke mera. Jag kan omöjligen
 låta bli att skratta när jag tänker mig Berglund som
 prest, — sade baronen och utstötte ett muntert skratt,
 hvari de andra instämde. — Han har tydligen större
 anlag för att i ett gladt lag höja champagneglasen än
 att med trumpen uppsyn stå inför altarskranket med
 den heliga kalken i hand. Ha, ha, ha! Jag tror san-
 nerligen att en sådan syn skulle jaga andakten ur mig.
 Berglund som prest!

— Om han en gång blir kyrkoherde här, — inföll
 friherrinnan, så kunna vi ofta bjuda honom till Hjortåsa,
 förutsatt att han skaffar sig en fru, som man kan
 umgås med. I våra tider är det icke så ovanligt att
 fattiga adelsfröknar gifta sig med kyrkoherdar, som
 hafva ett godt pastorat. Fattigdomen hindrar desto
 värre mången sådan flicka från att iakttaga de pligter
 hon är skyldig sin börd.

— Det är också ganska naturligt, — förmenade
 baronen, — ty man kan ej lefva af adelsskapet. Men
 den rika adelns pligt är att upprätthålla sin rang.

Med dessa ord tillkastade han sin dotter en genom-
 trängande blick. Hon var beredd härfpå och förlorade
 derföre icke sin sjelfbeherskning.

— Ni har fullkomligt rätt, min far, — svarade
 hon och var till den grad herre öfver sig sjelf, att
 hon påsatte sig en skälmsk uppsyn och leende fort-
 for: — adelsmannen så väl som den adliga damen har

stora skyldigheter mot sitt stånd och endast i undantagsfall hafva de rätt till att uraktlåta denna sin skyldighet. Ett sådant undantagsfall är fattigdomen . . .

— Gifves det väl något annat? — afbröt henne modern.

— Kärleken! — svarade Augusta med så fast ton och såg sina föräldrar så öppet i ögonen, att det icke föll dem in att tro att hon uttalade sitt hjertas innersta tanke.

De trodde att hon skulle blifvit förlägen om hon det gjort.

— Hm! — invände baronen. — Visserligen är kärleken en mäktig känsla, dock tror jag icke att den berättigar en adlig dam till att glömma sina ståndspligter.

Augusta var nu visserligen af samma mening, men kärlek och förment pligt kämpade en svår strid i hennes inre. Hon kände sig förvissad om att pligten skulle segra, men denna seger skulle blifva mycket dyrköpt, den skulle i hennes hjerta qvarlemna ett oläkligt sår.

— Min far, — sade hon, — det tyckes som om vi alla äro ense om att lifvet på landet i år är mera enförmigt än vanligt och som orsaken näppeligen härtill lärer kunna undanrödjas, så föreslår jag att vi göra en liten resa innan vi till hösten flytta till Stockholm för att der tillbringa vintern.

Båda föräldrarna gillade förslaget. En utrikes resa var ju en angenäm förströelse och en sådan behöfde de alla. Till och med den lille pojken, som gret hvarje dag för magisterns skull, blef åter liflig när han hörde talas om den stora resan, på hvilken han visserligen icke fick vara med, men han viste att för-

äldrar och syster skulle hafva många goda och vackra saker hem med åt honom. Magister Berglund hade lofvat ombesörja en ny informator i sitt ställe, han hade arrangerat saken med den man hvars namn han några månader burit, och en dag instälde sig på Hjortåsa en ung och ganska hygglig student medhafvande de bästa rekommendationer.

Vid första anblicken af den unge mannen kände alla instinktmessigt att det var en stor skilnad mellan den nyankomne och den förre informatorn. Den förstnämnde var en beskedlig gosse, som hade klart för sig att hans plats var på mattan och som derföre icke behöfde hållas der; den senare var en fulländad gentleman, hvilken det högförnäma herrskapet *måst* behandla som jemlike och betjeningen mot sin vilja visat samma uppmärksamhet som om han varit en adelsman.

När den unge mannen, hvilken presenterade sig som teologie studeranden Lundberg, på inbjudan tagit plats på en stol så nära dörrn som möjligt och tummade sin hatt i en förlägen känsla öfver att befinna sig i det förnäma sällskapet, der han visserligen icke skulle känna sig som jemlike eller uppträda som sådan, tillkastade far, mor och dotter hvarandra en blick, som tydligen sade att en sådan informator hade de förra gången väntat, men nu hade deras anspråk stigit. De visade dock den nyankomne den nedlåtande vänlighet, hvarmed personer af högre stånd förstå att hålla dem af rang underlägsne på vederbörligt afstånd.

Sjelfva den lilla telning, som af Lundberg skulle undervisas i samma vetandets begynnelsegrunder, hvilka den förre informatorn nästan under lek inplantat i honom, kände instinktmessigt att han icke skulle komma till att stå i samma förhållande till Lundberg

som till Berglund. Den förre skulle icke blifva mera än hans lärare, den senare hade derjemte varit hans vän.

— Spelar magistern biljard? — frågade baronen, inom sig öfvertygad om att han skulle få ett nekande svar.

— Nej, — svarade studenten, — det finnes blott en biljard i Lund och hvarken tid eller råd hafva tillåtit mig att besöka den.

— Mycket aktningsvärdt! — förmenade friherrinnan, som strax fattade ett slags tycké eller rättare medlidande med den beskedlige ynglingen.

— Tråkigt! — mumlade baronen halfhögt. — Ni kan förmodligen heller icke skjuta med pistoler?

— Nej, herr baron! — svarade informatorn blosande röd. — Jag ämnar att bli prest och . . .

— Derföre håller ni er till de andliga vapnen och bryr er ej om de verdsliga . . . Kan ni rida?

— Jag har aldrig varit på en hästrygg.

— Sjunger ni?

— Jag förlorade rösten i målbrottet.

— Spelar ni något instrument?

— Nej. Som barn försökte jag någon tid att spela fiol, men när min lärare förklarade att jag icke var i besittning af några musikaliska anlag, så ville min far icke längre betala för min undervisning och för att ej oftare underkastas detta tvång slog jag sönder fiolen.

— Det var klokt gjort af er, herr magister, — sade baronen leende, — ty derigenom besparade ni edra medmenniskor många lidanden. Jag vet ingen värre pina än när öronen sönderslitas af falska fioltoner.

— Det skall ni slippa, herr baron, — försäkrade studenten förlägen.

Den högförnäma familjen hade svårt för att hålla sig allvarsam vid tanken på skilmaden mellan de båda informatorerna, den ene en tafatt yngling, tydligen utgången ur den lägre medelklassen, den andre en fulländad verdensman, som man skulle tro fått sin uppfostran i högadelns salar.

Betjeningen hade från första stund funnit att herr Lundberg icke stod högt öfver dem och bemötte honom derföre som kamrat. Han åt samman med inspektoren och bokhållarne och han kände sig alls icke sårad deraf, ty han ifrågasatte visst icke att vara det högadliga herrskapets jemlike.

* * *

Några dagar derefter afreste baronen med fru och dotter till utlandet. Det gick icke så fort som nu att resa och var icke så bekvämt heller, ty man hade inga jernvägar, men man såg mera af landet än nu och hade således på det hela taget mera både nytta och nöje af resan.

När det resande herrskapet kom till Ringsjötrakten passerade de förbi de stora ek- och bokskogar, som tillhörde grefve Fredrik Hagskölds fideikommiss. När de om aftonen logerat sig in i närmaste gästgifvaregård och der bestäldt en så god måltid som huset förmådde, vände sig baronen till den pyntlige värden och frågade:

— Hvem rår om de vackra skogarna, som vi körde igenom på hitvägen?

— De tillhöra Kronborgs fideikommiss, som innehafves af grefve Fredrik Hagsköld. En präktig karl, som icke håller sig för förnäm till att besöka en gästgifvaregård.

Baronen log inom sig. En grefflig fideikommissarie, som besökte gästgifvaregårdarna, måste, trots sin rikedom, vara en smula afsigkommen. Sådant händer.

— Hvad har han för sällskap med sig när han kommer hit? — frågade den uppsvenske magnaten.

— Vanligen en del officerare som jaga i hans skogar, och som då gerna förfriska sig här med punsch och champagne. Nu har han emellertid varit borta några månader, så att jag gått miste om den förtjensten. Han har icke varit här sedan i våras, då han kom hit i sällskap med en halffull student, en gammal glad öfverliggare, som skulle resa uppåt landet för att bli informator för något högadligt herrskap. Det var också hög tid på att det blef folk af Calle Berglund . . .

— Calle Berglund! — utropade på en gång baronen, friherrinnan och fröken Augusta.

— Ja, just han, — svarade värden, som ej kunde begripa orsaken till deras förvåning. — Han var något påstruken efter rumlet med kamraterna, men han är van vid att hafva en florshufva och reder sig lika bra för det.

— Reste han härifrån direkte till Södermanland? — frågade greffen.

— Ja visst, — svarade gästgifvaren. — Skjutsen hade väntat så länge på honom att han måste betala dubbla väntpenningar när han, efter att i skogen hafva sofvit ruset af sig, kom hit i sällskap med grefve Hagsköld för att fortsätta resan.

— Magister Berglund full?! — utropade friherrinnan ovilkorligen. — Det är omöjligt.

— Ja, det är omöjligt! — instämde baronen och fröken Augusta med en mun.

— Omöjligt! — skrattade värdshusvärden. — Han har varit här många gånger och jag har aldrig sett honom som nykter lemna gästgifvaregården. Sista gången han var här var det dock mindre underligt att han blef full, ty han tog ju afsked med sina supbröder.

— Var grefven med äfven i detta sällskap? — frågade baronen.

— Visst icke. Sedan de andra studenterna rest hem till Lund igen gick Calle Berglund ut i skogen för att sofva en stund. När han kom derifrån var han åtföljd af grefven, som bjöd honom på sexa och hade ett längre samtal med honom. När han reste var han fullkomligt tillnyktrat och såg så belåten ut som en fullmåne, med hvilken han för öfrigt har en omisskännelig likhet.

Värden skrattade högt åt sitt eget infall. Det adliga herrskapet fann förunderligt att man kunde finna någonsomhelst likhet mellan fullmånen och magister Berglund.

— Hörde ni hvad den herrgård hette, dit herr Berglund skulle begifva sig? — frågade baronen.

— Det minnes jag verkligen icke så noga, — svarede gästgifvaren, — men han skulle bli informator för en ung baron, hvars far förut bott i Skåne och som önskat få en skånsk student till huslärare.

— Hans namn?

— Det minnes jag verkligen icke, ty det var mig fullkomligt obekant liksom den herrgård, der han skulle tjenstgöra.

— Och denne Berglund var en halftförsupen student, säger ni? — frågade baronen, hvars förvåning mer och mer ökades.

Detsamma var förhållandet med hans fru och dotter.

— Ånej, icke halftförsupen, men fjerdedelsförsupen eller så ungefärligen, — förklarade gästgifvaren, som ej ville nedsätta en kund i en främlings ögon. — Det är ej så farligt med hans superi. Han svor dyrt på att lägga bort det och att sedan han tillträdt sin kondition blifva nykter och ordentlig ända till dess han tagit sin prestexamen. Sedan han fått sig ett pastorat, så har han ju lof till att supas så mycket han behagar, blott han är någorlunda nykter under det han förrättar gudstjensten.

Baronen och friherrinnan skrattade åt gästgifvarens frisinnade åsigter rörande en prests enskilda lif; en krögare kunde ju ej se saken från någon annan synpunkt. Augusta deremot harmades öfver att någon på så ringaktande sätt kunde tala om en man, för hvilken hon hyste odelad aktning och den renaste kärlek, ehuru hon sökte bekämpa denna senare känsla.

— Det tyckes som om vår vän Berglund är en helt annan person här nere i Skåne än han varit i Södermanland, — sade baronen muntert. — Vi ha sanneligen icke förlorat på bytet. Eller hvad mena fruntimren?

Friherrinnan ryckte på axlarna.

— Hela denna historia förefaller mig obegriplig, — svarade den gamla damen. — Det är en gåta, som jag icke förmår lösa.

— Och du, Augusta?

— Jag är fullt och fast öfvertygad om att här föreligger något misstag. Det är icke möjligt att den af gästgifvaren beskrifne studenten Berglund kan vara samme man som den unge verldsman, hvilken tillbragt flera månader i vårt hus. Här måste föreligga någon namnförvexling.

— Om jag kunde tro på gamla sagor, — inföll baronen i samma upprymda ton som förut, — så skulle jag tro att vi upplefvat ett sagoliknande äfventyr. Antingen har en prins ifört sig studenthamn eller också har en student medels en af en fé tillberedd troll-dryck kommit oss att hos honom se egenskaper, som utöfvade sin tjusande verkan så länge förtrollningen räckte. Förmodligen skulle slöjan fallit från våra ögon om den förunderliga människan stannat längre kvar hos oss.

— Jag tror nästan att du har rätt, — förmenade friherrinnan, — någon annan förklaring är knappast tänkbar. Hvad menar du, Augusta?

-- Jag menar att om denne man ytterligare om-gifves af ett sagoartadt skimmer, så är han en högst märkvärdig personlighet, — svarade den unga flickan rodnande.

— Du har rätt, — bekräftade baronen, — denne unge man tyckes vara en sann sagohjelte. Jag hade visserligen icke ämnat att uppehålla mig något i Lund, men nu känner jag verkligen lust till att dröja der några timmar för att taga reda på hvad denne Calle Berglund i själfva verket är för en gynnare. Jag är dessutom skyldig min gamle vän, professor Ström, ett besök för att tacka honom för det han rekommenderat mig den hyggelige informatorn. Äro damerna med härom?

Båda svarade jakande. Äfven de brunno af ny-fikenhet efter att få gåtan löst.

De voro trötta af resan och gingo derföre tidigt till sängs, Augusta med temlig visshet om att hon skulle drömma om Calle Berglund, den förunderliga dubbelmänniskan.

Innan de gingo upp på sina rum hade baronen på gästgifvarens begäran skrivit sitt namn i dagboken.

Solen var ännu icke helt nedgången när en half timma efter det den friherrliga familjen gått till ro, en herre till häst, åtföljd af en ridknekt, höll utanför gästgifvargården. Lätt sprang han ur sadeln, räckte tygeln åt ridknekten och gick in i gästrummet.

— Ett glas punsch med sodavatten eller champagne, hvilket ni har till hands, — sade han till den bugande gästgifvaren, som stod med mössan i hand och vördnadsfull uppsyn.

— Hvilketdera herr grefven befäller.

— Se icke så högtidlig ut, min bäste herr värd, — sade ryttaren muntert, — utan skaffa mig i hast något att skölja ned landsvägsdammet med.

— Herr grefven är alltför nådig, som gör mitt ringa hus den äran . . .

— Se så, icke så många granna floskler, de släcka icke törsten i en torr strupe. Skynda er derföre. Tag två glas, det ena för er egen räkning. Jag håller icke af att dricka enspännare.

— Allt för nådig, herr grefve . . .

— Se så, raska på!

— Jag flyger, herr grefve!

Och han "flög" med den lätthet, som är möjlig för en gammal krögare, hvilken har nära tjugo lispund fläsk att släpa på. Detta slägte är snart utdödt och kunde ej annat än dö ut sedan det icke mera anses vara värdshusvärdens pligt att dricka *alla* sina gäster till.

Efter några minuters förlopp återkom den "flygande" gästgifvaren, pustande och flåsande af ansträngning, åtföljd af en barfotad nymf, som satte en bricka med tvenne flaskor och tvenne glas på bordet.

— Det gläder mig att se att ni är om er, herr Lundgren, — sade grefven skrattande. — Ni föredrager champagne derföre att ni förtjenar mera på detta än på sodavatten . . . Det var en god vara! — tillade han sedan han tömt ett glas af den lättdruckna och välsmakande blandningen. — Töm nu ert glas!

Med en vördnadsfull bugning lydde värden uppmaningen. Derefter styrde han på grefvens tillsägelse om att ridknekten icke blef lottlös. Grefve Fredrik Hagsköld, den store godsegaren och millionären, tänkte alltid på att äfven hans underhafvande voro människor och som sådana hade berättigade anspråk på andel af lifvets njutningar.

Så tänka och handla alla sanna ädlingar.

När gästgifvaren återkom sade grefven för att säga något:

— Har ni många resande nu för tiden, herr Lundgren?

— Icke många, men desto finare, — svarade den tillfrågade och pekade på dagboken. — Icke mera och icke mindre än en baron med fru och dotter från Stockholm eller trakten deromkring. Fint folk och den unga fröken så vacker som jag hoppas er fru grefvinna en gång må blifva.

Likgiltigt tog Fredrik Hagsköld boken och kastade en blick deri. Han spratt dock häftigt till när han läste namnet "baron Kronstjerna från Hjortåsa." Skjuts var bestäld med 4 hästar, 2 för res- och 2 för packvagnen och betjeningen.

— Förunderliga ödets skickelse! — tänkte den unge grefven inom sig. — Om jag kommit hit för en timma sedan, så hade jag otvifvelaktigt blifvit röjd och sedan hade det varit mig omöjligt att utforska

om Augustas kärlek är så stark, att hon för min skull vill uppoffra sin höga samhällsställning.

Han försjönk i djupa tankar och lät värden aflägsna sig.

Det öfversteg hans krafter att underlåta att begagna sig af det oväntade tillfället att återse den älskade, att tala med henne, att i hennes ögon läsa kärlek och trohet. Men huru skulle detta låta sig göra utan att förråda sig, utan att väcka värdshusvärdens och dennes betjenings uppmärksamhet, ja miss-tankar? Att hafva gifvit sig ut för en annan person och i dennes namn innästlat sig i en aktningvärd familj kunde ju nästan tydas som ett brott af dem, som ej kände till bevekelsegrunden.

Efter en stunds grubblande var hans plan uppgjord. Han uppgaf för den tillkallade värden att han till namnet, men ej personligen kände baron Kronstjerna, hvarföre han ville visa denne den artigheten att låta två af sina egna hästar skjutsa honom. Någon af herrgårdens folk behöfde ej följa med herrskapet, utan kunde samma dräng, som åtföljde packvagnen, taga hem båda paren hästar. Emedan de bästa trafvarne naturligtvis sattes för herrskapsvagnen, så borde den andra vagnen köra minst en half timma förut. Gästgifvaren, som kände grefvens liberalitet, fann förslaget alls icke besynnerligt, ehuru han ombads att för de resande icke uppgifva hvem, som rådde om hästarna.

Påföljande morgon fortsatte baronens familj sin resa. Det var en klar, men ej för varm höstdag; naturen prunkade ännu i sin gröna sommardrägt och endast ett och annat halfgult blad antyde den kallare årstidens annalkande.

— Hvad man gör orätt när man kallar Skåne ett fult land! — sade baronen under det hans tjusta blickar hvilade på Ringsjöns skogbekransade yta. — Jag tror att man får leta länge efter vackrare tafla i sjelfva det för sin skönhet beprisade Södermanland.

De båda damerna medgåfvo att han hade rätt.

Naturligtvis vändes snart samtalet på hvad de föregående afton hört om Calle Berglund, familjens förre informator, hvilken af gästgifvaren blifvit skildrad såsom en helt annan person än den de lärt känna.

— Hm, — sade plötsligen baronen och såg funder-sam ut, — när jag tänker efter, så erinrar jag mig att professor Ström, som rekommenderat den gamle öfverliggaren åt mig, beskrifvit honom alldeles sådan som gästgifvaren påstår honom vara. Detta går öfver mitt förstånd och hänger näppeligen rätt samman.

De båda damerna instämde. Det kunde icke hänga rätt samman.

Under det de ännu grubblade öfver på hvad sätt de skulle kunna lösa gåtan, fingo de plötsligen vid en krökning af vägen se en ryttare komma dem till mötes.

Augusta utstötte ett rop af öfverraskning.

Kärlekens ögon äro de skarpaste.

— Herr Berglund! — utropade hon.

— Ja, du har rätt, — svarade fadern muntert, — nu få vi nog upplösning på gåtan.

Vagnskuren var nedfäld, så att vagnen var öppen. Kusk och betjent sutto på kuskbocken. Den förstnämnde gladde sig öfver de präktiga hästarna och tog med äkta kuskvana alla afgrundens magter till vittne på att de voro de bästa skjutskampar, som någonsin spänts för vagn.

Deri hade han nog rätt.

Också han kände igen informatorn.

— Hvad tusan vill den högfärdige skolmästaren här? — brummade han, men förde dock liksom betjenten ovilkorligen handen till mössan.

Instinkten sade dem att informatorn var en man, som man tog mössan af för, äfven om man af honom hållits på mattan.

Fredrik red en ståtlig gångare af den ädla skånska herrgårdrasen, förädlad med renaste arabiska fullblod. Djurets former voro på en gång smidiga och kraftfulla, dess rörelser lätta och behagliga. Det tycktes dansa fram under sin just icke tunga börda och villigt lyda den minsta ryckning af dess herres hand i tygeln.

— Hvilken öfverraskning! — utbrast Fredrik när han höll sin häst inne vid vagnen, hvilken också stannade. — Jag drömde icke om en sådan lycka när jag i morse red hemifrån?

— Från prestgården? — frågade baronen.

— Ja visst, — svarade grefven, som beredt sig på denna fråga. — Jag har varit några dagar på besök hos en bekant kyrkoherde och är nu på väg till en annan, som jag också lofvat att helsa på.

— Det förundrar mig icke att ni är en sökt gäst i prestgårdarne, herr magister, — inföll friherrinnan leende, — men desto mera förvånar det mig att ni äfven är gäst i gästgifvaregården, enligt hvad man i går afton berättat oss.

— Jag? — utbrast Fredrik förvånad, glömmande sin dubbelrol.

— Ja, just ni, — inföll baronen muntert. — Man har sagt oss att ni hade ett hejdundrande kalas innan ni lemnade Skåne för att resa upp till Södermanland.

— Ja, det är sant, — svarade Fredrik och strök med handen, af hvilken han dragit handsken, öfver

den höga pannan, — några af mina vänner följde mig hit och gjorde ett litet afskedsgille för mig.

Augusta fäste uppmärksamhet vid att på handens lillfinger glänste en diamant af renaste vatten. Denne man var obegriplig.

— Herr magister, — sade hon och hennes stämma skälfdde lätt, — gästgifvaren skildrade er som en helt annan man än vi i er lärt känna. Han till och med liknade ert ansigte vid en fullmåne.

— Ha, ha, ha! — skrattade Fredrik. — Den gode mannen har förmodligen tittat för djupt i glaset, hvar-est man som bekant i vissa ögonblick kan se både sol och måne och stjernor med . . . Men tillåt mig nu, mitt herrskap, — tillade han, ombytande samtalsämne, — att fråga efter huru min lille elev mår och hvad han och hans föräldrar tycka om den nye informatorn?

— Denne är sådan som vi, innan vi lärt känna er, trodde att ni skulle vara, — svarade Augusta rod-nande.

— Motsvarade jag då icke edra förhoppningar? — frågade Fredrik skämtsamt.

— Nej, — sade baronen bestämdt, — vi väntade att få en halft afsigkommen tölp och funno en bildad verldsman.

— Smärtade det er att edra förhoppningar blefvo gäckade? — frågade Fredrik.

Alla skrattade.

— Jag tror nästan att ni vill drifva med oss, herr magister! — utbrast baronen.

Fredrik lät hästen göra ett sidosprång, hvarigenom han blef i tillfälle till att dölja den rodnad, hvilken han kände stiga upp i sitt ansigte. När han åter-vände till vägnen, hvilken långsamt rullade framåt, lyfte han lätt på mössan, hvarvid åter den dyrbara

ringen blef synlig och de tre åkande observerade att äfven ridspöet var prydt med tindrande juveler.

— Jag nödgas nu taga afsked, mitt herrskap, — sade han och höll ett ögonblick hästen inne, — jag måste fortsätta.

— Edra studier? — afbröt honom baronen ironiskt. — Unge man, ni tar er bestämdt bättre ut på hästryggen än på predikstolen . . . Det är ett förträffligt djur ni rider, ädlaste ras. Hvem tillhör det?

Fredrik qväfde orden "mig sjelf" och svarade:

— Jag har lånat det af en bekant godsegare.

— Ni tyckes hafva fint umgänge. Det är heller icke att undra på. Kanske af den rike grefve Hagsköld på Kronborg?

— Ja, det är hans häst, — svarade Fredrik sanningenligt.

— Hans ridspö med? — frågade fröken Augusta naivt.

— Det förstår sig, — svarade Fredrik otvunget, — häst och ridspö följas åt.

Han skulle visserligen gerna velat ännu en stund rida bredvid vagnen för att njuta af den älskades åsyn, men han insåg att detta vore taktlöst när friherrinnan vänligt sade:

— Det är orätt af oss att längre uppehålla er, herr Berglund. Vi köra också för långsamt.

— Jag ber tusende gånger om förlåtelse, nådigaste fru friherrinna, — svarade Fredrik något förlägen, ty han insåg att han brutit mot etikettens fordringar, hvilka en verdensman aldrig får glömma. — Återseendets glädje . . .

— Det är bra, herr magister,* — afbröt honom baronen, — det var riktigt roligt att få råka er. Men våra vägar gå ju åt olika håll och vi måste derfore

skiljas . . . Farväl, herr magister! . . . Dock ännu ett ord: Hur kommer det sig att ni så till sägandes är en dubbelperson? Jag, min hustru och Augusta hafva förgäfvos bråkat vår hjerna med att lösa denna gåta, men icke kommit till annat resultat än att den är olöslig.

— Jag fruktar för att icke kunna lemna en tillfredsställande förklaring, åtminstone icke här midt på landsvägen, men om lyckan oftare skulle förunna mig den glädjen att sammanträffa med er, herr baron, och er, mina nådiga damer, så vågar jag tro att ni skall finna er belåten med hvad jag då har att säga er. Tills vidare kan jag blott försäkra att I aldrig skolen behöfva ångra att I bemött mig som en gentleman.

— Hvilket ni också är, ehuru ni heter . . .

Baronen slog sig sjelf för munnen och fortfor leende:

— Nu höll bördsstoltheten på att sticka fram igen . . . förlåt mig, herr magister.

De båda hedersmännen skakade hvarandras händer. Fredrik tog äfven hjertligt afsked med de båda damerna. Augusta, som fruktade för att föräldrarne bevakade hennes ögon, vågade ej tillkasta honom en kärleksfull blick, än mindre vifta åt honom, men hon höll liksom tillfälligtvis näsduken ut öfver vagnsdörren. När han vände sig om, efter att hafva ridit några sekunder i motsatt rigtning, såg han flicken af den hvita spetsduken, han förstod den stumma helsningen, hans hjerta klappade af fröjd och en inre stämma hviskade:

— Du älskar mig. Du skall bli min!

Sedan de kört en stund utan att någon af dem yttrat ett ord, sade baronen:

— Skada att en sådan karl heter Berglund!

— Ja, det är verkligen synd om honom, — instämde friherrinnan.

Augusta uttalade ej sin mening, hon var på god väg till att förlika sig med det simpla borgerliga namnet, hvilket bars af en man med adliga later.

— Hvad den der karlen är stursk, — sade kusken öfverlägset, — han är dock icke annat än skolmästare.

— Han har troligen varit betjent, — svarade kamraten, — deraf komma hans gentila fasoner.

— Hm, — brummade kusken, — du skryter med dig sjelf, odåga. Liksom om en kusk icke vore lika fin som en betjent.

De båda drängarna tyckte båda att den andre var oförskämtdt dum och högfärdig.

* * *

Grefve Fredrik Hagsköld sprängde på sin eldige gångare hem till sitt slott, lät spänna fyra hästar för en lätt jagtvagn och körde allt hvad tyget höll till Lund, dit han ansåg nödvändigt att resa för att förekomma baron Kronstjernas sammanträffande med professor Ström eller med den verkliga Calle Berglund. Han kom till Lund ett par timmar före baronen, som blef uppehållen på den sista gästgifvaregården och der fick allt annat än flinka skjutshästar. Fredrik, som när han körde förbi den tunga resvagnen hade dammkappan dragen upp öfver ansigtet, kunde således ej ses af de deri åkande, hvilka följaktligen heller ingen aning hade om hvem egaren af det ståtliga fyrspannet var.

Vid ankomsten till Lund erfor grefve Hagsköld till sin glädje att professor Ström var bortrest, så att

från det hållet ingen fara hotade. Derefter uppsökte han Calle Berglund, hvilken vid åsynen af grefven blef så förbluffad, att han tappade den pris snus, som han höll mellan tummen och pek fingret. Han bligade med sina stora ögon på grefven och hela hans ansigte var ett enda frågetecken.

— Hvad befaller herr grefven? — stammade han slutligen. — Mätte väl aldrig komma för att säga mig att det är slut med understödet och att jag måste sluta studierna just som jag håller på att avsluta dem.

— Det är icke fråga om något sådant, min bästa herr Berglund, — sade Fredrik, — men jag har något viktigt att samtala med er om. Sitt upp i min vagn, som håller här utanför huset, så blifva vi bättre i tillfälle till att tala med hvarandra än här uppe i ert lilla qvafva rum.

— En blifvande kaplan måste vänja sig vid tarflighet, herr grefve, — svarade prestkandidaten leende. — Adjunktens rum är sällan bättre än gårdsdrängens.

— Det rör er föga, herr Berglund, ty ni slipper att länge kuska omkring som konsistorie skjutshäst. Ni är ju gammal nog till att taga pastoralexamen.

— Hvad åldern beträffar, så är jag gammal nog till att vara prost . . .

— Som ni nog snart blir, herr Berglund. Raska nu på och följ med mig.

— Flyger i rock och stöflor, herr grefve! Det vill säga om ni tillåter mig att i er höga närvaro påtaga mig dessa nödvändighetsplagg.

Grefve Hagsköld samtyckte leende och några minuter derefter rullade den lätta jagtvagnen genom Lunds gator och i riktning mot Dalby, der Fredrik var säker på att icke möta det friherrliga herrskapet

Kronstjernas eqvipage. Emedan hans afsigt endast var att aflägsna prestkandidaten under det baronen uppehöll sig i staden, så förde han blott ett likgiltigt samtal med sin följeslagare, hvilken kände sig på en gång utomordentligt stolt och förlägen öfver det förnäma sällskapet.

— Jag undrar just, — sade Calle Berglund, tog sig en pris snus och såg mägta fundersam ut, — huru jag skulle tagit mig ut i den förnäma friherrliga familjen. Jag fruktar för att den lille högadlige pojkhvalpen satt näsan så högt i vädret, att jag slagit armar och ben af honom för att ingifva honom nödig respekt.

— Det var en liten snäll gosse, — förklarade Hagsköld, inom sig dock leende vid tanken på huru den qvicke pojken skulle gjort narr åt den verkliga Berglund, om denne varit hans lärare. — Han var icke svår att dras med.

— Hm! — förmenade Berglund. — Jag har aldrig haft att göra med några förnäma barn mer än en gång, då jag skulle läsa privat en timma om dagen med en skolpojke, som var son till en herrgårdskusk och näsvis som en skata. Han skulle också studera till jurist, förstås.

Under det de båda herrarne åkte utåt dalbyvägen anlände baron Kronstjerna med familj till Lund. Baronens begaf sig först till professor Ström, fick veta att denne ej fans i staden och gjorde sig sedan genom en kypare underrättad om hvar herr Berglund bodde. En pedell efterskickades och lofvade att genast hemta den gamle studenten, men återkom efter några minuters förlopp med underrättelse om att denne blifvit afhemtad af en elegant herre och att de båda herrarne kört bort tillsammans i ett lätt, fyrspändt eqvipage. Baronens säväl-

som friherrinnan och fröken Augusta kände sig nu öfvertygade om att Berglund hade förnäma bekantskaper och funno deri en någorlunda tillfredsställande förklaring af hans gentlemanlika uppträdande i deras hem. Grannlagenheten förbjöd dem att anställa några närmare efterforskningar.

De lemnade derföre Lund med öfvertygelsen om att teologie studeranden Berglund var en högst märkvärdig person.

VIII.

I hufvudstaden.

Baron Kronstjerna med familj hade återkommit från sin utländska resa. De hade besökt Europas förnämsta städer och öfverallt haft tillträde i den förnämna världens sällskapskretsar, der införde af svenska ministrarne, hvilka ju sjelfva äro utgångna från aristokratiska familjer och af hvilka flera voro beslägtade med dem. På närmare eller fjermare håll kunna de flesta af Sveriges högadliga ätter räkna släktskap med hvarandra och kunde göra det ännu mera för en menniskoålder sedan, då endast ytterst sällan någon ofrälse man eller qvinna genom giftermål kom in i en högadlig släkt. Härtill bidrog icke blott bördsstoltheten utan ännu mera det nobla sätt att vara, hvilket så till sägandes var högadeln medfödt, men hvilket de andra folkklasserna ännu icke hunnit tillegna sig. Denna ståndsskilnad försvinner mer och mer, men ännu kan den ej sägas vara helt och hållet utplånad.

Resor gifva bildning åt den, som förstår att uppfatta hvad han ser och hör. Efter återkomsten från

sin rundresa kring Europa och sitt umgänge vid kungliga och furstliga hof samt med de olika ländernas högsta aristokrati var Augusta Kronstjerna en ännu ståtligare företeelse än förut, utan att dock hafva förlorat det allra ringaste af sin naturliga älskvärdhet. I hela hennes väsende låg något på en gång så förnämt och så intagande, att man vid åsynen af henne instinktmässigt kände att hennes plats var i konungaborgen eller i högadelns slott. Och dock: om man kunnat läsa tankarna innanför den stolta, högt burna pannan, skulle man der läst kärleken till den ofrälse magistern och en brinnande åtrå efter att vid hans sida få vandra genom lifvet. Hon gjorde allt hvad i hennes förmåga stod för att bekämpa denna känsla. hennes förnuft sade henne att en förbindelse med den blifvande presten icke blott var en omöjlighet utan nästan en skandal, som för alltid skulle stöta henne ut från de sällskapskretsar hon hittills tillhört och som för henne voro så naturliga, hon sökte tvinga sig att skratta vid föreställningen om att hon som prestfru skulle i sitt hem mottaga bondhustrurna och dricka kaffe samman med dem nästan som om de voro hennes jemlikar, men skrattet blandades med tårar, ty hjerta^t segrade öfver förnuftet, såsom det ju alltid gör inom en ung älskande qvinnas bröst, och för hennes själs ögon framträdde den ståtliga bilden af den man, som trots sitt ofrälse namn hade de mest aristokratiska later.

— Jag prestfru! — sade hon med en ton, hvilken hon bemödade sig om att göra ironisk, men som snarare lät som en suck af förtviflan. — Jag prestfru! Nej, min plats är ej i prestgården, jag är hvarken född eller uppfostrad för ett borgerligt lif. Huru skulle jag väl taga mig ut som värdinna för och jemlike med

bondhustrur? De skulle säkerligen skratta åt mig liksom jag sjelf nu gör.

Men skrattet var icke naturligt, ehuru hon framför spegeln sökte intaga den mest tafatta hållning och sätta på sig den enfaldigaste uppsyn för att riktigt likna en prestfru i dennes dagliga verksamhet.

— Nej, — utbrast hon plötsligen, — så ser en prestfru icke ut. Jag har ju så ofta sett den goda prostinnan Åberg och hennes döttrar. Om de än ej hafva den förnäma världens later, så äro de dock icke tafatte och öfver hela deras väsen hvilat en älskvardhet, som det är orätt af mig att göra narr åt.

Hennes medfödda godhet gjorde sig gällande och hon förebrådde sig sjelf att hon velat karrikera de förträffliga damerna i prestgården.

Dylika små scener uppförde hon nästan dagligen i sitt toiletterum och den öfverspända sinnesstämning, hvori hon befann sig under den oafbrutna kampen mellan kärleken och förnuftet, gaf ett visst svärmodigt uttryck åt hennes blickar och skulle tvifvelsutan också hafva blekt kindens rosor, om icke ett bref från Stockholm gifvit hennes tankar en ny riktning och trängt sjelfva den älskades bild i bakgrunden.

Hon satt en dag i dagliga rummet samman med sina föräldrar och syskon då en kammartjenare inträdde och aflemnade den nyss ankomna posten, som innehöll både bref och tidningar.

— Ära den som äras bör! — sade baronen muntert och bröt ett bref, hvars omslag i ena hörnet hade en kunglig krona och som således var från hofvet. — Det skulle mycket förvåna mig om jag här ej håller i min hand en bjudning från konungen.

Allas nyfikenhet spändes på det högsta.

— Läs högt, pappa! — bad Augusta.

Baronen läste:

“Högvälborne herr Baron, Kommendör m. m.

Hans Majestät Konungen har befalt mig till Eder framföra Hans nådiga önskan att se Eder med familj vid hofvet på den fest, som gifves der i dag om fjorton dagar i anledning af en af Deras Konglig Högheter Arfprinsarnes födelsedag.

Med sannaste högaktning

Högvälborne Herr Baronens och Kommendörens ödmjukaste tjenare

Carl Borgstjerna,

tjenstgörande kabinettskammarherre.“

Omedelbart efter detta kalla officiella hjudningsbref hade kammarherren skrifvit:

“Broder Gösta!

Om du och de dina hunnit pusta ut efter eder utländska resa, så kom upp till Stockholm med det snaraste, ty det tecknar sig till att här blir ganska trefligt i vinter. Kungen kryar på sig, drottningen har en tid varit ganska munter, emedan hennes jesuitpater af sjukdom varit hindrad från att tuta dumheter i öronen på henne, den äldste prinsen är redan en glad lax, som är med om allt roligt; prins Gustaf tyckes med tiden bli en fin kavaljer. Det skall glädja mig personligen att få äfven i vinter fortsätta umgänget med dig, gamle vän, och alla kamraterne lofva att göra våra små zwyckar så trefliga som möjligt. Välkommen till oss! önskar

Din gamle vän

Calle.“

Äfven familjens öfriga medlemmar fingo bref från Stockholm. Den vänsälle, hjertligt, välmenande konung Oskar den förste, som blott ett år innehaft tronen, hade med några hjertliga ord egenhändigt inbjudit den unga fröken Augusta Kronstjerna att blifva "festernas prydnad". Hon kände sig djupt rörd och tillika smickrad af konungens artighet och detsamma var förhållandet med baronen och friherrinnan. De skulle nu åter tillbringa en tid i den lysande krets, hvilken de genom börd, uppfostran och rikedom tillhörde och i hvilken de alltid kände sig hemmastadde, ty der vore de i sitt egentliga element, liksom fogeln i luften, fisken i vattnet.

* * *

Åtta dagar efter den kungliga bjudningens mottagande rullade den stora resvagnen, dragen af fyra ståtliga hästar och efterföljd af tvenne packvagnar, på väg till Stockholm.

Redan tvenne dagar efter ankomsten dit voro de installerade i sin stora, dyrbart möblerade våning vid en af hufvudstadens förnämsta gator. Baronen egde sjelf huset och denna våning stod alltid för hans räkning. Den högre aristokratien skyndade att uppvakta sin framstående jemlike, bjudningar regnade från alla håll.

* * *

Dagen för den stora hoffesten var inne. En lång rad af dyrbara equipager defilerade öfver det kongliga slottets borggård och större delen af hvad Sverige

hade förnämt kom för att tråda dansen i de praktfulla salarna. Det var omöjligt att säga hvem som var den skönaste bland alla dessa sköna qvinnor eller hvilken karl, som var den vackraste bland dessa ståtliga kavaljerer. Alla qvinnor voro visserligen icke sköna, alla karlar icke vackra, många voro ju redan i den ålder, då de kroppsliga behagen endast äro kvar som spår, men det låg något så nobelt, så förnämt, så intelligent i alla ansigten, att om någon egentlig fulhet kunde icke vara tal. Konung Oskar var ännu i sin kraftfullaste mannaålder, hans sydländska ansigte vittnade om sann själsadel och ögonens glans skulle gjort honom vacker äfven om ej hvarje hans drag egt klassisk formfulländning och skönhet.

Konung Oskar hade en utomordentlig förmåga att tjusa människor. Hvari denna förmåga låg är omöjligt att säga, nog af den fans, och en hvar, som med honom kom i närmare beröring, kände sig underbart dragen till honom. Man kände instinktmässigt att man stod framför en man med både hufvud och hjerta.

Sveriges, måhända rättare mellersta Sveriges och sjelfva hufvudstadens högadel var samlad hos de konungsliga makar, hvilka trots sin höga samhällsställning så väl förstodo att utöfva en värds och en värdinnas pligter. Båda hade en varm blick och ett vänligt ord för hvar och en af deras gäster.

— Det gläder mig att se er i Stockholm och hemma hos mig, — sade konungen till baron Kronstjerna och räckte denne handen. — Både ni och er friherrinna se så krya ut som om åren intet inflytande hade på er. Nå, I ären heller ej lastgamla, — tillade han leende, — och jag hoppas derföre att ännu i många år få nöjet se er, som mina gäster. Huru befinner sig fröken Augusta efter den utländska resan?

— Förträffligt, ers majestät.

— Jag hoppas att hon icke förlofvat sig i utlandet.

— I så fall hade naturligtvis ers majestät blifvit underrättad derom. Augustas hjerta är ännu fritt . . .

— Så vidt ni vet, herr baron, — afbröt honom kungen muntert och ett fint, men på samma gång sarkastiskt leende flög öfver det intelligentas ansigtet, — en flickas hjerta är aldrig helt och hållet fritt från det hon trampat ur barnskorna.

— Huru vet ers majestät det? — frågade baronen med den lätta ton, hvilken utmärker hofspråket. — Blott en qvinna kan ju i ifrågavarande fall tala af erfarenhet.

— Visst icke, min bäste baron. Ni så väl som jag har nog i er ungdom erfarit att qvinnans hjerta mycket tidigt är känsligt för kärlekens intryck. Jag vill visst icke påstå att så är fallet med er fröken dotter, men . . .

— Men?

— Hon är dock qvinna . . .

— Ja visst.

— Och som sådan har hon ett hjerta. Jag har till och med låtit mig berättas att . . .

— Att?

— Att en ung man gjort starkt intryck på henne.

— Hvad menar ers majestät? — frågade baronen, som ovilkorligen kom att tänka på den vackre, men ofrälse informatorn. — Det är icke möjligt att sqvallret nått ända till hofvet . . .

— Sqvallret når öfver allt, till konungaborgen såväl som till torparstugan, och det skall ej upphöra förr än nyfikenheten dör, hvilket jag icke tror att den gör så länge det finnes två menniskor kvar på jorden.

Baronen bugade till tecken af att han instämde.

— Vågar jag bedja ert majestät om närmare förklaring, — stammade han, — min dotters rykte . . .

— Skadas visst icke af att hon gysamt upp-tager grefve Blomkronas hyllning.

Baronen drog lättare andan.

Kungen smålog och vände sig till en annan af sina gäster.

Augusta Kronstjerna hängaf sig snart helt och hållet åt njutningen af festens glädje. Hon mottog de unga ädlingarnes hyllning som om hon egde berättigade anspråk på denna, hon hade ett tjusande leende, en vänlig blick, ett qvickt infall åt alla, utan att dock föredraga någon framför de andra. Huru mycket hon än njöt af stundens fröjd, så var det henne dock omöjligt att qväfva begäret efter att inom sig anställa jemförelse mellan dessa hofmän och den ofrälse informatorn. I, som en gång älskat, och I, som ännu älsken, I veten till hvems förmån denna jemförelse utföll. Men liksom för att bestraffa dessa tankar sade hon till sig sjelf:

— Han heter dock Berglund och här är icke hans plats.

Nästan omedvetet tillade hon:

— Han för sig dock som en adelsman.

Som en adelsman förde sig också den unge grefve Blomkrona, hvilken i sällskap med hennes bror, diplomaten, närmade sig henne för att bjuda upp till första valsen, inklinationsdansen. Båda tänkte i detta ögonblick på sommarbalen, då den ofrälse informatorn i adliga later visat sig som de högförnäma kavaljerernas jemlike. Grefve Blomkrona var dock allt för stolt för att erkänna detta, efter hans förmenande var det blott en fin fernissa, som dolde plebejens simpla inre. Det föll

honom icke ett ögonblick in att han hade en verklig rival i en så underordnad person som en huslärare. Lika gerna kunde han ju frukta för en betjent eller en annan dräng.

Han slog sin arm kring Augustas midja och förde henne i valsens ringar. Alla beundrade det vackra paret och man var allmänt af den öfvertygelsen att deras förlofning icke skulle låta länge vänta på sig.

— De båda unga tyckas skapade för hvarandra,
— sade drottning Josefina till friherrinnan Kronstjerna,
— icke sant, kära väninna?

— Ännu är intet afgjort, — svarade den gamla damen undvikande.

— Men så godt som afgjort, det synes nog på de kärliga blickar de omedvetet tillkasta hvarandra. Denna förbindelse skulle verkligen glädja mig.

— Eders majestät är allt för god, som intresserar sig för våra enskilda förhållanden.

— Ni vet att jag gerna skulle vilja upptaga er dotter bland mina hofdamer, men ni har hittills nekat ert samtycke.

— Ers majestät eger alltid att befalla.

— Visst icke. Mot föräldrarnas vilja vill jag icke rycka en ung flicka från hennes hem, ehuru mig synes att högadelns döttrar innan de träda i ståndsmessigt äktenskap hafva sin rätta plats i hofvets salar. Ni har ju sjelf varit hofdam, fru friherrinna, fann ni denna ställning så svår, att ni icke vill tillåta er dotter att mottaga en liknande?

— Nej, ers majestät, men min man . . .

— Er man, har han bestämmande rätt i en sådan sak?

— I allt. Jag vill för intet pris göra något mot hans vilja.

— Ni talar som en hustru af den gamla stammen och jag vill ej försöka att rubba er öfvertygelse om hvad som är er pligt.

Inom sig viste den goda drottningen nogsamt att en del af den godsegande högadeln ännu icke hunnit göra sig riktigt förtrogen med att en af så ny kunglighet som bernadottidernas svingat sig upp på Wasarnes tron och att derföre högst få af denna stolta högadel mottog hofbefattningar. Hon, som genom sin mor var lika högättad som den holsteingottorpska konungaätten, qväfde den ovilja, som tanken på svenska adelns tillbakadragenhet väckte inom henne, och sade muntert:

— Jag bjuder mig sjelf på det unga parets bröllop såsom jag gör på alla mina hofdamers, ty fastän jag ej lyckats draga Augusta in i den krets, så håller jag dock af henne såsom jag håller af dem. När hon blifvit gift med grefve Blomkrona, så tillhör hon dock så till vida hofvet som hon naturligtvis ofta blir gäst här när det unga paret vistas i hufvudstaden.

— De äro ännu icke förlofvade.

— De bära ännu icke ringar, men hvem vet om ej saken redan är uppgjord dem emellan. Det ligger något visst poetiskt i en hemlig förlofning . . . Eller kanske ni och baronen har något att invända mot grefve Blomkrona?

— Visst icke, ers majestät. Vi kunna ej tänka oss en bättre svärson.

— Det gläder mig upprigtigt, ty jag tycker om både honom och henne. Lemna derföre saken i mina händer, så lofvar jag er att göra mitt bästa och jag känner mig temligen viss på att på nästa hofbal skola de båda unga uppträda som förlofvade. Vill ni, fru friherrinna, låta mig lära dem att läsa i hvarandras

hjertan, om de icke redan gjort det, såsom jag dock förmodar? Jag känner ungdomen.

— Ers majestät är allt för god! — svarade friherrinnan, som kände drottningens svaghet för att vilja stifta äktenskap så väl inom den förnäma världen som bland hofbetjeningen. — De båda ungas angelägenhet kan ej vara i bättre händer.

— Ni skall få se att det icke skall dröja länge innan ni får tillstålla förlofningskalas.

— Det skulle i hög grad glädja både mig och min man.

— Den saken är således afgjord. Jag åtager mig alltsamman . . . och som jag har en smula praktik i den vägen, — tillade den vackra drottningen med ett fint leende, — så kan ni vara viss på att jag icke skall förfuska den.

Med en vänlig åtbörd med handen och en nådig blick, hvilken på samma gång uttryckte välvilja och hemligt förstånd, vände hon sig om till andra gäster, hvilka hon viste brunno af begär efter att äfven på dem skulle falla några strålar från den kungliga nådens sol. I hofatmosferen är denna den lifgivande kraften.

* * *

När valsen var slut förde grefve Blomkrona sin dam till en emmastol, i hvilken hon slog sig ned för att hemta krafter till nästa dans. Hon, liksom all oförderfvad ungdom, älskade dansen för dess egen skull.

Efter att med några artiga ord hafva tackat för den ära hon visat honom med att med honom dansa

den första valsen, bugade han djupt och innan han släppte hennes hand tillät han sig en tryckning så lätt, att den i intet afseende kunde anses oförskämd, den kunde tolkas som helt och hållet oafsigtlig, men om Augustas hjerta klappade för honom, så skulle hon förstå meningen och hon skulle lika lätt besvara tryckningen.

Hon förstod honom mycket väl, en stark rodnad purprade hennes kinder, men hon släppte hans hand utan att trycka den.

Det var en vacker, älskvärd kavaljer, som stod framför henne och med handens stumma språk bad om hennes kärlek, och hon skulle tvifvelsutän gifvit honom den, om ej hennes hjertas öga i samma stund tyckt sig se bilden af en man, som var utrustad med ännu mera lysande företräden, de företräden, hvilka den älskande qvinnan endast ser hos den älskade mannen.

Grefven drog sig tillbaka. Han var allt för mycket verldsman för att med en blick eller en min förråda sina gäckade förhoppningar. Han kunde ej vara tvifvelrådlig med sig sjelf om huruvida hon känt den lätta tryckningen eller ej, ty hennes plötsliga rodnad förrådde att hon mycket väl uppfattat meningen dermed, men var rodnaden hennes enda svar, så var det ju att betrakta nästan som en korg.

En korg åt honom, den firade grefve Blomkrona, som kunde välja bland samtliga hofdamerna, välförståendes så vida de icke redan förut, öppet eller hemligt, voro upptagne.

Hans stolthet och egenkärlek kände sig upprörde och han sökte öfvertyga sig sjelf om att den unga flickans rodnad talat till hans fördel, ehuru hon ej besvarat handtryckningen.

Hans ansigte antog ett grubblande, för den glade hofkavaljeren högst ovanligt uttryck. Under det han, försjunken i tankar, ämnade för en stund draga sig tillbaka till ett af sidorummen, spratt han plötsligen till vid beröringen af en hand, som lades på hans axel. Han vände sig om och stod ansigte mot ansigte med konungen, hans värd.

— Min bäste grefve, — sade kung Oskar under det hans ögon med välbehag hvilade på den unge gardesofficers behagliga gestalt, — det ser nästan ut som om ni ämnade draga er tillbaka från dansen; törs man fråga af hvad anledning?

— Ers majestät! — stammade grefven något förlägen.

Han viste att konungens skarpå blickar trängde ned i djupet af människohjertat.

— Om jag ej allt för mycket misstager mig, — fortfor kungen och hans intelligenta drag lifvades af ett lätt leende, — så ha krigiska tankar uppstigit i min unge krigares hjerna.

— Vi lefva ju i djupaste fred, ers majestät! — svarade grefven med samma lätta ton som den, hvori kungen uttryckt sig.

— Det är sant, — fortfor kungen, — men det gifves många slags krig, min vän. En officer blir icke alltid i tillfälle till att storma en fiendtlig fästning, men midt i djupaste yttre fred finnes det inomlands fästningar, som, allt efter deras olika egenskaper, måste tagas med storm eller underkastas en långvarig belägring.

— Huru får jag tyda ers majestäts ord?

— Att ni håller på att långsamt belägra en fästning, hvares herre ni redan varit om ni stormat den.

— Ers majestät!

— Tillstå, min herre, att jag har rätt, att det är kärleksgriller, som kommit några flygtiga moln att stiga upp på er annars så klara panna. Jag säger med afsigt flygtiga, ty om jag känner er rätt, herr grefve, och om ryktet icke allt för mycket öfverdrifver, så befarar ni icke något långvarigt motstånd af det sköna könet.

— Ers majestät smickrar mig, — svarade grefven, som verkligen kände sig smickrad af konungens ord.

— Låtom oss gå in i det röda gemaket der borta, — fortfor konungen, — jag har något att tala med er om mellan fyra ögon.

— Ers majestät, hela hofvet . . .

— Skall hålla sig på skyldigt afstånd när det ser att jag en kort stund vill vara ensam med er.

Han lade sin arm i den unge mannens och de vandrade genom den lysande skaran, bland hvilken dock ingen förundrades öfver att se de båda herrarne sålunda vandra arm i arm, ty vid dylika hoffester visade sig konungen alltid som en artig värd och om än etiketten icke var bannlyst, hvilket den ju icke kan blifva från hofvets salar, så var den på intet sätt tryckande.

Med en åtbörd med handen bjöd konungen sin gäst taga plats i en soffa och satte sig sjelf vid hans sida.

— Min bästa grefve, — sade han med ett fint småleende, — ni vet att jag har föga anlag för diplomatiska värf, hvarföre jag föredrager att gå rakt på saken. Jag har med nöje sett att ni egnar en hyllning, som tyckes vara allvarsamt menad, åt den unga och vackra fröken Kronstjerna. Har jag misstagit mig?

— Ers majestät framställer till mig en fråga, som det är mig svårt att besvara.

— Ni tyckes ha bättre anlag än jag för diplomati-ken, ty ni svarar undvikande i stället för att svara ja eller nej.

— Ers majestät, jag vet icke om jag ens eger rättighet att så svara. Om jag någon gång rönt en uppmuntran af det sköna könet, så kan det icke falla mig in att med ett ord förråda det.

— Deri har ni fullkomligt rätt, herr grefve, och det var heller icke min mening att intränga i edra små unghärligheter. Jag hade föresatt mig att känna er på pulsen, men jag föredrager att rent ut fråga er: Tycker ni om fröken Augusta Kronstjerna?

— Det göra alla menniskor, ers majestät.

— Åter ett undvikande svar. Är det er mening att gifta er med henne?

— Jag har ännu icke tänkt på att gifta mig, — svarade grefven en smula öfverensstämmande med sanningen.

— I så fall är det hög tid att ni tänker derpå, — sade kungen leende, — men jag är viss på att ni icke talar så alldeles uppriktigt. Jag vill derföre säga er att en förbindelse mellan familjerna Blomkrona och Kronstjerna skall verkligt glädja mig. Jag vet nog att ni kan fria sjelf, men om ni tillåter mig det, så skall jag fälla ett godt ord för er hos den sköna.

— Ers majestät, så mycken nåd . . .

— Här är ej fråga om den kungliga nåden, utan om en gammal vän, som vill bereda en ung väns lycka.

— Huru skall jag kunna tacka ers majestät?

— Genom att göra er hustru lycklig! — sade den ädle konungen, tryckte varmt den unge mannens hand och reste sig från soffan.

Han lemnade rummet och den unge grefven blef ensam kvar. Denne strök den fina handen öfver pannan och mumlade:

— En bättre förespråkare än konung Oskar kan jag omöjligen få och det är verkligen på tiden att jag bryter med ungarlslifvet och blir en stadig äkta man . . . Hm, det blir allt kinkigt till att lägga bort gamla vanor, men det är väl heller icke nödvändigt att det sker plötsligen. Sedan nu sjelfva kungen blandat sig i saken, så fordrar min heder att Augusta med snaraste blir min fästmö.

— Älskar hon mig? — fortfor han efter en paus samtalet med sig sjelf. — Det antager jag som alldeles gifvet . . . hennes rodnad sade mig det . . . så vida den ej sade motsatsen . . . jag måste ha klart ljus i saken . . . Älskar *jag* henne? Bah, jag har lefvat för mycket med i världen för att kunna blifva hvad man kallar pin kär i en qvinna, men hon är en vacker, väluppfostrad flicka, egnad att presentera i ett förnämt hus . . . hvad kan man väl mera begära? Jag tror icke på den poetiska kärleken, som skalderna sjunga om; om jag gifter mig, så blir det för att få en fru, som kan representera i huset . . . Om nu hennes kärlek skulle vara af samma ljumma beskaffenhet som min? Ja, då måste jag ätnöja mig dermed och på det hela taget är detta också det bästa, ty då skall hon icke bekymra sig om de små snedsprång, hvilka jag är viss på att jag af gammal vana icke skall underlåta att göra.

Tanken på de tillämnade småsynderna bragte honom åter i bästa lynne och med lyft panna och ett lätt leende lekande kring munnen återvände han till balsalen.

Här hade drottningen vinkat till sig Augusta Kronstjerna och med henne gått in i ett sidogemak för att tala med henne i förtrolighet, liksom konungen gjort med grefve Blomkrona. Drottningen prisade den unge grefvens förtjenster, hans nobla hållning och sätt att vara, hans älskvärdhet, hans alltid goda lynne, hans ofantliga rikedom. Den höga damen slutade med att råda den unga flickan till att uppmuntra den ståtliga ädlingens hyllning.

— Min söta Augusta, — sade hon hjertligt, — det skall verkligen glädja mig att få vara med på ert förlofningskalas. När jag såg eder dansa samman i afton sade jag till mig sjelf att detta var det vackraste par på balen och att I båda ären skapade att tillhöra hvarandra. Ni tycker bra om grefven, icke sant?

Augusta var blek som nyfallen snö och dock klapade hennes hjerta så våldsamt som om det ville spränga sitt omhölje. Hon förmådde ej framstamma ett ord, ehuru en röst inom henne högt ropade att hennes lifs lycka höll på att förkrossas. Kunde väl hon, en svag ung flicka, ensam upptaga kampen mot föräldrar, syskon, konung och drottning, hvilka ju alla höllo af henne och ville hennes sanna väl? Ack, det viste hon så väl. Och var ej den unge grefve Blomkrona den stoltaste ädling, som trådde dansen i hofvets salar, var han ej en man med fläckfritt namn och fläckfri karakter? Skulle ej hvarje annan ung adelsdam känt sig lycklig af hans hyllning och med glädje blifvit hans maka? Ack, hvarföre skulle hans val just falla på henne, i hvars hjerta stod en annan bild, ännu mera lysande än den ståtliche gardesofficerns, och detta endast genom sina egna personliga egenskaper, hvilka blott saknade bördens tillfälliga glans

för att vara den förnämsta företeelsen vid det kungliga hofvet? Hvad rådde väl denne man för att ingen af hans förfäder blifvit upphöjd i adligt stånd, att han hette Berglund? O, att han hetat något annat, att han burit adligt sköldemärke, att han varit hennes jemlike!

Drottningen såg huru upprörd den unga flickan var. Hon fann hennes rörelse helt naturlig som en följd af det gjorda giftermålsförslaget, men skakade dock hufvudet och sade:

— När jag var ung och man till mig framförde Oskars frieri rodnade jag som en ros, men ni blir ju blek som en lilja; hvaraf kommer det sig?

Augusta förmådde ännu ej pressa ett ord fram öfver sina läppar. Hon stod som Herkules vid lifvets skiljoväg, men utan kraft att bekämpa ödet.

— Kära Augusta, — fortfor drottningen, — jag har lofvat er mor att ordna denna sak, som skall bereda tvenne af mig älskade personers lycka. Kyss mig, barn, och låt mig gratulera den blifvande grefvinnan Blomkrona.

Den unga flickan vågade ingen motsägelse. Hon räckte fram pannan och drottningen tryckte en kyss derpå, utan aning om att den brände värre än jordisk eld förmått det.

En stund derefter hviskade drottningen friherrinnan Kronstjerna i örat:

— Det har gått bra, kära väninna; grefve Blomkrona kan vara viss på att han icke får någon korg af Augusta. Hon har redan mottagit min gratulation.

— Hvad jag är ers majestät tacksam, — svarade friherrinnan och såg så innerligt lycklig ut.

Augustas besynnerliga väsen hade på senare tid börjat oroa henne, hon önskade af upprigtigaste hjerta att se sin dotter väl anbragt i äktenskapets lugna hamn.

Grefve Blomkrona var ett så lysande parti som någon svensk adlig fröken kunde önska sig; ej under då att den goda moderns hjerta klappade af glädje vid tanken på den lycka som förestod hennes dotter.

Ett rof för den bittraste förtviflan satt Augusta ensam qvar i det praktfulla gemaket. Hennes utomordentliga själsstyrka gjorde sig dock gällande, hon kufvade sin rörelse eller rättare: hon förjagade uttrycket deraf från sitt ansigte. Framför en spegel gaf hon det åter sitt vanliga utseende, endast en svärmisk glans i ögat och en lindrig blekhet förråde hvad som rörde sig inom henne. Med det älskvärdaste leende på läpparna trädde hon åter ut i danssalen, snart var hon åter omgifven af en beundrande skara af kavaljerer, af hvilka hvar och en tvifvelsutän skulle kunnat göra en qvinna lycklig. För henne voro de dock alla likgiltiga. Hon deltog åter i dansen, lät ännu en gång grefve Blomkrona föra sig, denna gång i en francais, hon vexlade dock blott några likgiltiga ord med honom och han hade allt för mycken verldsmannatakt för att göra ringaste antydning på ett frieri eller att ens med en blick förråda sina känslor. Vid afskedet från den friherrliga familjen bad han om tillåtelse att följande dag få göra ett besök i dess hem.

Denna begäran åtföljdes af en talande blick på Augusta, men hon undvek att möta hans ögon, hvar emot denna blick så mycket mera gladde hennes föräldrar och bror, hvilka mycket väl observerade den.

— Får jag helsa dig som sväger? — hviskade den unge baron Mauritz vännen i örat när han tryckte dennes hand till afsked.

Grefven nickade bifallande.

På hemvägen sade brodern:

— Det kan man kalla tur, kära Augusta.

— Hvad menar du? — frågade den unga flickan, hvars tankar voro långt nere i Skåne.

— Har grefve Blomkrona icke friat till dig i afton?

— Nej! — svarade Augusta rysande.

— Du fryser, mitt barn, — sade modern ömt och drog den stora och varma persiska sjalen tätare omkring henne, — det är också mycket kallt i natt.

— Jag fryser icke, min mor.

Hon hade rätt, det var icke kroppen, som frös, men en isande köld hotade att stelna hennes hjerta.

— Hvad drottningen talade vänligt med dig, Augusta, — sade modern, — jag kände mig riktigt stolt deröfver. Så innerligt god den höga damen är!

— Ja, hon är mycket god! — återupprepade Augusta mekaniskt.

Hon skulle dock tyckt att hon varit ännu mera god om hon ej haft den lilla svagheten att vilja stifta giftermål inom den högre aristokratien.

Naturen tog ut sin rätt. Den gamle baronen var den förste, som började nicka med hufvudet och snart var han till följd af vagnens gungning försjunken i en djup slummer. Friherrinnan följde snart exemplet, Mauritz förmådde icke hålla ögonen öppna och snart var den unga flickan den enda, hvars tankar vakade, ty äfven hon kände sömnens vallmo strös på ögonlocken.

Hela familjen kom således sofvande hem.

Om hon ej varit så trött af dansen, så skulle hon hafva tillbragt en orolig natt, men nu verkade tröttheten välgörande och hon föll i en djup, styrkande sömn.

När hon vaknade om morgonen sökte hon göra sin ställning klar för sig. Hon insåg att hennes gifter-

mål med grefve Blomkrona var ett af hennes föräldrar fattadt beslut, hvilket af sjelfva konungen och drottningen understöddes.

Kunde hon väl motstå detta mäktiga inflytande? Ja, hon skulle kunnat göra motstånd, det hviskade en okuflig stämma i hennes inre, om hon haft någon som helst rimlig förevändning att åberopa. Men ack, någon sådan fans icke. Hvad skulle hon väl invända emot att bli maka åt en af Sveriges förnämsta ädlingar, att gifva sin hand åt en man med den unge grefvens lysande egenskaper? Icke kunde hon öppet säga att en annan bild, bilden af en obetydlig magister, bodde i hennes hjerta? Visserligen egde denne man alla grefvens företräden, men han saknade ett enda, och detta enda var i hennes jemlikars ögon kanske det viktigaste af alla: han var ej af adlig börd.

Hon bäfvade vid tanken på att hennes öde måhända redan i dag skulle afgöras, om grefven kom för att fria till henne. Hvad skulle hon svara honom? Skulle hon låta honom läsa i djupet af hennes själ? Dertill hyste hon ej nog förtroende för honom, ehuru hon viste honom vara en ädel, högsint karakter, men var hon väl viss på att han ej skulle som en flygtig nyck anse hennes afslag, för hvilket hon ej kunde gifva någon antaglig förevändning. Hon kunde ju ej erkänna för honom att hon älskade den simple magistern, hon ville ju icke ens erkänna detta för sig sjelf och hon sökte oupphörligt öfvertyga sig om att det var henne, den högvälborna fröken Augusta Kronstjerna, omöjligt att egna sin kärlek åt en man, som stod så långt under henne på samhällets rangstege.

— Nej, jag älskar honom icke, jag *vill* icke älska honom! — ropade stoltheten inom henne. — Jag bör icke älska honom! Pligten mot mig sjelf, mot mina

föräldrar, mot mitt stånd, ålägger mig att qväfva denna dåraktiga känsla, som är mig ovärdig . . . och dock . . . han är så vacker, så ståtlig, så fint bildad, att ingen vid hofvet är hans öfverman, knappast hans jemlike! — tillade hon ovilkorligen. — O, att han icke hette Berglund! . . . O gud, hvad jag är olycklig!

Den sköna, rika ungmön, för hvilken all jordens lycka tycktes ligga som en blomstersäng, der hon blott behöfde plocka de skönaste blommorna, försjönk i en hysterisk gråt, hon fälde förtviflans bittra tårar, ty hon kände sig vara den olyckligaste varelse under solen.

Tårarna hafva dock en förundransvärd magt att lätta det sorgbetyngda människohjertat, att mildra det upprörda sinnets qual. Sedan Augusta gråtit en lång stund, blefvo hjertats slag småningom mindre våldsamma, en stilla frid bredde sig öfver hennes själ och hon kände att huru tungt ödet än lade sin hand på henne, så skulle hon dock icke digna derunder.

Hon såg sig i spegeln och ryste för den blekhet, som förrådde hennes upprörda själstillstånd.

— Jag måste hafva tid på mig för att lugna mig, för att tänka efter om det icke gifves en utväg till att åtminstone uppskjuta afgörandets stund. Ja, att vinna tid är att vinna allt! — hviskade hoppets röst i hennes hjerta och trots sin själsstyrka förmådde hon icke kufva denna milda stämma.

Att vinna tid! Ja, ödets skickelser äro outransakliga som stormens källor. Historien lemnar oss ju många bevis på hastiga samhällsomstörtningar, i hvilka talangfulla män af folket på otroligt kort tid svingat sig upp till statens högsta embeten och på rangstegen tagit företräde framför de på dem födde.

Men ack, det var föga utsigt till en revolution och ännu mindre utsigt till att en obetydlig pastorsadjunkt kunde svinga sig upp till samhällets höjder.

Dessa fantastiska luftslott bidro dock till att stilla hennes upprörda sinne, hon kunde tänka på medlen till att åtminstone för tillfället vinna uppskof och derigenom vinna tid till grundligare öfverläggning med sig sjelf. Hon ville dock ej tillgripa den vanliga utvägen att låtsa sig vara illamående. I sjelfva verket var hon det dock till en viss grad, ty den starka sinnesrörelsen måste ovilkorligen inverka på nerver, äfven om dessa af naturen voro så starka som Augusta Kronstjernas och ytterligare stärkts af en vårdad uppfostran, bland hvars förnämsta mål äfven var att skapa en fast karakter.

Grefve Blomkrona aflade sitt besök följande dag, men han kom först sent på eftermiddagen och han friade icke. Hans utseende vittnade om att han icke förunnat sin kropp den efter balens ansträngningar nödiga hvilan. Förhållandet var att kronprins Karl om natten innan de åtskiljdes bjudit en del af de gladaste balkavaljererne att dricka ett afskedsglas med sig och så plötsligen fått den idéen att bjuda dem på "salta biten" hemma hos sig påföljande dag. En kunglig bjudning är ju en befallning och dessutom var det visst ingen af de unga och glada adelsherrarne, som hade något att invända emot att deltaga i "Kronekalles" frukost, der man viste att det skulle gå lustigt till, kanske drickas en smula för mycket.

Både grefve Blomkrona och den unge diplomaten baron Mauritz Kronstjerna voro kronprinsens gäster, de voro båda sin höge värds dagliga umgängesvännar, de voro unga och glada som han och förstodo som

han att njuta af de fröjder, som hög börd, rikedom och ungdom erbjuda den mest lyckligt lottade delen af menskligheten.

Frukosten räckte som vanligt långt fram på eftermiddagen, så att grefve Blomkrona endast sofvit en timmas tid, under hvilken punsch- och champagnedunsterna icke hunnit fullständigt förflygtigas, ehuru han med kallt vatten sökte fortskynda processen, när det var hög tid för honom att aflägga det lofvade besöket hos den friherrliga familjen.

När han låtit betjenten kläda och frisera sig och stod färdig att gå ned till den på honom väntande vagnen, kastade han en blick i spegeln och utbrast skrattande:

— Min käre Axel, du ser allt för ruskig ut för att i dag uppträda som friare. Det är nog bäst att du vackert håller munnen och så litet som möjligt låter den vackra Augusta se att dina ögon äro glåmiga. Tusan hvad den Kronekalle kan narra folk till att kröka på armen! Men en lustig kurre är han, det är obestridligt!

Augusta, som med bäfvande hjerta på föräldrarnes kallelse begifvit sig ned i mottagningsrummet, såg genast hur det var stäldt med grefven och hon viste att denne hade allt för mycken takt för att i ett halft bakrus framföra ett frieri. Hon kände sig derföre trygg åtminstone för ögonblicket.

Under sådana omständigheter blef naturligtvis besöket kort. Grefven längtade efter att få sofva ut och de andra sågo mycket väl att han behöfde det. Hvarken baronen eller friherrinnan gjorde derföre något försök att hålla honom kvar, Augusta önskade intet högre än att han skulle aflägsna sig och baron

Mauritz låg på sitt rum försänkt i djupaste sömn. Också han hade haft en försvarlig blyhatt.

Efter knappast en half timmas förlopp reste sig grefve Blomkrona och tog afsked. Några minuter derefter hvilade äfven han i sin vagn i sömnens armar.

— Ha, ha, ha! — skrattade baronen sedan de blifvit ensamme, — det var mig ett lustigt besök. Den gode grefven var påtagligen i bakrus och det dröjer nog en god stund innan det går af honom. Det går hett under sköldarna till på kronprinsens frukostar. Desto värre är jag allt för gammal till att vara med, — tillade den gamle herrn med en suck.

— Men du skulle hafva god lust dertill, icke sant? — frågade friherrinnan skälmskt.

— Det förstår sig. Det skulle erinra om min ungdoms glada dagar, då jag var hofkavaljer. Men ack, det är endast i ungdomen man duger till att rasa!

— Du rasade också grundligt ut, min gubbe, — inföll friherrinnan och såg honom ömt i ögat, — och om du ej fått en så förståndig hustru, så hvem vet . . .

— Om jag någonsin upphört att rasa, menar du kanske. Jo, det kan du vara viss på, jag som andra hade nog ändå blifvit förståndig med åren. Emellertid bestrider jag visst icke den förädlande inverkan du på mig utöfvat och därför är du mig ännu kär som i forna dagar.

Med dessa ord slog han sin arm kring den gamla damens midja och tryckte en smällande kyss på hennes ännu fylliga läppar. Hon besvarade smekningen lika varmt.

Det är en skön syn att se tvenne älskande i ungdomens vår smeka hvarandra, man tänker då ovilkorligen på den högsta lycka jordelivvet erbjuder, men ännu skönare är det att se tvenne makar, hvilka under ett långt lif lärt värdera hvarandras goda egenskaper, i ålderdomen smeka hvarandra med samma glöd som de gåfvo och mottogo den första kyssten. Vid åsynen häraf tror man sig se en skymt af himlens salighet, der den eviga kärleken är en renare fortsättning af den jordiska.

En inre stämning sade Augusta att en sådan lycka icke förestode henne om hon blefve grefve Blomkronas maka. Om deremot . . .

Hon vågade icke tänka längre.

Med tungt hjerta begaf hon sig tillbaka till sitt rum. Hon insåg att det uppskof, som för dagen lemnats henne, icke skulle blifva långvarigt.

Och hon hade rätt.

Föräldrarna voro outtröttliga uti att lofprisa den unge grefvens lysande egenskaper, denne hade en trogen vän och bundsförvandt i den unge diplomaten, som tycktes hafva brådt om att få förlofningen i stånd. Den gode konungen och den goda drottningen voro nyfikne efter att erfara hvad verkan deras välmenta ord utöfvat. Båda skulle hafva känt sig sårade om det icke blef något af ett giftermål, för hvilket de intresserade sig.

En dag sade konung Oskar till den unge gardeslöjtnanten:

— Huru går det, herr grefve, får man snart nöjet gratulera er?

— Ännu icke! — svarade grefven förlägen.

— Det är bestämdt er egen skull, — fortfor kungen leende, — ty mina gardesofficerare riskera icke

ett nederlag i kriget mot de sköna. Jag kan icke tro att ni är för blyg till att fria sjelf . . . i så fall har jag hittills alldeles misskänt er . . . men om ni så vill, så skall jag i denna dag undersöka terrängen och, om jag finner skäl dertill, göra allt klart. Ni vill ju gifta er med fröken Augusta Kronstjerna, icke sant?

— Det är min högsta önskan, ers majestät.

— Hvarföre gör ni det då icke? — frågade konung Oskar och hans vackra ansigte såg nästan knipslugt ut. — När jag gick på friarefötter, så hade jag mera brådt om än ni tyckes hafva. Jag var också kär upp öfver båda öronen . . . och ni?

Grefven bugade. Han kunde ju icke gerna säga att han visserligen tyckte om Augusta, men att kärleken just icke var af den mest brinnande beskaffenhet.

— Jag tycker om att gå rakt och raskt på saken, — fortfor kungen, och derföre tillåter jag mig göra er ett förslag, till hvilket jag är temligen viss på att ni skall samtycka.

— Ers majestät! — stammade grefven, hvilken, trots sin djupa vörndnad för konungen, tyckte att denne tog sig allt för varmt af saken.

Han vågade dock icke en motsägelse. En sådan skorrar alltid illa i furstliga öron.

— Jag skall i dag jemte min hustru besöka herrskapet Kronstjerna, — fortfor konungen. — Kom ni också dit, men naturligtvis liksom af en tillfällighet. Innan vi lemna huset skall förlofningen vara en afgjord sak, det går jag i borgen för . . . Är ni icke nöjd med den borgensmannen, så får jag väl taga drottningen med, — tillade han leende.

Grefven bugade åter. En konungs förslag är ju en befallning, i synnerhet inom hofkretsen, hvarest alltid enväldet råder.

Konung Oskar höll ord, såsom han alltid gjorde. Redan samma dag höll det fyrspända kungliga eqvipaget utanför baron Kronstjernas hus. Konungen hade förberedt drottningen på hvad som skulle uträttas och den goda damen lofvade med nöje sin medverkan, viss om att hon dermed befordrade de båda ungas lycka.

Utgående från öfvertygelsen om att dessa älskade hvarandra och att förlofningen således skulle efterföljas af ett lyckligt äktenskap, ansågo de båda höga makarna sig fullgöra en verklig pligt, då de påskyndade sakens fortgång. De betraktade denna som alldeles afgjord och det var derföre med en viss förundran de erforo att greve Blomkrona dagen efter hofbalen gjort besök hos familjen Kronstjerna, utan att lemna huset som fästman. I dag måste det gå bättre.

Konungen, som trodde sig hafva greve Blomkronas bifall härtill, framförde utan omsvep dennes frieri till föräldrarna, hvilka så mycket mildre tvekade att antaga det som det både gladde och smickrade dem och de voro visse om att Augusta skulle blifva lycklig som den unge grefvens maka.

Den arma flickan satt ensam på sitt rum. Hon hade bedt kammarjungfrun aflägsna sig en stund emedan hon kände behof af att inga vittnen hafva under det hon sökte lugna sitt upprörda inre. Instinkten, skärpt af den hemliga kärleken, sade henne att de kungliga makarna kommit för hennes skull, för att besegla hennes öde.

Ack, hon kände sig för svag att göra motstånd, hon kunde icke ens finna en förevändning till uppskof. Och hvad vunne hon väl dermed? Blott en förlängning af qvalen.

Hon tog fram den klädning och de dyrbara smycken, hvilka hon måste bära för att kunna träda fram inför en konung och en drottning, men hon kunde ej underlåta att tänka på huru ofantligt mycket lyckligare hon skulle känt sig om hon fått iföra sig prest-mamsellens anspråkslösa bomullsklädning och i den flyga — Calle Berglund till mötes.

Med siden och diamanter framför sig, men med bomullsklädningen i tankarna satt hon orörlig, försjunken i ett stilla grubblande och glömsk af sin pligt att icke låta de höga gästerna vänta.

En sakta knackning på dörrn afbröt hennes dystra tankegång. Innan hon hann svara det mekaniska "stig in!" öppnades dörrn och drottning Josefina inträdde. Hon observerade strax den unga flickans upprörda själs-tillstånd och fann detta helt naturligt. Hvilken ung flicka är ej upprörd det ögonblick, då hon väntar sitt ödes afgörande.

— Kära Augusta, — började drottningen och fattade sin skyddslings hand, jag kommer för att meddela er en glad nyhet, hvilken väl i sjelfva verket icke är någon nyhet för er.

Augusta bäfvade.

— Ni darrar, unga flicka. Ack ja, denna darrning är oss qvinnor medfödd i lifvets afgörande ögonblick. Också jag darrade, när jag tillfrågades om jag ville blifva Oskars maka. Det var dock en lysande lott, som förestod mig, mera lysande än en liten halfprinsessa som jag kunde våga hoppas. Också er erbjudes en lysande samhällsställning vid en ädel mans sida.

Edra föräldrar önska denna förbindelse, konungen har sjelf till dem framfört grefve Blomkronas begäran om er hand, de hafva naturligtvis med glädje svarat ja, och jag har icke kunnat neka mig nöjet att vara den första, som lyckönskar er. Räck mig er panna!

Mekaniskt sträckte den unga flickan upp hufvudet. Drottningen tryckte en kyss på den snöhvita pannan, men spratt lätt till när hon kände huru kall denna var. Hon tillskref det dock en naturlig sinnesrörelse.

— Jag lemnar er nu, sedan jag framfört mitt ärende, och hoppas att om en stund få se er dernere. Det skulle mycket förvåna mig, om ej grefve Blomkrona, ledd af kärlekens instinkt, kommer hit om en stund för att trycka den första kyssen på edra jungfruliga läppar . . . Är det väl den första? — tillade hon skälmskt och med ett fint leende. — Den saken pläga de unga helst afgöra mellan fyra ögon.

Med dessa ord aflägsnade sig den höga damen, fullt öfvertygad om att hon lemnat efter sig en lycklig fästmö. När hon åter kom ned i salongen berättade hon för de dervarande att saken var alldeles afgjord och att Augusta upprörd men glad mottagit hennes lyckönskan.

Sedan Augusta hemtat sig insåg hon att hennes öde var besegladt, att allt motstånd var förgäfves. Hon måste med glad uppsyn tömma den bittra kalken, hon vågade ju icke låta någon läsa i sitt hjertas djup. Hon anropade all sin anborna stolthet för att intala sig sjelf att kärleken till den ofrälse magistern var henne ovärdig, att hon var skyldig sig sjelf, sina föräldrar, sitt stånd att träda i äktenskap med en man, som i börd var hennes jemlike. Och dock kunde hon ej underlåta att, när hon i sin af blixtrande juveler prydda drägt af dyrbaraste siden lemnade sitt rum för

att begifva sig ned i de praktfulla salongerna, kasta en trånande blick på det klädskap, i hvilket hon omsorgsfullt gömde en enkel bomullsklädnad, hvilken för henne var af ofantligt större värde än den en för mögenhet representerande kostym, i hvilken hon gick till — slagtbänken. Ja, hon måste offra sitt hjerta på ståndsskilnadens altare.

När hon kom ned i salongen hade hennes starka vilja utplånat hvarje spår af sinnesrörelse. Vål var kinden ej så röd som vanligt, men den var heller icke blek och i ögat lågade en svärmisk glans, hvilken de närvarande ansågo vara en naturlig följd af det budskap drottningen till henne frambragt.

Det dröjde icke länge innan grefve Blomkrona infann sig. Han var iklädd lifgardets till häst lysande och smakfulla uniform, så egnad till att förhöja en vacker och välvuxen karls utseende. Om Augusta ej lärt känna magister Berglund, så skulle hon i den unge gardesofficern sett typen af manlig skönhet.

Grefven var i dag vid ypperligt lynne. Han stod ju nu framför sina önsknings mål, han skulle som sin maka hemföra en af landets skönaste, ädlaste och högvälbornaste döttrar, sjelfva konungen och drottningen hade i denna giftermålsfråga bevisat huru mycket de höllo af honom, han var viss på att fortfarande få glädja sig åt den kungliga nåden . . . hvad kunde han väl önska sig mera här på jorden? Han utvecklade all sin medfödda, af en omsorgsfull uppfostran och af hoflifvet utvecklade älskvärdhet och Augusta måste inom sig medgifva att han var en fulländad kavaljer.

Hon skulle smidas i bojor, men de voro gyllene.

Konungen fattade grefvens hand, drottningen tog Augustas. Det var en tydligen mellan de höga ma-

karne aftalad scen. Båda paren möttes ungefärligen midt i salen.

— Jag och drottningen veta oss gå bådas edra önsknningar till mötes, då vi förena edra händer, — sade konungen och drottningen nickade bifallande. — Det skall innerligt glädja mig att se er lyckliga och hoppas jag att ofta få se er som gäster hos mig.

— Jag instämmer till alla delar i konungens lyckönskan, — tillade drottningen, — och skall det glädja mig att få räkna grefvinnan Blomkrona bland mina närmare umgängesvänner.

Baron Kronstjerna tryckte grefvens hand, friherrinnan omfamnade sin dotter.

Den unge verldsmannen iakttog den finaste grannlagenhet. Han tryckte en lätt kyss på Augustas panna och sade hjertligt:

— Du gör mig lycklig, Augusta!

Den unga flickan slog ned ögonen, deras uttryck skulle möjligen förrådt den storm, som rasade i hennes inre, men ett vänligt småleende lekte på hennes läppar när hon svarade:

— Jag tror dig.

Hvad denna verdens yttre former mången gång äro svåra att iakttaga. Detta göres dock lättare af den högsta aristokratien, hvilken ända från barndomen lärt att dölja sina känslor eller rättare att beherska dem, än af de folkklasser, som sakna den fina verldbildningen.

Augusta var således förlofvad mot sin vilja och utan sitt samtycke och dock voro alla, som närvarit då förlofningen skedde, fullt och fast öfvertygade om att hon var en lycklig fästmö, som vid valet af make uteslutande följt hjertats röst. Ingen menniska hade ringaste aning om att i hennes bröst bodde en annan

kärlek, att hennes själs ögon både drömmande och vakande sågo bilden af den ståtliga man, som på henne gjort så djupt, outplånligt intryck.

Ett par dagar derefter gifvo baron och friherrinnan Kronstjerna en lysande bal, der hela hufvudstadens förnåma värld med konungen, drottningen, hela den högre hofstaten, diplomatiska kåren, fästmannens kamrater och en mängd högre officerare och embetsmän voro samlade, inbjudne för att bevittna förlofningen mellan grefve Axel Blomkrona och fröken Augusta Kronstjerna.

Det unga paret mottog lyckönskningar af alla, i första rummet af konungen och drottningen. Glädjen tycktes råda högt i taket, ingen anade hvilken försviflan, som rådde i den afundadé fästmöns hjerta. Augusta behöfde anlita all sin själsstyrka för att hela aftonen bibehålla den glada mask, hvarmed hon dolde sitt verkliga själstillstånd, och den föll icke förr än hon efter balens slut befann sig ensam på sitt rum, sedan hon afskedat kammarjungfrun, som hjälpt henne med afklädningen.

Tiden läker alla sår, säger man, sömn och tårar lindra dem. Snyftande föll Augusta i sömn och när hon om morgonen vaknade förmådde hon med lugn öfvertänka sin ställning. Vål måste hon å ena sidan säga sig sjelf att lifvets högsta lycka, ett äktenskap af kärlek, var henne förmenadt, men å andra sidan väntade henne som grefve Blomkronas maka den mest lysande samhällsställning.

Hon var ännu försjunken i dystra betraktelser när hennes lille bror Gustaf, magister Berglunds forne eiev, kom upp till henne. Sedan de båda syskonen helsat på hvarandra intogo de plats i en soffa, gossen

lade sitt hufvud på hennes knä och hon smekte vänligt hans blonda lockar.

— Hvad tycker du om din blifvande sväger? — frågade hon.

— Åh jo, men jag tyckte mycket bättre om magister Berglund . . . Hvarföre gifte du dig icke med honom, Augusta?

Den lille gossen hade ännu ingen aning om bördens pligter.

Den unga flickan spratt till. Hon hade föresatt sig att icke ens tänka på den forne informatorn och nu icke blott uttalade hennes bror hans namn, utan frågade henne hvarföre hon icke gifte sig med honom. Hon slöt brodern i sina armar, tryckte honom häftigt till sitt bröst och strida tårar rullade utför hennes kinder.

— Gustaf, — stammade hon, — käre lille Gustaf, höll du så mycket af din magister?

— Honom tyckte alla människor om och du med, Augusta. Tycker du icke att det skulle vara mycket roligt att få återse honom?

Den unga flickan vågade icke svara. Bröstets svallning förrådde huru upprördt hennes inre var, men detta kunde naturligtvis icke fattas af den lille gossen.

— Jag fyllar år om fjorton dagar, — sade han, — jag skall bedja pappa och mamma om lof till att bjuda magistern på min födelsedag.

— Tror du att han reser så lång väg för att få vara med på ett barnkalas? — svarade Augusta, leende mellan tårarna.

— Det tror jag visst, ty när han tog afsked med mig lofvade han att det icke skulle vara sista gången vi sågo hvarandra. Det är bestämdt att jag bjuder honom att komma hit på min födelsedag.

— Gör som du vill, men fråga först pappa och mamma om lof.

När den lille Gustaf kom upp på sitt eget rum lät han gifva sig skrifdon och skref till sin forne lärare:

Gode herr magister Berglund!

Jag längtar så rysligt efter magistern och det göra allesamman men Augusta allra mest, fast hon icke vill säga det. Sedan hon blef förlofvad gråter hon oupphörligt, men ingen får se det mer än jag. Kom hit till min födelsedag och trösta henne, så är magistern snäll. Axel Blomkrona har gett mig många leksaker, men det är icke så roligt att leka boll med honom som med magistern.

Gustaf Kronstjerna.

Det var det första bref den lille gossen skrifvit och han arbetade derpå i flera dagar. Ehuru han lydde sitt hjertas ingivelse, så sade honom dock en oförklarlig instinkt, att han ej skulle låta någon se brefvets innehåll. Han njöt vid tanken på huru glada alla skulle bli när magister Berglund åter trädde in bland dem. När brevet blifvit färdigt frågade han liksom i förbigående sin nuvarande lärare:

— Skrifver magistern någon gång till magister Berglund?

— Nej, — svarade den tillfrågade, — han är mycket äldre än jag, så att vi icke umgåtts med hvarandra; följaktligen skriftvexla vi heller icke.

— Men hur skulle magistern skrifva utanskriften, om magistern skulle skrifva till honom? — fortfor den fiffige gossen att fråga.

Lundberg beskref utförligt huru man skulle adressera ett bref till en student af teologiska fakulteten.

— Var snäll och skrif alltsamman på ett kuvert, som jag sedan kan skriva af när jag en gång skrifer till magister Berglund för att visa honom att jag af herr Lundberg lärt mig att skriva bra.

Den beskedlige informatorn gick i fällan och skref utanpå ett kuvert:

Till teologie studeranden af skånska nationen, välädle och vällärde herr Carl Berglund; Lund.

— Kommer det riktigt fram, om jag skrifer så?
— frågade gossen.

— Ja visst, om man betalar tolf skilling på postkontoret.

Gossen stack kuvertet i fickan, lade sedan sitt bref deri och lemnade det jemte en tolfskilling till en betjent, som trodde det komma från informatorn och utan någon invändning inlemnade det på postkontoret.

IX

För andra gången i Skåne.

Den gode gossens bref anlände till Lund och lemnades till adressaten. När den verklige Calle Berglund såg poststämpeln insåg han genast att brevet ej var ämnadt till honom utan till grefve Hagsköld, som i hans namn uppträdt som informator. Han sände därför brevet obrutet till denne.

Detta bref framkallade en storm i Fredrik Hagskölds själ.

Kunde han väl få bättre bevis på att Augusta älskade honom, älskade honom för hans egen skull? Hade han ej spänt bågen för högt när han reste från Hjortåsa utan att yppa hvem han var? Om hon nu blef grefve Blomkronas maka och hela hennes lif förflöt kärlekslöst, så skulle medvetandet härom öka hans egen olycka.

Hvad skulle han nu göra? Hon var en annans fästmö, han hade ingen rätt till att uttränga denne, han hade ju sjelf förverkat sin rätt. Han kände att äfven hela hans lif skulle förblifva glädjelöst, om han ej finge tillbringa det samman med den älskade.

Skulle han resa till Stockholm, för Augustas föräldrar yppa hvem han var och visa att han var ett ännu mera lysande parti än sjelfva grefve Blomkrona? Ack, om han gjort detta innan Augusta var förlofvad med denne, men nu var det ju mindre grannliga. Skulle han skrifva till Augusta, bekänna allt och bedja om hennes förlåtelse. Nej, det vore att erkänna att han handlat svekfullt, att han velat sätta henne på prof, och hedern skulle då förmå henne till att qväfva hjertats röst och tvinga henne till att afvisa honom.

— O, . . . utbrast han, — att jag från första stund uppträdt med öppet vezir, då hade jag som en bold riddare kunnat begära den sköna borgfrökens hand och den hade visserligen icke nekats mig . . . Men ack, jag var misstrogen, jag ville bli älskad för min egen skull, jag fordrade att min blifvande maka skulle vara i stånd till att för sin kärlek uppföra allt: ståndsfördomar, en lysande framtid, kanske sina anhörigas aktning och kärlek . . . ack, jag begärde för mycket för mycket!

Han stödde hufvudet mot handen och satt länge försjunken i sorgsna tankar. Hans förstånd kunde icke låta honom finna någon utväg ur den labyrint, i hvilken han sjelf inträngt.

Han hade ej afvetat Augustas förlofning förr än han erfor den af hennes lille brors bref. Han hade ju gifvit sitt hedersord på att icke söka närma sig henne så länge han endast var den ringe magistern. Detta hade han nu visserligen aldrig varit, men han hade påtagit sig dennes skepnad och nu måste han bära följderna deraf.

Skulle han resa till Stockholm, skulle han afvakta ett tillfälle, då slumpen förde henne i hans väg, till

att kasta sig för hennes fötter och säga henne allt? Nej, det lät sig icke göra.

Kunde icke hennes vägar föra till Skåne? Då var det ju i sjelfva verket hon, som trädde i hans väg. Men huru skulle detta tillgå? Plötsligen erinrade han sig att familjen Kronstjerna bott i Skåne innan den flyttade till Södermanland och att den här hade många släktingar och forna vänner. Men huru finna en antaglig förevändning till att förmå baronen till att resa hit ned?

En idé flög genom hans hufvud. Han ville till det yttersta spela den komedi han en gång börjat och hans forne elev skulle utan att veta det föra honom samman med systemen. Han fattade pennan och skref:

Min snälle lille Gustaf!

Tusen tack för ditt vänliga bref, af hvilket jag ser huru flitig du varit. Du skrifver ju redan riktigt bra och kan både stafva och lägga samman rätt. Jag skall om en månad prestvigas i Lunds domkyrka och skulle det vara riktigt roligt om det så passade sig att dina föräldrar voro nere i Skåne och du kunde se mig få prestkragen. Så snart jag blifvit prestvigd tillträder jag mitt pastorat, som jag fått af min gynnare, greve Fredrik Hagsköld. I Prestgården har jag ett par präktiga ridhästar och om du helsar på mig, så skola vi dagligen roa oss med att rida ut samman. Jag skrifver i dag till din far om samma sak. Framför min vördnad för dina föräldrar och syskon, derom ber

din tillgifne forne lärare
Calle Berglund.

Grefven smålog ovilkorligen när han läste detta listigt hopsatta bref.

— Augusta får naturligtvis se det, — tänkte han, — och om hon verkligen älskar mig, så skall hon förmå föräldrarne till att resa med gossen hit och själf följa med. Hon skall liksom jag bygga sitt hopp på slumpen. Ja, denna måste föra oss samman, det säger mitt hjerta mig!

Till baron Kronstjerna skref han:

Högvälborne herr baron, kommandör m. m.!

Då jag nu snart kommer att sätta fot under eget bord, i det jag om en månad härefter skall invigas till prestebetet och omedelbart derefter börja min presterliga tjenstgöring såsom kyrkoherde i eget pastorat, så får jag härmedels förnya mitt erbjudande att efter bästa förmåga fortsätta med ledningen af lille Gustafs uppfostran. Jag har fäst mig vid gossen och det skall vara mig kärt att hafva honom hos mig. Om herr baronen ännu är af samma åsigt rörande min lämplighet som uppfostrare, som herr baronen vid afskedet gunstbenäget behagade uttala, så ber jag herr baronen ännu en gång anförtro mig lille Gustaf. Jag tillåter mig anmoda herr baronen om att framföra min djupaste vördnad för fru friherrinnan och unga fröken Kronstjerna.

Med sannaste högaktning

C. Berglund.

Han kunde ej förmå sig till att lyckönska Augusta, utan låtsade han sig vara okunnig om förlofningen. Inom sig hoppades han att denna ej skulle blifva långvarig.

— Hm! — sade baron Kronstjerna sedan han läst detta bref, — det skulle vara putslustigt att se Berglund på predikstolen. Om han ej duger till prest, så är

han dock en förträfflig uppfostrare och en högst behaglig sällskapskarl. Skada att vi icke kunna få honom till kyrkoherde här i trakten. Emellertid anser jag att vi böra mottaga hans anbud och låta honom få Gustaf.

Friherrinnan var af samma mening.

— Det skulle vara trefligt att företaga en tur ner till Skåne, — fortfor baronen, — jag har alltid hyst en viss klockarekärlek för denna min fäderneprovins, der Nordens och Söders behag räcka hvarandra handen. Hvad sägen I, mitt herrskap, om att göra en tripp söderut? Vi fingo just icke njuta mycket af naturen sist vi voro der.

Ingen hade något att häremot invända. Den lille Gustaf uttryckte sin glädje på barns vanliga sätt medels att hoppa högt i vädret för att sedan rulla omkring på golvet.

— Hvad det skall bli roligt att få läsa för magister Berglund och att få rida med honom sedan! — jublade han. — Det är nog bra hästar han har.

— Ja, — skämtade baronen, — jag är viss på att det blir ett egendomligt lif i hans prestgård. Der kommer nog att lefyas på samma sätt som på ett ryttmästareboställe.

Friherrinnan nickade instämmande.

Augusta var allt för upprörd för att tala. Förgäfvos sökte hon öfvertyga sig sjelf att det var hennes pligt som greffe Blomkronas fästmö att qväfva den röst, som i hennes inre ropade att hon nu närmade sig den slump, på hvilken hon byggt sitt enda hopp.

Egde hon väl rätt att hoppas?

Förståndet svarade nej, men hjertat ropade högt ja. Och i en ung qvinnas bröst segrar alltid hjertat.

Resan beslutades. Såväl den unge baron Mauritz som greffe Blomkrona inbjödos att deltaga deri och

båda samtyckte. Ingen af dem ansåg ringaste fara kunna uppkomma af Augustas sammanträffande med den forne informatorn; grefven hade nästan glömt denne och diplomaten antog att äfven systemen slagit honom ur hågen. Dessutom reste ju prestkragen en öfverstiglig mur mellan den andlige mannen och den högvälborna fröken Kronstjerna.

Förberedelserna till resan voro snart vidtagne och några få dagar efter beslutets fattande rullade tvenne stora resvagnar söderut på väg mot Skåne. I den ena sutto baron och friherrinna Kronstjerna samt Augusta; baron Mauritz, greve Blomkrona och lille Gustaf hade plats i den andra. En tredje vagn förde bagaget.

Man använde den tiden en hel vecka på att resa från Stockholm till Skåne; jernvägar funnos ej till och ångfartyg underhöll ännu ingen regelbunden förbindelse. Som ersättning härför var en resa mera omvexlande och man njöt mera af naturens skönheter än man kan göra när man med nästan en kulas fart rusar genom det ena landskapet efter det andra.

Man anlände till Skåne och bytte om hästar vid hvarje gästgifvaregård man passerade. Fördenskull stannades äfven vid den förut omtalade, där värden var en af den verkliga Calle Berglunds supkamrater och en stor beundrare af den ståtliga fideikommissarien, greve Fredrik Hagsköld, ortens rikaste godsägare. Emedan beställningssedeln på skjutsen kommit dagen förut, så hade gästgifvaren ansett sig böra underrätta grefven härom och denne lät naturligtvis äfven nu sina hästar möta.

De tre herrarne uttömde sig i loford öfver de ädla djuren, så olika de skjutskampar, som hittills befordrat dem.

— Denne grefve Hagsköld måste vara en präktig karl, — förmenade grefve Blomkrona, som med kånmaremin mönstrat fullblodshästarnes på en gång fasta och smidiga former. — Jag har heller icke bättre hästar i mitt stall.

— Jag heller icke, — förklarade baronen och tillade: — Det skall blifva ett verkligt nöje att köra efter dylika trafvare. Jag vore nästan frestad till att sätta mig sjelf på kuskbocken.

— Jag med, — sade grefve Blomkrona, som var en ifrig sportsman. — Jag utbeder mig äran att få kuska för Augusta.

Den unga flickan var så försjunken i tankar, att hon icke hörde hans ord. Hennes tystnad fick gälla som samtycke.

Hon skulle så gerna velat af värden begära några upplysningar om Calle Berglund, men hon vågade det icke af fruktan för att förråda sina inre känslor. Denna fruktan var dock helt och hållet obefogad; ingen skulle fäst ringaste uppmärksamhet vid om hon gjort en fråga om den forne informatorn.

Den lille brodern uppfylde hennes önskan, utan att veta af det.

— Pappa, — frågade han, — i morgon kommer väl herr Berglund till oss i Lund?

— Det antager jag, ty jag skref från Stockholm och underrättade honom om vår ankomst . . . Har ni, gästgifvare, nyligen råkat herr Berglund?

— Sedan han med allvar slagit sig på studierna och tagit sin examen, så kommer han sällan hit, — svarade värden, — men jag antager att sedan han väl tillträdt pastoratet, så tager nog vanans magt åter ut sin rätt och jag hoppas att i den nye kyrkoherden få en riktigt god kund . . . så vida han ej springer å stad

och gifter sig, ty gifta prester töras sällan beträda ett värdshus. Calle Berglund är en beskedlig karl och jag fruktar för att han kommer till att stå under toffeln.

Augusta smålog ovilkorligen.

Calle Berglund under toffeln! Han, som tycktes född att befalla, ehuru ett oblidt öde icke gifvit honom adligt sköldemärke.

— Ja, i morgon skall han prestvigas, — fortfor gästgifvaren, — och jag och mor fundera på att köra in till Lund för att se huru han tar sig ut som prest.

— Ha, ha, ha! — skrattade grefve Blomkrona. — Det blir en präktig prest! Så vidt jag minnes honom rätt, så skulle han tagit sig bättre ut som knekt. Eller hvad menar du, Augusta?

Den unga flickans vanliga blekhet aflöstes af den lifligaste rodnad. Det var första gången någon anmodat henne om att uttala ett omdöme rörande magistern.

— Jag vet icke hvad jag skall svara, — stammade hon, — kanske herr Berglund som gardesofficer . . .

— Ah tusan, — afbröt henne grefven, — så högt kunde han aldrig låta sina tankar flyga, men det kan nog hända att det blifvit en duglig underofficer af honom, om han gått knektvägen.

Augustas hjerta kände sig djupt såradt af detta hån. För första gång kände hon en oblid känsla mot fästmannen uppstå inom henne. Att så föraktfullt uttala sig om den man, som i hennes ögon var i besittning af just de egenskaper, som utmärkte ädlingen! Om Calle Berglund varit adelsman, så skulle han, enligt den älskande flickans förmenande, varit sjelfskrif-

ven till den högsta rang, antingen han egnat sig åt militära eller diplomatiska värf.

Calle Berglund som underofficer! Huru enfaldigt!

— Jag tänker att magistern, sedan han fått pastorat, icke befattar sig med det presterliga mer än nödvändigt är, — inföll diplomaten. — Han kan ju hålla sig med adjunkt och sjelf sysselsätta sig med jagt, fiske och ridning.

— Han har lofvat mig en egen häst, liksom jag har hemma, — sade lille Gustaf, — och jag är säker på att det blir en bra häst.

— Hästarne äro förspände, — anmälte en betjent.

Två och en half timma derefter höll den lilla karavanen sitt intåg i Lund och tog in på stadshuset, dit den anlände om aftonen. Man gick tidigt till sängs, alla kände behof af att hvila efter den långa och ansträngande resan.

Augusta vaknade mycket bittida på morgonen. Sömnen flydde hennes läger, jagad derifrån af de känslor, som stormade i hennes inre. Hon kände sig till mods som nunnan, hvilken väntar att bli vigd till himlens brud, att för hela lifvet afsäga sig all den glädje, som den jordiska kärleken bereder menniskan. Vål skulle hon icke iföras nunnans slöja, men den man hon älskade skulle inviga sig åt det andliga kallet, han skulle inträda i en anspråkslös samhällsställning, som mellan dem reste ett oöfverstigit berg: ståndsskillnadens.

Kände han sig lika olycklig som hon? Var det lika svårt för honom att afsäga sig hennes kärlek, som det var påkostande för henne att afsäga sig hans.

— Hjertats röst hviskade till henne att äfven han led, att äfven han kämpade en svår inre kamp för att qväfva kärleken.

Hon pressade handen mot hjertat för att dämpa dess häftiga slag. Ack, det var henne omöjligt.

— Huru skall jag kunna återse honom utan att förråda den eld, som brinner i mitt inre? — frågade hon till sig sjelf. — Huru skall jag kunna visa min fästman ett mildt leende ansigte . . . Min *fästman!* Hu! — tillade hon rysande. — O, hvad jag är olycklig!

Hjertat fälde bittra tårar, men ögat var torrt.

— Jag måste se och tala med honom innan ödet för alltid skiljer oss åt, — fortfor hon; — jag måste gifva honom några vänliga ord med på den bana, hvilken han i dag skall beträda; jag måste låta honom veta att han i mig har en väninna för lifvet . . . Vänskap, o du kalla ord! . . . Nej, jag måste låta honom veta om ej bördens skiljomur rest sig mellan oss, så . . . så . . . hade jag blifvit hans maka . . . Saknar jag då kraft till att bryta med bördsfördomen? . . . Ja, jag förmår ej att bryta med den, men jag måste säga honom ett sista farväl, jag måste söka att ingifva honom mod till att bära sitt öde.

Så därar menniskohjertat ofta sig sjelf. Den unga flickan trodde sig utöfva en god gerning, om hon uppsökte den älskade för att trösta honom.

Hvar skulle hon söka honom? Hon viste ju blott att han måste vara i Lund emedan han i dag skulle prestvigas. Det var troligt att han kände behof af att inandas frisk luft i den fria naturen innan den högtidliga akten tog sin början. Hjertat sade henne att det måste så vara och hon trodde så gerna hvad hjertat sade.

Var det instinkt, var det beräkning, som förmådde henne till att ur reskofferten upptaga den enkla bomullsdräkt, som hon tillbytt sig af prestmamsellen, och som hon omsorgsfullt gömt under sina andra klädningar? Hon iförde sig i hast den anspråkslösa klädningen, tog en halmhatt på hufvudet, lät öppna för sig af portvakten, för hvilken hon föregaf att hon måste taga en så tidig promenad för att bortjaga en besvärlig hufvudvärk. Intet kunde vara naturligare.

Det var en härlig sommarmorgon. Luften var frisk, men icke kylig och den unga flickan inandades den med välbehag. Det lättade något hennes sinne.

Hvart skulle hon styra kosan? Hon var fullkomligt obekant i staden, men hon viste att Lundagård låg bredvid domkyrkan och hon gick därför i riktning af denna. Efter att hafva gått ett hvarf under de lummiga träden såg hon att en annan plantering låg vid norra ändan af Sandgatan. Hon gick dit och befann sig snart på den täcka Allhelgonabacken, då ännu en allmän promenadplats, som ej skymdes af biskops-palatset.

* * *

Fredrik Hagsköld hade äfven rest till Lund. Dels ansåg han det vara sin skyldighet att bevista sin skyddsling, Calle Berglunds invigning till prestembetet, dels hoppades han att slumpen skulle föra honom samman med Augusta och att det dem emellan skulle komma till en förklaring, som tillfullo öfvertygade honom om att hon älskade honom så högt, att hon för hans skull ville bryta med alla fördomar och räcka den ofrälse kyrkoherden sin hand. Han hade föregående afton bevistat ett gille, som Calle Berglund

gjort för sina vänner och för att för alltid taga afsked med det glada studentlivet.

Han kände på morgonen behof af att inandas frisk luft och som det flägtade något mera på Allhelgonabacken än på Lundagård, så hade han begifvit sig dit.

Så förde slumpen, på hvilken båda byggt sitt hopp, de älskande samman.

Han satt grubblande på en bänk på den högsta afsatsen, dock utan att njuta af det framför honom liggande härliga landskapet: den rika skånska slätten med dess böljande sädesmarker, dess otaliga, merändels med planteringar omgifna bondgårdar och en och annan ståtlig herrgård. Hans tankar voro rigtade inåt. Han drömde sig tillbaka i Södermanland, han genomlefde i tankarna de små komedier han spelat med sin principals familj och han log inom sig vid minnet af att han tagit Augusta från den stolte grefve Blomkrona och trots dennes omilda uppsyn fört henne i valsens ringar.

— Nu skall jag på allvar taga henne ifrån honom!
— ljud kärlekens stämma i hans bröst och omedvetet gled öfver hans läppar ordet: — Augusta!

— Här! — hviskade en svag stämma och utan att någon af dem rätt viste huru det tillgått lågo de i hvarandras armar.

Fredrik hemtade sig först:

— Min fröken! — stammade han. — Ni här!
Förlåt mig!

Augusta skälfde som björkens af stormen skakade krona. Hon förmäde ej framföra ett ord, men lät fortfarande sitt hufvud hvila mot hans bröst.

Hans öga och hans hjerta jublade. Nu var han viss på att hon älskade honom, älskade honom för hans

egen skull och var beredd på att som prestfru dela hans anspråkslösa samhällsställning.

Och hon?

Hon hade helt och hållet glömt att hon var en annans fästmö, att hon sökt upp honom för att afsäga sig honom, för att för alltid begravva sitt hopp om jordisk lycka genom kärleken. O, hvad hon kände sig trygg i denna famn, hvad hon kände sig stark och modig! Ja, hon kunde trotsa allt, världens hån, sina föräldrars och syskons vrede, allt för att få ega denne man, som hennes hjerta valt. I detta ögonblick skänkte hon dock icke den aflägsnaste tanke åt framtiden, hon njöt blott af stundens salighet.

Efter en lång tystnad satte han henne blidt ned på gräsbänken bredvid sig. Nu först observerade han den enkla dräkt hon bar och kunde ej underlåta att säga:

— Hvad du är underligt klädd, Augusta!

— Jag trodde, — svarade den unga flickan rodnande och slog ned ögonen, — att en bomullsklädnad var mest passande för en prestfru. Jag har derföre tillbytt mig den af en af flickorna Åberg i prestgården och flitigt öfvat mig i att begagna den. Huru tycker du att jag tar mig ut deri? — tillade hon med ett leende, som kom Fredriks hjerta att klappa i hundrade-tjugoåttondedels takt.

Han slog ånyo sina armar kring hennes midja, tryckte en kyss på hennes svällande läppar och förbundet för lifstiden var besegladt. Ja, han kysste icke allenast hennes mun, utan äfven hennes panna, ögon, kinder, händer; i öfvermåttet af sin hänförelse kastade han sig ned på marken framför henne och tryckte sina läppar mot den lilla foten.

— Och du tror dig om att kunna vara matmoder i en prestgård? — frågade han och oaktadt hans lät-

sade allvar såg han så skälmsk ut, att Augusta ovilkorligen smålog när hon svarade:

— Du skall få se huru flink jag skall blifva; jag skall lära mig alla husliga sysslor, såsom att baka, brygga, steka, stryka, du skall icke få skäl till att klaga öfver mig, om du blott i början visar mig en smula öfverseende.

— Hvad skola dina föräldrar säga?

Augustas ansigte fördystrades.

— De blifva måhända vreda, mycket vreda, men din kärlek gifver mig kraft till att bära deras vrede, hvilken jag dessutom är viss på försvinner efter hand som de lära att närmare känna dig.

— Och din fästman?

— Hör mig, min älskade, — svarade Augusta och såg honom öppet i ögat; — denna förlofning har tillkommit genom en öfverraskning och jag tror att hans hjerta hade lika liten andel deri som mitt.

Hon berättade honom nu i korthet huru förlofningen tillkommit, huru konungen och drottningen, i öfvertygelse om att de båda unga älskade hvarandra, trott sig göra väl då de, utan att åtminstone direkt fråga henne, offentliggjort förbindelsen och att hon då, när han ej var till städes, saknat mod till motsägelse. Nu kunde hon trotsa allt.

— Som prestfru kommer du aldrig till hofs!

— Jag skall finna mig lyckligare i prestgården.

— Du kommer att sakna högadelns umgänge.

— Ditt skall vara mig nog.

— Du skall heta fru Berglund.

— Du skall blott kalla mig Augusta.

Han slöt henne åter i sina armar och öfverhöljde henne med smekningar.

— Hör mig, Augusta, — sade han när han åter satt henne ned bredvid sig, — jag har mycket att bedja dig om förlåtelse för . . .

— Du?

— Ja, jag. Jag har på heder och samvete lofvat din far att icke med dig tala om kärlek innan jag kunde bjuda dig den lysande samhällsställning, hvartill din börd berättigar dig.

Augusta ryste.

Var då detta ögonblicks fröjd blott en flygtig dröm?

— Han skall återgifva dig ditt löfte, — stammade hon.

— Nej, — svarade han, — han skall icke återgifva mig det och han behöfver det heller icke.

-- Hvad säger du?

— Lyssna några minuter till hvad jag har att säga dig och döm mig sedan. Du kan föreställa dig att du hör ett äfventyr ur sagoverlden. Nåväl! Det var en gång, så börja ju alla sagor, en ung prins, som af en god fé redan från födelsen öfverhopats med alla de häfvor jorden erbjuder den dödlige: en sund kropp, ett godt förstånd, hög börd och ofantlig rikedom. Han växte upp i lyx och öfverflöd, alla smickrade honom som om han vore i besittning af de yppersta egenskaper. Trots de många fel, som fjesket alstrade hos honom, hade han dock lyckats bevara en af de goda egenskaper, som féen vid födelsen gifvit honom: han var icke egenkär. Han sade sig sjelf att smickret och fjesket gälde icke honom utan hans rikedom och samhällsställning, att de unga damernas leenden icke gälde honom utan hans fideikommiss, att mödrarna icke skulle lagt ut sina nät för honom om han varit än så talangfull, men icke grefve och godsegare. Han

förtviflade om att finna någon verklig lycka i lifvet, att blifva älskad för sin egen skull. Han vämjdes vid fjesk och smicker, anseende dem blott vara ytt-ringar af egennyttan, och han kände sig olycklig midt i den värld, som afundades hans lycka. Då erbjöd sig för honom ett tillfälle till att praktiskt pröfva om han hade något värde. Prinsen, eller låtom oss hellre säga: grefven, fideikommissarien och millionären, iförde sig en afsigkommen students hamn, tog anställning som informator i ett högadligt hus och fann der till sin ousägliga glädje en ädel qvinna, som åt den förmente ringe husläraren skänkte sitt hjerta, som älskade honom för hans egen skull, som ingen aning hade om hvem han i verkligheten var . . . Kan du förlåta mig, Augusta?

Hon såg honom öppet i ögonen.

— Är du denne sagoprins?

— Ja.

— O, jag drömde en gång något sådant, men jag vågade ej tro på dess verklighet. Heter du då icke Calle Berglund?

— Nej.

— Ditt rätta namn?

— Fredrik Hagsköld.

— Den rike grefven och fideikommissarien?

— Just han.

— Och din far bagaren?

— Han har gifvit lifvet åt den rätte Calle Berglund, som i dag skall prestvigas för att sedan tillträda ett pastorat, hvilket jag har att bortgifva och som just var ledigt.

— Jag känner honom till hälften: en smula afsigkommen?

— Har varit, men står nu åter på fötterna.

— Halft försupen?

— Också en bortlagd ovana. Han är nu en ganska hyggelig karl.

— Något tafatt i sitt sätt att vara?

— Huru vet du allt detta?

— Bah, min herre, — svarade hon med ett förtjusande småleende, — när man varit så dåraktig att bortgifva sitt hjerta, så söker man skaffa sig noggranna underrättelser om af hvem man låtit röfva det och jag tillstår att de historier jag här i Skåne, förra gången jag var här, hörde om Calle Berglund just icke voro egnade till att styrka min kärlek.

— Och dock blef du mig trogen!

— Jag trodde att man beljög dig. Skildringen af din bild var så olika den man jag lärt känna. Och nu vet jag att jag hade rätt.

En ny omfamning.

— Förlåter du mig, Augusta?

— Jag förlåter dig!

Huru gerna än de båda älskande skulle fortsatt sitt samtal, så insågo de dock nödvändigheten af att åtskiljas. Han följde henne till hotellet och lofvade att återkomma fram på förmiddagen för att tala med hennes föräldrar.

Med en varm handtryckning och en kärleksfull blick skildes de åt.

Augusta begaf sig upp på sitt rum, klädde af sig, inpackade omsorgsfullt bomullsklädningsen, hvilken hon föresatte sig att gömma såsom en kär relik. Hon lade sig och föll strax i djup sömn, ur hvilken hon ej uppvaknade förr än kammarjungfrun kom för att kläda henne till frukosten.

Föräldrar och syskon förvånades öfver den lifliga glansen i hennes ögon, den friska rodnaden på kin-

derna. Grefve Blomkrona helsade henne som vanligt med en handkyssning och sade artigt:

— Det syns att du sofvit godt i natt, Augusta.

— Jag har just icke sofvit mycket, ty jag tog mig en lång promenad i sjelfva soluppgången.

— Hvarföre lät du icke väcka mig? Jag skulle då med största nöje hafva gjort dig sällskap, — sade fästmannen, som inom sig var högst belåten med att han fått sofva i fred på morgonen.

Han var just ingen poetisk natur, som svärmade för månskens- eller morgonpromenader.

Man hade just slutat frukosten, under hvilken man pratat mycket om dagens förestående tilldragelse, magister Berglunds prestvigning, då en kammartjenare anmälte att en herre bad om tillåtelse till att göra herrskapet sin uppvaktning.

Augustas hjerta sade henne hvem den nyankomne var.

På en vink af grefven infördes denne.

— Ah, god dag och välkommen magister Berglund! — sade baronen fryntligt och sträckte handen ut mot den inträdande. — Det gläder mig upprigtigt att se er hos oss, ehuru jag icke trodde att vi skulle få det nöjet att se er hos oss förr än efter den ceremoni, som vi i dag ämna bevista.

Den lille Gustaf flög den älskade läraren till mötes och ville strax veta huru det var med hästarna.

Friherrinnan helsade hjertligt som alltid och uttalade några vänliga ord, baron Maurits bugade förnämt och grefve Blomkrona nickade likgiltigt åt plebejen.

Augusta hade själsstyrka nog att bekämpa sin rörelse och att hindra rodnaden från att stiga upp i ansigtet.

— Jag tror att du icke känner magistern igen!
 — utbrast Gustaf förvånad. — Han är ju fullkomligt
 lik sig.

Augusta smålog och mottog den främmandes utsträckta hand. Den tryckning, hvarmed hon besvarade hans, märktes naturligtvis af ingen, men den gick från handen till hjertat och ingaf detta mod.

Efter några minuters förlopp bad den förmente prestkandidaten baronen om ett samtal mellan fyra ögon. En sådan begäran var så naturlig, att ingen deri fann något besynnerligt eller dervid fäste ringaste upmärksamhet.

De båda herrarne begåfvo sig in i ett angränsande rum; det öfriga sällskapet stannade qvar i matsalongen. Grefve Blomkrona tog plats vid Augustas sida och började ett af dessa likgiltiga samtal, hvilka i den förnäma världen dock blifva intressanta genom den fina ton, som utmärker dem.

Den unga fästmön tyktes leka med sin förlofningsring, hon vred den flera gånger omkring och drog den slutligen af fingret.

— Hvad gör du, Augusta? — frågade grefven muntert utan att tillägga denna lek ringaste betydelse.
 — Hvarföre drar du ringen af fingret?

— Den klämmer.

— Ha, ha, ha! Och min är allt för stor! Hvad kunglig hofguldsmeden i Stockholm måste vara en fuskare! — utbrast grefven och drog äfven sin förlofningsring af fingret; — låt mig få din ring, så stoppar jag den hos mig i västfickan och bär dem båda till en guldsmed, som kan slå ut din och slå in min.

Augusta räckte honom ringen, men drog handen undan när han ville kyssa hennes fingerspetsar.

När baronen och magistern blifvit ensamme sade den sistnämnde:

— Herr baron, ni sade mig en gång att om jag kunde erbjuda er dotter den samhällsställning, som anstår henne, om jag för hennes fötter kunde lägga rang och rikedom, så skulle ni utan tvekan skänka mig hennes hand.

— Och det ordet står jag till. Hvarföre erinrar ni mig nu derom? Ni står ju i begrepp att prestviga er, men ehuru jag har all aktning för det presterliga kallet, så har det just icke mycket med rang och rikedom att skaffa. Dessutom är Augusta nu förlofvad med en man, som hon älskar . . .

— Är ni viss derpå? — afbröt honom den förmente magistern.

— Naturligtvis. Har han ej alla de egenskaper, som göra en man älskvärd i en qvinnas ögon?

— Det vill jag icke bestrida. Men om jag nu genom arf eller annan tillfällighet skulle komma i besittning af ett lysande namn och en ofantlig rikedom, hvad skulle ni då svara om jag uppträdde som friare?

— Att ni blifvit galen! — svarade baronen skratande. — Ja, förlåt mig, min bästa magister, men sådana underverk tilldraga sig icke i våra dagar.

— Om det dock nu vore så?

— När ni utgår från en så orimlig föreställning, hvilket i hög grad förringar den goda tanke jag hitills hyst om er, så kan jag så mycket hellre svara ja, som Augusta helt säkert svarar nej.

— Jag har således ert ord på att om er fröken dotter vill häfva förlofningen med grefve Blomkrona och om jag erbjuder henne en ännu mera lysande samhällsställning än han kan gifva sin maka, så vill ni tillåta mig att uppträda som hennes friare?

— Herr magister, om jag icke förut fattat så stor tillgifvenhet och aktning för er, så . . . så . . .

— Skulle ni visa mig dörrn, icke sant?

— Hm, det kunde nog hända, — svarade baronen muntert. — Men låtom oss upphöra med detta barnsliga prat. Har ni ätit frukost? Maten står ännu på bordet.

Han gjorde en otålig åtbörd och ville aflägsna sig.

— Hör mig, herr baron! — sade den unge mannen och fattade hans hand. — Skänk mig blott några få minuters uppmärksamhet.

— Är ni då en förtrollad prins?

— Icke prins och icke förtrollad, men en förklädd grefve, fideikommissarie och mångmillionär.

Baronen ryckte på axlarna. Hade den gode magistern en skruf lös? Han kunde ej tro annat.

— Min bäste magister Berglund! — utbrast han.

— Mitt namn är icke Berglund och jag är icke magister, — sade den förklädde grefven och hans ton och hållning gjorde ovilkorligen ett imponerande intryck på den gamle baronen. — Mitt rätta namn är Fredrik Hagsköld, innehafvare af Kronborg med flere fideikommissarier, ryttmästare på ett skånskt kavalleriregemente, härstammande från en ätt, hvars anor gå så långt tillbaka i hedenhös, att det numera är alldeles omöjligt att upptäcka hvarifrån den från början härstammar eller hvarföre den fått sitt sköldemärke. Jag lånte en gammal students namn för att se hvad människovärde jag hade och till min utomordentliga glädje fann jag en aristokratisk ungmö, som älskade mig för min egen skull och som, ehuru den mest lysande samhällsställning erbjöds henne, ville dela min anspråkslösa lott som kyrkoherde.

— Är ni viss på det? — frågade baronen sarkastiskt.

— Hon har själf sagt mig det.

— När?

— För några timmar sedan.

— Vet hon nu hvem ni är?

— Ja, men jag lät henne icke veta det förr än hon svurit mig att bryta med ståndsfordomarne och bli prestfru.

— Hm, det här låter ju som en komedi, i hvilken jag spelat den lurade faderns rol. Icke illa, unge man, men jag tillstår att jag har något svårt för att tro er, ehuru jag äfven måste tillstå att jag icke nu är mera förvånad öfver att ni är grefve än jag första gång jag såg er förvånades öfver att ni var magister. Huru vill ni styrka att ni är den ni nu utgifver er för att vara?

— Först och främst med att jag så illa spelade den afsigkomne studentens rol och sedan med att i mitt ekipage hemta er med familj till Kronborg, mitt herresäte.

— Det ståtliga slottet i Ringsjötrakten?

— Just det. Jag är öfvertygad om att fröken Augusta som grefvinna Hagsköld der skall bli en förträfflig borgfru.

— Det tror jag med. Men hvar är den verklige Calle Berglund, den olycksfogel, som man sagt i dag skall prestvigas? Kanske är han blott ett inbillningsfoster?

— Nej, han finnes verkligen till och skall i dag invigas till predikoembetet. Jag har utnämnt honom till kyrkoherde i ett af de pastorat, som jag eger rättighet att tillsätta.

— Nå, jag får väl då i dag se huru gymnaren ser ut . . . Låtom oss nu gå in. Om Augusta tycker om er, så må ni taga henne; jag är ingen grym far, men om hon föredrager grefve Blomkrona, så har ni intet att förebrå mig.

— Det förstår sig, — svarade Fredrik Hagsköld leende.

De båda herrarne återvände till salongen.

— Mitt herrskap, — sade baronen, — vi hafva utan att veta af det upplefvat ett äfventyr, som erinrar om de sagor vi så gerna hörde berättas i vår barndom och hvilka då öppnade våra barnasjälur för lifvets poesi. Vi hafva haft en sagohjelte ibland oss, utan att känna honom.

Och nu berättade han för de förvånade åhörarne hvad Fredrik Hagsköld nyss meddelat honom, dock utan att nämna något om dennes frieri. Han ansåg detta böra uppskjutas till ett annat tillfälle.

Den lille Gustaf förstod sig dock icke på sådan grannlagenhet. Han var alldeles utom sig af glädje. Han sprang omkring i rummet, hoppande och sjungande. Slutligen ilade han bort till systemen och fattade hennes hand.

— Nu behöfver du icke längre dölja huru mycket du håller af magistern, Augusta! — utropade han. — Jag har skrivit det till honom, men ingen fick se brefvet. Icke sant, magister?

Han begagnade af gammal vana denna titel.

— Hvad har du skrivit? — frågade fadern strängt.

— Jag skref att Augusta hellre ville kyssa magistern än hon kysste grefve Blomkrona, — svarade barnet okonstladt och alla skrattade ovilkorligen.

— Talar Gustaf sanning? — frågade grefve Blomkrona med en verldsmans själfbeherskning.

— Ja! — stammade Augusta.

— Hm, — fortfor grefven, — det var nog icke oafsigtigt ni nyss lemnade mig er förlofningsring och narrade mig till att stoppa både den och min i västfickan. Den *klämde* er, ha, ha, ha! Qvick var jag just icke som gick i den fällan och tog mot korgen utan att märka det . . . En uppslagen förlofning är i våra dagar något så vanligt, att ingen fäst uppmärksamhet dervid. Jag hoppas att ni, herr baron, och ni, fru friherrinna, tillåta mig att fortfarande njuta af umgänget i ert hus, och du och jag, Mauritz, bli väl ej ovänner för den här lilla historiens skull.

Diplomaten tryckte varmt vännens hand.

— Kungen och drottningen åtager jag mig att tillfredsställa; de, ha handlat af idel välmening . . . Och nu farväl, mitt herrskap! Jag önskar upprigtigt att din nya förlofningsring icke måtte klämma dig, Augusta.

Med en hofmans oeffterhärmliga bugning aflägsnade sig den unge ädlingen.

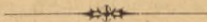
Han var allt för hederlig karl och af allt för godmodig natur för att hysa agg öfver hvad som händt, äfven om det sårade hans egenkärlek, och han tröstade sig med vissheten om att det i Sverige finnes flera vackra och högvälborna unga flickor än Augusta Kronstjerna.

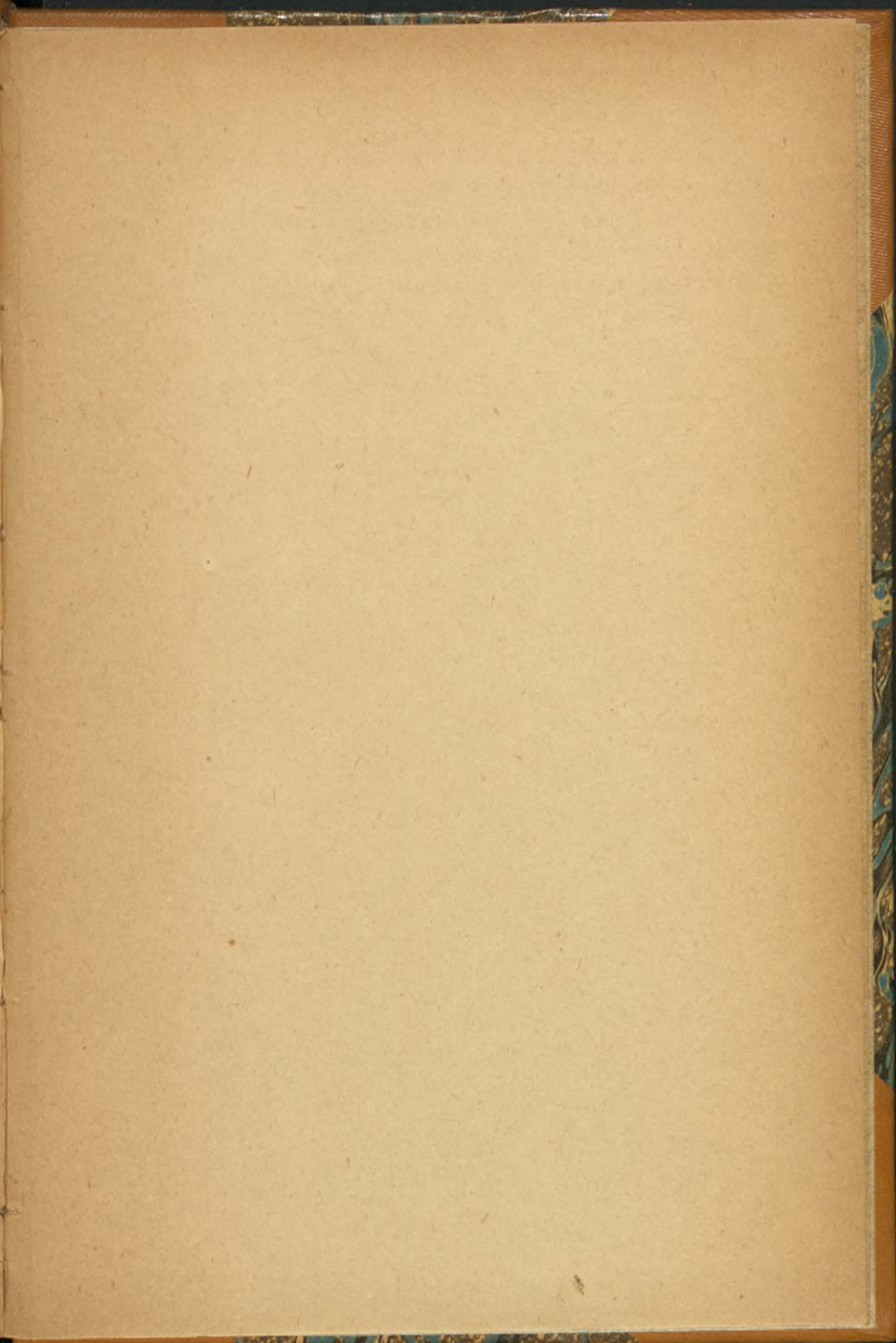
Några timmar derefter bevistade grefve Fredrik Hagsköld i kronstjernska familjens sällskap den högtidliga ceremoni, medels hvilken den gamle studenten, Calle Berglund, invigdes till predikoembetet. Vid åsynen af honom kunde Augusta icke tillbakahålla ett lätt leende. Det var denne man hon trott sig vara kär i!

— Jag hoppas att du mist lusten för att bli prest-
fru, — hviskade Fredrik henne i örat.

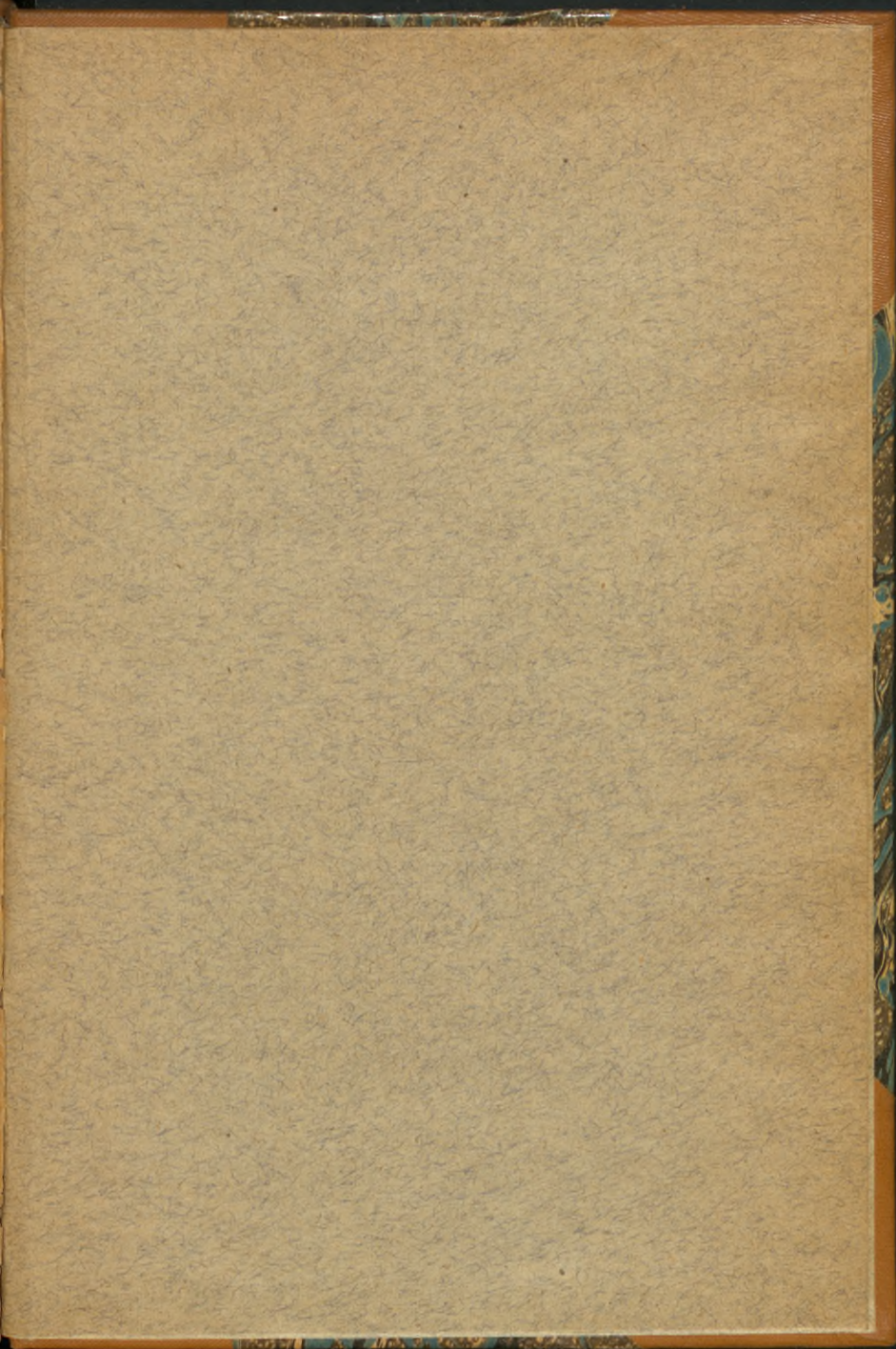
— Ja, jag tror icke att jag oftare blir kär i en
prest, — svarade hon med ett älskligt leende, — jag
håller mig hädanefter till knektståndet!

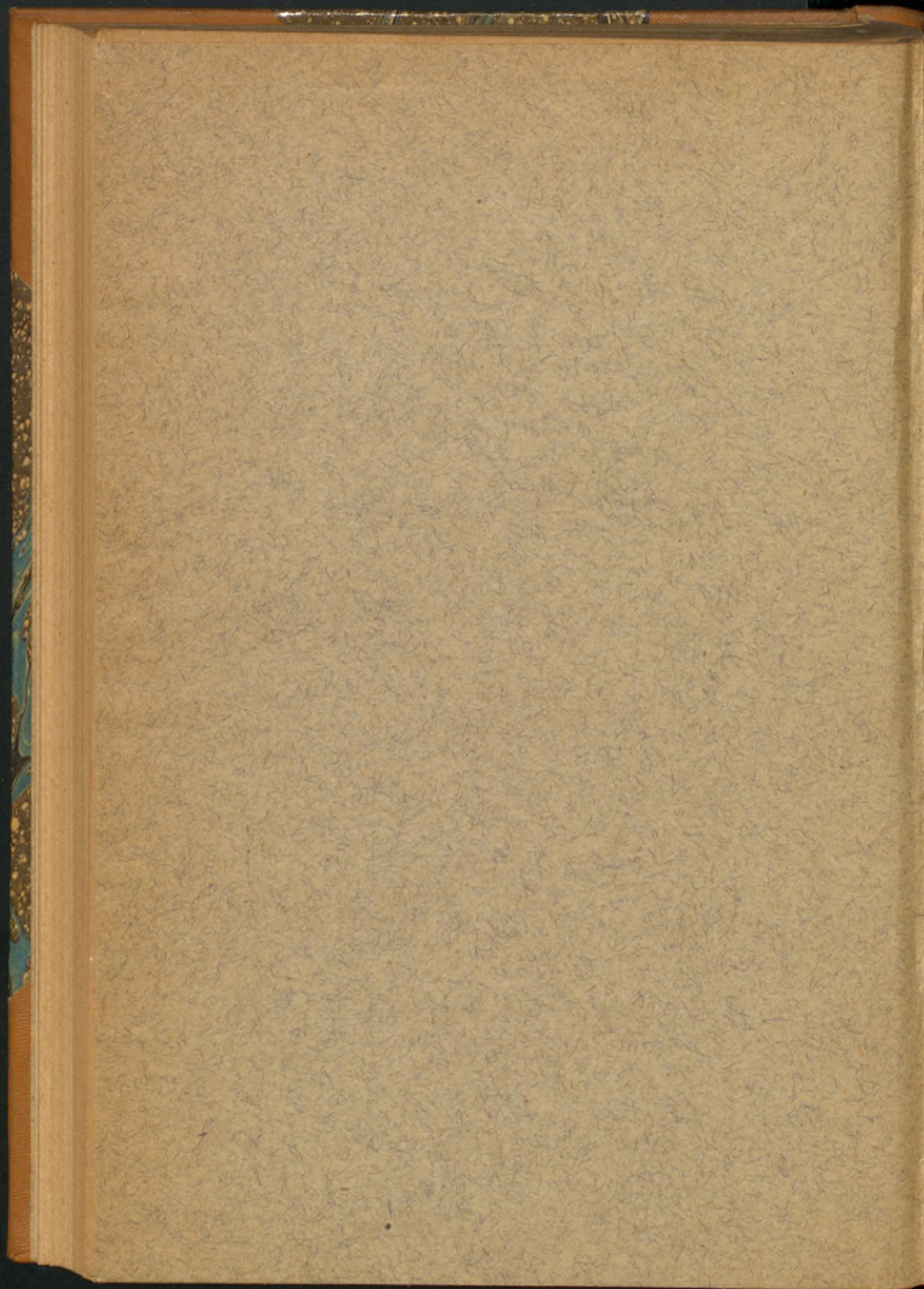
SLUT.

20B.39

6000209858

Göteborgs universitetsbibliotek

